

A. gr. b.

3354

n

A. gr. b. 3354 ⁿ

(Thucydides)

Tarobson

DE USU SENTENTIARUM FINALIUM THUCYDIDEO.

COMMENTATIO ACADEMICA.

SCRIPSIT

ET

PERMISSU AMPL. ORD. PHILOS. UPSAL.

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES RITE CAPESSENDOS

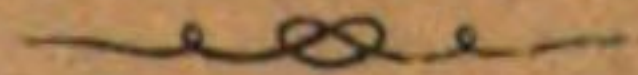
IN PUBLICO DEFENDET

PER GUSTAF SAMUEL JACOBSON

LIC. PHILOS. NAT. SMOL.

IN AUDITORIO GUSTAVIANO MAJORE A. D. IX CAL. JUN. MDCCCLXXVII

H. P. M. S.

UPSALIÆ

TYPIS DESCRIPSIT IESAIAS EDQUIST

MDCCCLXXVII.

Thucydidem primum legenti, cum ab eo mire delectarer, partem quandam rationis ejus syntacticæ attingere mihi statim in mentem venit. Quod timeo ne cui forte arrogantis videatur. Tot enim viri, præstantissimo ingenio præditi, summa doctrina maximaque industria instructi, tum veteres tum recentiores in hoc scriptore explanando versati sunt, ut tiro operam meam perdidisse facile existimari possim. Neque tamen quisquam ignorat quam sæpe, quod quidem mirari non possumus, res singulæ eos effugiant, qui de argumento scriptoris cujusdam et elocutione universa disputant. Quod cum in aliis tum maxime in Thucydide valet. Quanta enim est judicii subtilitate, quanta sententiarum rerumque copia, quam verbis aptus et pressus! Adde quod oratio pedestris, quæ vocatur, Attica tum sæpenumero parum erat apta, qua redderentur sententiæ Thucydidis gravissimæ atque creberrimæ. Nondum enim pervenit ad illam ubertatem, concinnitatem, venustatem, quibus rebus postea floruit. Præterea cum nondum tam artis esset astricta legibus, majorem iis, qui tum exstabant, scriptoribus libertatem dedit. Quæ cum ita sint, non miremur si ii, qui Thucydidem universum tractarunt, animis ad hæc omnia attentis res primo obtutu viles atque minutas libenter præterierunt. Quod cum intellexerint, plurimi jam alii aliam partem elocutionis ejus tractandam sibi proposuerunt. Et recte ii quidem. Rebus enim singulis attente pervestigatis atque ordine descriptis, et scribendi cujusdam scriptoris consuetudo clarior fit et quadam ex parte silva paratur, unde sumant ii, qui quomodo lingua Græca ab antiquissimis temporibus ad recentissima fuerit monstrare velint. Confer Bétantum p. II et alios. Quod suo jure videntur præmonuisse. Apparet enim neque elocutionem singulorum penitus comprehendere posse, priusquam omnia ab iis scripta sunt pertractata et pervestigata, neque historiam linguæ ante conscribi, quam omnia, quæ quidem exstent, omnium qui ea usi sunt, in rebus singulis erunt cognita. Unde fit, ut hujusmodi commentationes, si quis fructus atque utilitas ex iis percipietur, omnia rerum singularum exempla continenda sint. Si quid igitur ad elocutionem Thucydidis explanandam afferre potuerim, in rebus minutis atque, ut sæpe videntur, minus necessariis versatum esse me non poenitebit. De tota hujus opusculi ratione nihil fere habeo quod hic præmonitum velim. Tamen alienum non videtur, quo consilio in scripturis variis tam multus fuerim, hoc loco indicari. Quod quidem facile intelligi potest. Nam editores et critici, qui vocantur, quomodo Thucydides, quem, quamquam ejus permultos codices atque complures optimos habemus, valde interpolatum ad nos pervenisse satis constat, sit emendandus inter se ma-

xime dissentiunt et nonnumquam sibi ipsis parum constiterunt, ut quem auctorem ubique sequeretur non invenerim. Sæpissime quidem orationem Græcam servavi, quam sagacissimus ille Stahl edidit, sed interdum aliam scripturam, atque ille, accipere coactus sum. Itaque adnotata Popponis, Bekkeri, Arnoldi, Stahlî, aliorum critica semper adii atque scripturas ad ea, quæ mihi tractanda proposui, pertinentes attuli, primum quod iis cognitis certius de ratione Thucydidis syntactica judicemus, deinde quod, cum in lectionibus afferendis doctissimi illi viri, qui maximam dederunt operam, ut rectas restituerent, sæpe inter se discrepent, alienum non putavi ostendere, quam quisque quoque in loco codicibus ascribat. Deinde monendum est me in codicibus nominandis Bekkerum, Arnoldum, Stahlum secutum esse. Hic solus codicem musei Britannici optimæ notæ attulit, quem M appellat, ego M(St.), ut a deteriore M = Bar. secernatur. Quod jam attinet ad affinitates codicum septem optimorum, eas iisdem verbis, quibus Stahl I, p. XXVI usus est, describere mihi liceat. »Codicum affinitates si spectamus, omnium præstantissimum Vaticanum esse facile apparet. Cum autem in ceteris egregius sit, tum in duobus postremis ex antiquiore etiam fonte manasse merito videtur. Longius enim ibi a reliquorum memoria recedit multis locis solus veram scripturam exhibens. Inter reliquos Laurentianus et Monacensis sæpissime ita inter se consentiunt, ut a reliquis omnibus discrepent. Deinde inter se propinqui sunt Cisalpinus Palatinus Augustanus, sed ita ut paulo propiores sint Cisalpinus et Augustanus. Cum his tribus musei Britannici liber locis haud paucis convenit; aliquotiens cum Laurentiano et Monacensi, raro cum solo Vaticano consentit. In eis quæ præter hos libros ipse præbet, nisi vulgatum vel cod. Monacensis 126 scripturam tuetur, sua plerumque solus stat memoria.» Quibus de rebus aliter sentit Poppo: vide ed. Lips. II, 1, p. 62 et ed. Goth. I, 1, p. XLIII. Cum autem omnes recentiores illis assentiantur, equidem idem facere non dubitavi. Nihil fere restat, quam ut hic quoque commemorem et admoneam cum tempus tum maxime vires me hoc opusculum ita, ut volui, perficere atque perpolire vetuerunt. Quod valde doleo, sed illud Ovidii mihi sit consolationi: Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas. Sed hæc hactenus. Quamquam hoc addam necesse est. Totam jam exemplorum silvam comparatam atque semel elaboratam cum iterum tractare coepissem, Widmannum quendam dissertationem inauguralem, quæ De finalium enuntiatorum usu Thucydideo inscribitur, Gottingæ anno MDCCCLXXV edidisse forte audivi. Id maximo meo dolore percepi. Quamvis autem in eo libro perlegendo hunc usum ab illo præclare atque dilucide explanatum esse invenirem, incepto tamen desistere nolui, quia in eo maximam jam operam collocaveram. Neque

vero meum plane supervacaneum esse credo. Diversis enim rationibus hunc sententiarum finalium usum tractavimus.

Index librorum, quos in hac commentatione scribenda adii:

Editiones Thucydidis et interpretationes:

Pp. s. Pp. ed. Lips. = Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri octo. Ed. Ernestus Fridericus Poppo, Lipsiæ 1821—40.

Pp. ed. Goth. = Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri octo. Ad optimorum librorum fidem editos explanavit Ernestus Fridericus Poppo, Gothæ 1843—51.

Bekk. s. Bekk. 1821 = Thucydides de bello Peloponnesiaco. Ex recensione Immanuelis Bekkeri, Berolini 1821.

Arn. = *Θουκυδίδης*. The history of the Peloponnesian war by Thucydides with notes by Thomas Arnold, third edition, Oxford 1847, 48.

Göll. = Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri octo. Ed. Franciscus Goeller, editio secunda, Lipsiæ 1836.

Krüg. = *Θουκυδίδου συγγραφή* mit erklärenden Anmerkungen herausgegeben von K. W. Krüger, Berlin 1858—61.

Class. s. Cl. = Thukydides erklärt von J. Classen (I—VI) Berlin 1867—76.

Stahl s. St. = Thucydidis historia de bello Peloponnesiaco. Ed. Ioannes Matthias Stahl, editio stereotypa, Lipsiæ 1873, 74.

Böhme = Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri octo. Recognovit Godofredus Boehme, Lipsiæ 1871, 73.

Haase = *Θουκυδίδης*. Thucydidis historia belli Peloponnesiaco cum nova translatione Latina F. Haasii, Parisiis 1840.

Höijer = Peloponnesiska krigets historia af Thukydides. Öfversättning från Grekiskan af J. O. Höijer, Stockholm 1831, 32.

Lexica:

Bét. = Lexicon Thucydideum confecit E. A. Bétant, Genève 1843, 47.

Libri scriptorum criticorum et grammaticorum et commentationes:

Madv. I = Io. Nic. Madvigii adversaria critica ad scriptores Græcos, Hauniæ 1871.

Dobree s. Dobr. I = Petri Pauli Dobree adversaria, editio in Germania prima cum præfatione Guilelmi Wagneri, Berolini 1874.

Cobet Var. lect. = Variæ lectiones. Scripsit C. G. Cobet, editio secunda auctior, Lugduni-Batavorum 1873.

Cobet Nov. lect. = Novæ lectiones. Scripsit C. G. Cobet, Lugduni-Batavorum 1858.

Pp. Obs. crit. s. Pp. Obs. = Observationes criticæ in Thucydidem.

- Scripsit Ernestus Fridericus Poppo, Lipsiæ 1815.
- Krüg. Stud. II = Historisch philologische Studien von K. W. Krüger, zweiter Band, Berlin 1851.
- Kühn. = Ausführliche Grammatik der Griechischen Sprache von Dr. Raphael Kühner, zweite Auflage, Hannover 1869—72.
- Krüg. = Griechische Sprachlehre für Schulen, herausgegeben von K. W. Krüger, Berlin 1859—65.
- Matth. = Ausführliche Griechische Grammatik von August Matthiä, dritte Auflage, Leipzig 1835.
- Rost = Griechische Grammatik von Dr. Val. Christ. Friedr. Rost, fünfte Ausgabe, Göttingen 1836.
- Bernh. = Wissenschaftliche Syntax der Griechischen Sprache von G. Bernhardt, Berlin 1829.
- Madv. = Græsk Ordfoiningslære, især for den attiske Sprogform af Dr. Johan Nicolai Madvig, Kjøbenhavn 1846.
- Löfst. = Grekisk grammatik, utgifven af Einar Löfstedt, andra öfversedda upplagan, Stockholm 1873.
- Curt. = Griechische Schulgrammatik von Dr. Georg Curtius, elfte unter Mitwirkung von Dr. Bernhard Gerth verbesserte Auflage, Prag 1875.
- Curt. Erläut. = Erläuterungen zu meiner griechischen Schulgrammatik von Georg Curtius, dritte Auflage, Prag 1876.
- Herm. Op. s. Herm. = Godofredi Hermanni Opuscula, voll. I, III, IV, Lipsiæ 1827—31.
- Aken = Die Grundzüge der Lehre von Tempus und Modus im Griechischen von A. F. Aken, Rostock 1861.
- Hart. = Lehre von den Partikeln der griechischen Sprache von Johann Adam Hartung, Erlangen 1832, 33.
- Bäuml. = Untersuchungen über griechische Partikeln von W. Bäumlein, Stuttgart 1861.
- Stahl Quæst. = Quæstiones grammaticæ ad Thucydidem pertinentes. Scripsit I. M. Stahl, Bonnæ 1872.
- Bellerm. = Bellermand, De Græca Verborum timendi structura, Berlin 1833.
- Liebk. = Lieberkühn, De conjunctis negationibus $\mu\eta\ \sigma\upsilon$, Vimaræ 1853.
- Herw. = Herwig, De particularum conjunctione quæ est $\mu\eta\ \sigma\upsilon$, Marburgi 1875.
- Kerst. = Kersten, De conjunctis particulis $\mu\eta\ \sigma\upsilon$, Gottingæ 1875.
- Lange = Der Homerische Gebrauch der Partikel $\epsilon\iota$ von Ludwig Lange, Leipzig 1872.

I. DE SENTENTIIS VERE FINALIBUS.

A. Exempla.

ὅπως cum conjunctivo

a) post tempora primaria:

1. Præs. ind. VI, 12, 2. *ὅπως μή* codd. M (St.) R (Arn.) Lugd. (Pp.) vitiose præbent. VI, 22. cfr p. 19. VI, 36, 2. *ἐπηλυγάζονται* Q, *ἐπιλυγάζονται* T (Pp. adn.) e.

His septem in locis præs. est historicum: I, 62, 4. III, 75, 2. 105, 3. 107, 3. *γίνονται* V (Pp. suppl. adn. Arn.). V, 82, 5. *ὠφελεῖ* V (Pp. adn. Arn.) g. VII, 39, 2. *πείθει . . κεύειν ὅτι τάχιστα τὴν ἀγορὰν [τῶν πωλουμένων] μεταστήσαντας ἐπὶ τὴν θάλασσαν κομίσαι . . ὅπως αὐτοῦ . . παρὰ τὰς ναῦς ἀριστοποιήσονται καὶ . . ἀπροσδοκῆτοις τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρῶσιν*¹). "Vulgo ἀριστοποιήσονται, per se non deterius. Sed hic conj. ex sequ. ἐπιχειρῶσι — pro quo Q ἐπιχειρήσωσι præbet, unde ἐπιχειρήσουσι eruas, si necessarium sit — ortum esse jure putat Abresch." Pp. sd. Et omnes editores fut. ind. libris ADFHM (tacitus St.) T (Pp. adn. Arn.) V (ib.) (Lugd.? Pp.) traditum probant, cui conj. in altero membro positum non obstare satis constat. Cfr Kühn. 553, adn. 4. Matth. p. 1187. Aken. 146. Pp. I, 1, p. 271. Cur autem illis tam paucis codd. hac in re parendum sit, non plane intelligimus. Raro enim scriptores Græci fut. ind., qui *ὅπως* particulam ex verbis petendi, curandi, sim. aptam sequi solet, in sent. vere fin. usi sunt; cfr p. 33. Quo cum accedat quod nullum huic simile exemplum apud Thuc. exstat — alius enim est locus VII, 32, 1. p. 15. — forsitan melius sit aor. conj.,

¹) Krüg. et Stahl τῶν πωλ. uncis quadratis incluserunt. Cum codd. in scripturis hic multum fluctuent, editores alii aliter h. l. scribunt. Primum enim codd. longe plurimi παρὰ τὴν θαλ. μεταστήσαι κομίσαντας præbent, quam structuram Pp. Bekk. 1821. Göll. servant. Sed in codd. B ("γρ. π. τ. θ. μ. κ." Arn.) et Cam. (Pp.) verba sic scripta sunt: μεταναστήσαντας ἐπὶ τὴν θαλ. κομίσαι, quam lectionem cum Tusano ("nisi quod hic μεταστήσαντες" Pp. sd.) Bekk. 2. Arn. Krüg. Haase acceperunt atque, μεταναστ. in μεταστ. mutato, Stahl et Böhme. Deinde αὐτοῖς vel αὐτούς omnibus libris traditum est. Illud editores plerique servant. Contra Portum secuti Krüg. Stahl, Böhme αὐτοῦ probant.

quem et libri plerique et optimi¹⁾ complures præbent, h. l. servari. — VIII, 7. "κελεύσουσι temere reponi volebat Abresch." Pp. sd.

2. Perf. ind. I, 37, 4. *κὰν τοῦτω τὸ εὐπρεπὲς ἄσπονδον οὐχ ἵνα μὴ ξυναδικήσωσιν ἑτέροις προβέβληνται, ἀλλ' ὅπως κατὰ νόνας ἀδικῶσι καὶ ὅπως ἐν ᾧ μὲν ἂν κρατῶσι βιάζονται, οὗ δ' ἂν λάθωσι πλεόν ἔχουσιν, ἣν δὲ πού τι προσλάβωσιν²⁾ ἀναισχυντιῶσιν.* Ita in omnibus fere edd. verba leguntur. Attamen si usum Thuc. et scripturas multis iisque optimis codd. traditas diligentius perpenderimus, omnia hic non sana esse facile inveniemus. Finale enim conjunctionem, nisi particulis *οὐκ* — *ἀλλά* inter se consociantur duo consilia, numquam a Thuc. iteratam esse infra p. 25 videbimus. Cum igitur *ὅπως* post part. *καί* copulativam, quæ membra finalia inter se jungit, repetitum sit, non possumus non in eo offendere. Quo accedit quod aliis causis commoti viri quidam doctissimi ut Cobet, qui Mnemos. Vol. XI, p. 361 id spurium esse atque expungendum docet, "quoniam non duplex Corcyræorum consilium exponitur, sed quid sit *τὸ κατὰ νόνας ἀδικεῖν* explicatur", et eum secutus Stahl id deletum volunt. Quod jam Class. in adn. crit. de h. l. emendando proposuit — quæ conjectura nobis quoque in mentem venerat — infra commemorabimus, scripturis ante allatis. Ind. enim præs. *βιάζονται* codd. B E F H ("in eo man. rec. super *ο* scriptum erat *ω*" Pp. sd.) N a man. pr. (Pp. suppl. adn.) T (ib.) præbent; *ἔχουσιν* B E F H (Arn.) h (Pp.); *ἀναισχυντιῶσιν* B C E F H M (St.) N a man. pr. (Pp. suppl. adn.) T (ib.) h. Sæpe quidem fit, ut ind. præs. particulis fin. uno pluribusve libris vitiose addatur (cfr p. 30), sed nullo a. l. tot optimorum codd. inter se consentientes eum modum habent. Nonne igitur credamus, cum neque sensus verborum repugnet et Thuc. sæpius ab enuntiato aliunde suspensio ad sent. per se constantem structura mutata transire satis constet, indicativos h. l. esse servandos? Verisimile enim est alterum *ὅπως* in contextum vitiose irrepsisse, sive ex præcedentibus est repetitum sive pro *οὕτως* scriptum, et propter ipsam part. illatam conj. in libris plerisque correctos esse. Quam Classenii conjecturam probantes, cum in medio relinquamus utrum *ὅπως* per dittographiam, quæ vocatur, prave iteratum

¹⁾ Scripturas codd. B C alii aliter afferunt. Illum enim habere *ἀριστον ποιήσονται* notant Pp. et Bekk. 1821, (-σονται teste Bekk.) Arn. et Pp. in adn.,

²⁾ *ἀριστον ποιήσονται* Pd. ed. Goth. sd., *ἀριστοποιήσονται* Stahl, qui solus cod. C fut. ind. tacite tribuit.

²⁾ De præs. *ξυναδικῶσιν*, quod libri plerique præbent, v. p. 22. Scripturam *προσλάβωσιν* codd. C G (Arn.) Bas. (Pp. Dobr. I, p. 23) traditam Madv. I, p. 307 probat.

sit an cum ὅπως mutatum, ind. βιάζονται, ἔχουσιν, ἀναισχυντιοῦσιν, part. ὅπως altero loco expuncta, restituendos esse putamus.

3. Conj. præs. VI, 34, 1. δέχονται V (Pp. adn. Arn.).

b) post tempora secundaria:

1. Impf. ind. I, 65, 1. ξυνεβούλευε . . ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπὶ πλέον ὁ σῆτος ἀντίσχη¹). Conj. non cum Tus. in opt. mutandum esse notat Pp. sd. — III, 31, 1. ἄλλοι δέ τινες τῶν ἀπ' Ἰωνίας φυγάδων καὶ οἱ Ἀέσβιοι (οἱ)²) ξυμπλέοντες παρήνουν, ἐπειδὴ τοῦτον τὸν κίνδυνον φοβεῖται, τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πόλεων καταλαβεῖν τινα ἢ Κύμην τὴν Αἰολίδα, ὅπως ἐκ πόλεως ὁρμώμενοι τὴν Ἰωνίαν ἀποστήσωσιν (ἐλπίδα δ' εἶναι· οὐδενὶ γὰρ ἀκονσίως ἀφῆχθαι), καὶ τὴν πρόσδοον ταύτην μεγίστην οὔσαν Ἀθηναίων ἦν ἀφέλωσι³), καὶ ἅμα, ἣν ἐφορμῶσιν αὐτοῖς, δαπάνη σφίσι γίγνηται· πείσειν τε οἷεσθαι καὶ Πισσοῦθνην ὥστε ξυμπολεμεῖν. In h. l. explanando, quem omnium difficillimum esse Pp. III, 2, p. 563 extr. et Arn. dicunt atque tot obnoxium dubitationibus, ut de eo sanando desperent — cfr Class. in adn. crit. et alios — neque quidquam pro certo affirment, editores et interpretes Thuc. maximam jam operam collocarunt. Quorum doctissimus ille Stahl solus eum recte intellexisse nobis quidem videtur. Priusquam autem ad explanationem ejus in Neue Jahrbücher für Philologie 1868 (Vol. XCVIII, p. 107) propositam transibimus, alias nonnullas breviter attingere volumus. Si vero quis eas exquisitius cognoscere velit, Pp. consulat, qui fusius de iis in ed. Lips. III, 2. pp. 563—573 et Obs. crit. pp. 163—173 disseruit atque falsas complures refellit (cfr ed. Goth. et suppl. adn.).

I. Quomodo verba καὶ τὴν πρόσδοον — γίγνηται cum reliquis cohæreant est videndum. In libris quibusdam B (Pp. adn. Arn.) V (Pp. suppl. adn. Arn.) g (Pp.) h (Pp.) γίγνεται invenitur, in aliis autem d i (Arn.) Parm. (Pp. adn. Arn.), qui iidem (cfr Pp.) præbent δαπάνην, inf. præs. γίγνεσθαι, quare quis crediderit acc. et inf. h. l. esse legendum. At ita et γενήσεσθαι requireretur et aliæ sunt dubitationes (Pp. p. 566). Constituta jam scriptura γίγνηται pergamus. Primum igitur hæc verba per se accipienda esse nonnulli docuerunt, qui aut "omnem

¹) Bekk. Arn. Göll. Haase ἀντισχῆ probant, at v. Pp. ed. Goth. sd.

²) Madv. I, p. 315 et eum secutus Stahl οἱ, duabus literis geminatis, inseruerunt.

³) Pro vulgato ὑφέλωσι, quod sensui non aptum esse Class. notat, ἀφέλωσι codd. A (Pp. adn. Arn.) B (ib.) g traditum Bekk. ed. 1832. Class. Stahl acceperunt. Num Stahl ἀφέλωσι in his quoque libris C F inveniri existimet nescio, cfr adn. crit.

sententiam per exclamationem pronuntiari volunt", ut Kistemaker et Höijer, aut apodosin post *γίγνηται* a scriptore omnino omissam esse aut eam a verbis *σφίσι δαπάνη γίγνηται* initium capere censent. Quæ omnia vitiosa sunt atque consuetudini sermonis Græci contraria (Pp. p. 565). Deinde eorum apodosin in sequentibus *πείσειν τε οἷεσθαι* inesse Bekk. et Arn. existimant. Sed huic interpretationi et sensum et *τε* post *πείσειν* additum et quod — v. infra — participium *ἐφορμουῖν*¹⁾ omnibus libris invitis accipere coacti sunt repugnare facile apparet (Pp. p. l.). Quæ cum ita sint, hæc verba ad præcedentia sunt referenda. Quod autem doctissimus ille Hermann, cui Haase — v. præf. ed. Par. p. v et interpr. h. l. — part. *ἐφορμουῖν* recepto assentiri videtur, et inf. *ἀφῖχθαι* et sententias *ἣν ἀφέλωσι καὶ .. γίγνηται* conjunctas a verbis *ἐλπίδα δ' εἶναι* pendere facit, id perversum atque rei ipsi contrarium esse monet Schömann²⁾. Neque vero ea, ut volunt Pp. in Obs. crit. et Göll., cum *οὐδενὶ .. ἀφῖχθαι* jungenda sunt. Ut enim concedas, sensum non prorsus ineptum ex ea sententiarum conjunctione exoriri, aliæ tamen sunt difficultates. Et Pp. pristina sententia in edd. suis destitisse videtur (p. 569 sq.). Cum valde dubium sit, num usquam Thuc. verbum *ἐφορμαῖν* — v. Bét. et Pp. p. 567 — usurpaverit, quod Class. in adn. crit. ad Thuc. VI, 49, 4 non modo ab eo sed etiam ab Herodoto et universis scriptoribus Atticis pedestribus abjudicat, *ἐφορμῶσιν* pro conj. verbi *ἐφορμεῖν* usitatissimi habeamus necesse est, non, ut Popponi in Obs. crit. p. 168 et Schömanno placuit, pro part. illius verbi. Part. autem, si *γίγνηται* ex particula *ἣν* pendere faciamus, h. l. requiritur, ne "mediæ enuntiationi, quæ *ἣν* præfixum habeat, altera per eandem particulam connexa inseratur, quod est durissimum et vix ferendum." Pp. p. 567. Quamvis igitur Göll. æque ac Bekk. Arn. Haase, Dobr. (v. infra) *ἐφορμουῖν* accipere debuerit, ei ne tum quidem magis quam illis assentiremur. Primum enim "cum libri mss., licet in aliis verbis multum hic fluctuent, in *ἐφορμῶσιν*³⁾ summa constantia conspirent, illa mutatio, quamvis exigua, non est verisimilis." Pp. p. l. Deinde eum in aliis quoque rebus errasse infra videbimus. Itaque nihil restat quam ut verba *κ. τ. π. .. γίγνηται*

¹⁾ Bekk. in ed. 1832; quomodo autem scripturam, quam ed. 1821 præbet, καὶ ἅμα. ἣν ἐφορμῶσιν αὐτοὺς δαπάνη σφίσι γίγνηται, .. intellectam velit non plane liquet. Jam nota punctum ab eo et Göll. post ἀποστήσωσιν collocatum esse.

²⁾ Observationes in Thucydidis locos quosdam difficiliores, Gryphisw. 1824. p. 6.

³⁾ In uno cod. G *ἐφορμῶσαι* scriptum esse Pp. solus notat, at cfr eum in suppl. adn.

ad ὅπως ἀποστήσωσιν pertineant. Nondum tamen omnia certa sunt. Nam Dobree, Böhme, (Poppo in ed. Goth.), Classen et καὶ ἀφέλωσι et καὶ ἅμα γίγνηται cum iis verbis cohærere putant; Krüger autem et Stahl sola ἀποστήσωσιν et γίγνηται ex ὅπως pendere faciunt. Utrum rectum sit jam videbimus.

II. *In particula ἥν nonnulli offenderunt.* Hac interdum non conditionem sed consilium indicari docet Schömann l. l. pp. 7—10, quam explanationem Pp. (p. 572 et ed. Goth.). Arn. Haase¹⁾ jure refellerunt. Nam primum constat ἥν numquam alibi sic apud Thuc. legi dubiumque esse, num quos attulit loci Aristophanei Acharn. v. 1044 et Ran. v. 175 interpretationem ejus tueantur, deinde πως sive ἄρα ei ita dicto plerumque in oratione soluta adjici, tum non demonstratum esse, ἥν cum ὅπως, quod ipsum hic præcedit, alternare posse, denique "ubi in significandis rebus iis, quas quis perficere studet, optio datur inter ὅπως et ἥν particulas, hanc præferri in re incertiore, illam in iis, quorum paulo certior spes est." Pro ἵνα utrumque ἥν scriptum esse Dobr. I, p. 34 conjecit. Quam ingeniosam rationem, præterquam quod ἐφορμούσιν recipere coactus est, justo audaciorem, quippe cui repugnet auctoritas codd., Pp. suppl. adn. appellat. Attamen ea et ipsi Pp. in ed. Goth. (quamquam nihil pro certo affirmat) et Krügero ita placuit, ut prius ἥν, altero servato, fortasse cum ἵνα commutandum esse moneant. Quam eorum conjecturam probans Böhme ἵν' ὑφέλωσι καὶ ἅμα, ἥν . . scripsit. Cum autem et alia huic interpretationi obstant et difficile sit intellectu, cur libri, si ea scriptura principalis fuisset, omnes ad unum alteram obscuriorem præbeant, iis assentiri non possumus. Deinde Dobr. id quoque conjecit, ut ἥν utrumque — participio recepto — expungendum sit, qua in re neminem habet consentientem. Class. denique, cui prius ἥν in contextum vitiose illatum esse videtur, id uncis quadratis inclusit, at recte Pp. p. 572: "primum ἥν, inquit, omnibus libris stabilitum in tali loco expungere audacius est." Quibus omnibus explanandi modis refutatis non dubitamus, quin Stahl et Krüg. solum γίγνηται cum ὅπως ἀποστ. cohærere suo jure doceant.

III. *Quo sint referenda pronomina αὐτοῖς et σφίσι quæritur.* Cum neque scriptura vulgata αὐτούς, quam Bekk. ed. 1821 probat, neque conjectura αὐτοῦ, quæ et librorum et scholiastæ auctoritate redarguitur, defendi possit (Pp. p. 567 sq.), αὐτοῖς codd. permultis traditum editores omnes servant. De σφίσι autem maxime inter se dis-

¹⁾ Lucubrationes Thucydidiæ, Berolini 1841. p. 5.

sentiunt viri doctissimi, et quia in loco ei assignando libri variant, et quia pronomina hic contra morem usurpata esse nonnullis videntur. Nam *σφίσι* *αὐτοῖς*, sic ut deinde *σφίσι* post *δαπάνη* desit, in codd. M (St.) d i Parm. (Pp. adn. Arn.) Lugd. (Pp. adn.) invenitur, quæ scriptura nulli placuit; cfr tamen Krüg. Vulgatam autem *αὐτοῖς σφίσι δαπάνη*¹⁾ Pp. in Obs. crit. et ed. Goth. et Dobr. retinent, quorum ille, cum lectionem, quam proxime afferemus, "correctionis ad sensum explanandum factæ simillimam esse" censeat, hunc ordinem probans pronomina una conjuncta ad *δαπάνη γίγνηται* in Obs. crit. p. 171 sq. retulit (in ed. Goth. aliud eum velle infra videbimus). Denique libri complures optimi et alii A B C E H K O P (Pp. Arn.) V c e (Pp. adn. Arn.) h *σφίσι* post *δαπάνη* habent — v. Pp. ed. Goth.²⁾ Arn. Göll. Eam igitur verborum collocationem et editores plerique et Pp. ipse in ed. Lips. (v. p. 568) probant, qui, quamquam omnes æque ac Dobr. pronomina ad verba diversa spectare censent, de iis tamen alii aliter sentiunt. Inter eos quidem constat *σφίσι* ex legibus linguæ Græcæ ad subjectum primariæ sent. referendum esse, ut *σφίσι* h. l. "ad Iones atque Lesbios loquentes aut certe ad Peloponnesios (Lacedæmonios), quibuscum versantur, una cum ipsis" spectare debeat, *αὐτοῖς* ad Athenienses, sed cum sensus, si *δαπάνη* nihil aliud nisi *sumptus vel impensa* significet, ne pronomina ita referantur obstare videatur, complures viri doctissimi eam ob rem aut ad contortas explanationes refugerunt aut aliquid mutare coacti sunt. Nonnulli igitur ut Class. et Krüg. *αὐτοῖς* ad Peloponnesios, *σφίσι* ad Athenienses, quippe qui subjectum sent. *ἦν ἐφορμῶσιν* prægredientis sint, referri posse docent. At vide Stahlium, qui l. l. p. 107 Germanice dicit: "allein dieser vordersatz ist dem *ὅπως δαπάνη σφίσι γίγνηται* untergeordnet, während *σφίσι* seine beziehung nur finden kann in dem subjecte desselben (II, 65, 9) oder des übergeordneten satzes." Et Krüg., qui *σφίσι* uncis quadratis inclusum in textum recepit pronomina transponi mavult; at cfr Pp. p. 571. Alii autem ut Göll. et Böhme, quippe qui *σφίσι* pro glossa ad *ἐφορμῶσιν* explicandum adscripta habeant, hoc pronomen delendum esse existimant et *αὐτοῖς* ad Athenienses relatum cum *δαπ. γ.* conjungunt. "Et hoc nescio an præferendum sit." Pp. ed. Goth. Neque tamen quidquam mutari necesse est. Sunt denique, qui part. *ἐφορμούσιν* recepto — sive ut Haase *ἐφ. αὐτοῖς δ. σφίσι γ.* legunt, sive cum Dobræo *ἐφ. αὐτοῖς*

¹⁾ Sic in cod. G, cui Pp. et Göll. *σφίσι* *αὐτοῖς* tribuunt, verba scripta esse notant Bekk. Arn. Stahl.

²⁾ Eundem ordinem codd. F Bas. præberi notat Pp. Et ipse Stahl huc F referre videtur. In cod. L verba sic leguntur: *δαπάνη καὶ σφίσι*.

σφίσι δ. γ. — verba hoc modo inter se cohærere existiment: ἦν (ἔν³) δαπάνη γίγνηται αὐτοῖς i. e. Atheniensibus, ἐφορμοῦσι σφίσι, quo pronomine Lacedæmonii significantur¹). Sed iis assentiri non possumus, et quod ita verba nimis essent trajecta, et quod, si verba ut vult Dobr. ponuntur, "id Thucydidi fuisse consilium, ut voces αὐτοῖς σφίσι divellantur, cogitari nequit." Pp. p. 568 et Obs. crit. p. 171. Quæ cum ita sint, videamus aliudne vocabulo δαπάνη intelligi possit. Quod alii affirmant, alii negant. Stahl enim hac voce non modo *sumptus* sed etiam "*opes quibus sumptui satisfaciam*" indicari docet, quam ejus vim cum loci Thuc. I, 83, 2. 99, 3 tum gl. Lugd. "adscriptis ad γίγνηται (rectius ad δαπάνη) verbis ἡ πρόσδοτος δῆ" confirmare videtur. Cfr Popponem, quocum Schöm. et Göll. nescio an faciant, in ed. Lips. p. 570 hæc dicentem: "quamquam δαπάνη non opes, sed sumptus significat, tamen δαπάνη μοι γίγνεται, *obtingit (suppetit) mihi sumptus*, etiam hunc sensum habere posse statuamus oportet: *obtingit mihi, quo sumptui satisfaciam*. Certe jam unus Scholiastarum hanc significationem in illa formula invenit." (v. præterea Obs. crit. p. 172). Sic autem Græce dici posse Herm. et Arn. non credunt. Quamvis igitur difficile sit ad dijudicandum, utrum illi an hi tam docti viri de ea re rectius judicent, animus tamen inclinat, ut illos auctores sequamur, quorum Stahl solus, ut jam supra diximus, h. l. recte explanasse videtur. Servata enim optimorum librorum scriptura neque legibus linguæ Græcæ neglectis ex his verbis, de quibus tam multa sunt disputata, sensum aptissimum elicuit. Itaque cum eo putamus, verba sola ἀποστήσωσιν et γίγνηται ex ὅπως part. pendere et cum altero enuntiati fin. membro duas hypotheticas sent. esse conjunctas²) et αὐτοῖς ad Athenienses spectans cum ἐφορμῶσιν, σφίσι ad Lacedæmonios relatum cum δαπάνη γίγνηται cohæreant, quam loquendi formulam recte interpretatus est.

III, 69, 2. ἐβούλοντο γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι . . ἐς τὴν Κέρκυραν πλεῦσαι στασιάζουσιν, δώδεκα μὲν ναυσὶ μόναις παρόντων Ἀθηναίων περὶ Νάυπακτον, πρὶν δὲ πλεόν τι ἐπιβοηθῆσαι ἐκ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, ὅπως προφθάσωσι. De copulatione dura membrorum, unde factum est ut non satis appareat, quo ex verbo pendeat ὅπως, v. Pp. III, 2. p. 764. Class. Krüg. adn. et Gr. 59, 2, 3. Quia enim Thuc. hoc dicere velle videtur: "L. navigare volebant, et quod cum duodecim dumtaxat navibus A. ad N. essent, et ut, antequam

¹) Nescio num Bekk. et Arn., quos eandem scripturam atque Haaseum probare supra vidimus, verba ita conjuncta velint.

²) Cfr Krüg. Gr. 54, 12, 8.

major aliqua classis A. subsidio venisset, præverterent", manifestum est ὅπως ante πρίν collocandum fuisse sed eum, quo clarius opponerentur membra δώδεκα - παρόντων et πρίν - ἐπιβοηθῆσαι, quibus duæ ejusdem rei partes significantur (v. Class.), id ante προφθάσσει demum ponere maluisse. Jam observes quod Pp. l. l. notat: "Levesqu. majore interpunctione ante πρίν posita voluerunt ad ὅπως προφθάσσει supplevit." Infra enim videbimus Thuc. semel ὅπως et conj. verbo βούλεσθαι addidisse. — V, 45, 3. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς Νικίου τε ἀποσιῆσαι ταῦτα ἔπρασσε καὶ ὅπως ... Μαντινέας ξυμμάχους ποιήσῃ. Inf. fut. ποιήσῃ cod. Bas. traditum esse notat Pp. De part. et sent. fin. per particulas τε - καί conjunctis v. Krüg. et Class. — VII, 22, 1. θορυβοῦνται L O P; ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι προφθάσαντες κωλύσῃ N V (Pp. adn. Arn.), "nostrum in marg." Pp. — VII, 25, 1. καὶ αὐτῶν μία μὲν ἐς Πελοπόννησον ὥχεται, πρέσβεις ἄγουσα, ὅπως τὰ τε¹⁾ σφέτερά φράσωσιν ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσὶ καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἔτι μᾶλλον ἐποτρύνωσι γίνεσθαι. In longe plurimis codd. — nam B h soli ὅπως præbent, quod ex interpretatione exortum esse Pp. notat, E ὥσπερ — pronomen οἷπερ legitur, quod Pp. Bekk. Arn. Göll. Haase, Bét. (s. v. φράζειν) servant. Conj. enim consilii indicandi causa cum pron. adverbiiive relativis ubique consociari posse docent et illi et Kühn. 559, 3. 563, 3, b). Matth. 481, d). 528, 3. Baumlein²⁾. Cujus rei exempla nonnulla in veterum epicorum sermone exstant (v. Herm. ad Soph. O. C. v. 190) et apud scriptores ævi citerioris tam pauca, ut hi duo loci Joseph. A. J. XI, 1, 3, quem Pp. ed. Goth. laudat, et Plut. Dio. 30 afferri soleant; cfr Aken. 190. Scriptores autem Atticos ea structura usos esse nihil est cur existimemus. Nam loci similes, quos quidam præter hunc apud eos inveniri existimant, et perpauci sunt neque ullius momenti, quoniam vel male intellecti sunt vel scripturis deterioribus debentur. Cfr Krüg. adn. et Gr. 53, 7, 7 et Stud. II, pp. 49, 185, Herm. l. l. Aken. l. l. Quæ cum ita sint, doctissimus ille Herm. in Op. IV, p. 130 nobis recte dicere videtur: "vel propter additum περ pronomen illud οἷπερ ferri nequit: ortum est e male lecto compendio particulæ ὅπως." Itaque ὅπως restituamus oportet, ut fecerunt Herm. Krüg. Stahl, Böhme. Aut si minus placeat, cum Dobræo (I, p. 103 extr.) pronomine οἷπερ servato φράσουσιν, quod

¹⁾ τε vulgo omissum ex codd. B h omnes præter Pp. Göll. Bét. receperunt. Cfr Pp. II, 1, p. 133 et ed. Goth.

²⁾ Untersuchungen über die Griechischen Modi, Heilbronn 1840. p. 195.

cod. Mart. (Pp. ed. Goth. Krüg.) et corr. F G præbent¹⁾, et ἐπο-
 τρυνούσι legas. "Si ἐποτρυνούσι sequeretur, præferendum esset, cum
 Attici relativum pro ἵνα positum fere semper cum futuro jungant."
 Pp. sd. (cfr Krüg. adn.). Apud Thuc. hæc quattuor sunt exempla
 fut. ind. post ὅστις (numquam ὅσπερ) in sensu finali positi: I, 91, 2.
 III, 13, 6. IV, 22, 1. VIII, 1, 3. Quibus omnibus causis com-
 moti, ὅπως cum conj. h. l. fut. ind. pronomini ὅσπερ addito ante-
 poni debere credimus. — VII, 26, 3. ποιεῖται A F H K ("a pr. man."
 Pp.) T (Pp. adn. Arn.); ποιῆσαι G (Arn.) cod. Bas. (Pp.). — VIII,
 109, 1. πορεύεσθαι διενοεῖτο πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὅπως
 μέμψηται τε τῶν περὶ τὴν Ἀντιανδρον γεγενημένων καὶ [τὰς διαβολὰς
 καὶ] περὶ τῶν Φοινισσῶν νεῶν καὶ τῶν ἄλλων εὐπρεπέστατα ἀπολο-
 γήσεται. Verbo ἀπώσεται, quod post διαβολὰς codd. L M (St.) N
 O P R (Arn.) V (Pp. adn. Arn.) f g m (Arn.) Lugd. (Pp.) et G in
 marg.²⁾ inseruerunt, expuncto, quippe quod ex scholio λείπει ἀπώ-
 σεται fluxisse omnibus videatur, nihil jam mutandum esse plerique
 existimant. At in loquendi formula διαβολὰς ἀπολογεῖσθαι nonnulli
 offenderunt. Itaque docet Stahl in adn. crit., hoc subst. "interpreti
 cuidam tribuendum esse, cum ad ἀπολογήσεται referri nequeat (aliud
 enim genus sunt 68, 2. III, 62, 6)." Cobet autem, qui in Var. lect.
 p. 273 verba sic emendavit, ut πρὸς ante τὰς διαβολὰς adderet, "locum
 meliorem correctionem admittere hanc: καὶ τὰς διαβολὰς ἀπολύσειται,
 quod verbum in hac re certam sedem habet et (quod rem conficit)
 cum ἀπολογεῖσθαι sæpius confusum est", l. l. p. 368 notat. Cfr Pp.
 sd. et Stahlum. Denique observes, eundem Cobetum, ut mos ejus
 est, fut. ind. in utroque loco posuisse. Cum autem μέμψεται in so-
 lis d i, ἀπολογήσεται in N (Pp. adn. Arn.) V (ib.) inveniat —
 ἀπολογήσονται præbet P — aor. conjunctivos omnes editores suo jure
 servarunt; cfr p. 34.

2. Plqpf. ind. VI, 42, 2.

3. Aor. ind. I, 87, 4. "Pro præs. ποιῶνται fortasse ποιήσων-
 ται, quo initium indicetur." Krüg. — II, 60, 1. καὶ ἐκκλησίαν τούτου
 ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω καὶ μέμψωμαι³⁾. Fut. ind. μέμ-
 ψομαι, codd. F (Arn. St. Pp., qui tamen hæc adnotat: "si, quod
 vix crediderim, Bekkeri silentio major quam Gottleberi fides") K tra-

¹⁾ v. Arn. Stahl. (Krüg.). Pp. ed. Lips. sd. et adn., qui in ed. Goth. G so-
 lum correctum esse notat.

²⁾ "Idem F a man. rec." Pp. solus.

³⁾ Cur Göll., qui ὑπομνήσω et μέμψωμαι habet, de junctis fut. ind. et conj.
 loquatur equidem non comprehendo.

ditum, Bekk. et Haase et præcepti sui in Quæst. p. 11 dati parum memor Stahl h. l. acceperunt, quos ὑπομνήσω quoque pro fut. habere apparet. Reliqui autem aor. conj. tuentur, de quo v. Pp. et Arn. potissimum. De aor. ξυνήγαγον, pro quo perf. expectaveris, v. Class. et p. 29. — II, 69, 1. III, 8. 26, 1. ἐπιβοηθήσουσιν, quod I solus præbet (nam dubium est num Pp. cod. G eandem formam recte tribuerit, quoniam Bekk. Arn. Stahl eum non commemorant), in edd. Bekkeri et Classenii legitur. Quod doctissimus ille Class. notat fut. ind. et B et optimis aliis codd. tradi, in eo errasse videtur. — IV. 32, 3. διέστησαν .. ὅπως ὅτι πλείστη ἀπορία ἢ τοῖς πολεμίοις πανταχόθεν κεκυκλωμένοις καὶ μὴ ἔχουσι πρὸς ὅτι ἀντιτάσσονται, ἀλλ' ἀμφίβολοι γίνωνται τῷ πλήθει. Part. præ. ἔχουσι, quod libri complures A B C (Pp. adn. Arn.) E G I K ¹) M (St.) Q V (Pp. adn. Arn.) c f g h i Bas. (Pp.) habent, quamquam ad κεκυκλωμένοις relatum primo obtutu sensui aptissimum esse videri potest, tamen ob sequens ἀλλά probari nequit (Pp. sd. et Class. adn. crit.). Pro γίνωνται libri quidam vel ind. vel opt., fortasse correctum cum in sequ. εἰ .. ἐπίοιεν legatur, vitiose præbent: γίνονται V (Pp. adn. Arn.); γίνονται L; γίνονται (γίνονται Reg.) c f g — vide Pp. — quos omnes Arn. γίνονται habere notat. — VI, 73, 2. 74, 2. VII, 7, 3.

4. Part. præ. III, 70, 5. cfr Krüg. IV, 120, 2. Βρασίδας διέπλευσε νυκτὸς ἐς τὴν Σκιώνην, τριήρει μὲν φιλία προπλεύσῃ, αὐτὸς δὲ ἐν κελητίῳ ἄποθεν ἐφεπόμενος, ὅπως, εἰ μὲν τινι τοῦ κέλῃτος μείζονι πλοίῳ περιυγχάνοι, ἢ τριήρης ἀμύνῃ αὐτῷ. Quamquam conj. in libris optimis aliisque A B E F H Q T V h Lugd. (Pp. ed. Goth. sd.) inest ²), opt. ἀμύνοι vulgo traditum Pp. ed. Lips. Bekk. Arn. Göll. Krüg. Haase tuentur. Vide Pp., qui l. l. notat: "ἀμύνῃ, fortasse recte. Cf. I, 1, p. 141 sq. Ob εἰ παραυγχάνοι tamen vulgatam a Polyæno redditam retinuimus, quamquam ne sic quidem opt. necessarium esse ex iis, quæ de ὅτι Heindorfius ad Plat. Phædon. §. 16 adnotavit, apparet." Et ille ἀμύνῃ in ed. Goth. recepit. Cfr præterea VII, 4, 1, p. 17 et Class. et p. 29. — VII, 18, 1. (ὅπως δὴ) cfr p. 26.

5. Part. aor. III, 85, 4. VIII, 27, 4.

¹) "In H corrector rec. sup. ω scripsit ου, et in K in contextu ex ἔχουσι factum ἔχουσι." Pp. sd.

²) Stahl ἀμύνοι cod. G tradi notans, conj. et in C, cui reliqui opt. taciti tribuunt, et in M scriptum esse existimare videtur.

ὅπως cum optativo

a) post præsens historicum:

I, 109, 2. II, 83, 5. IV, 111, 1. VII, 17, 2. φυλάσσειεν codd. EF; v. Pp. adn. et Arn.

b) post tempora secundaria:

1. Imp. ind. I, 55, 1. 126, 1. ἐν τούτῳ δὲ ἐπρεσβεύοντο τῷ χρόνῳ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐγκλήματα ποιούμενοι, ὅπως σφίσιν ὅτι μεγίστη πρόφασις εἴη τοῦ πολεμεῖν, ἣν μὴ τι ἐσακούωσι¹⁾. cfr I, 58, 1. p. 12. Pp. notat cod. f ὅπως omisisse. — II, 76, 3. μηνοειδὲς ἐς τὴν πόλιν προσωκοδόμουν, ὅπως, εἰ τὸ μέγα τεῖχος ἀλίσκοιτο, τοῦτ' ἀντέχοι, καὶ δέοι... De scriptura ἀντέχοι libri variant: nam ἀνέχοι habet g; ἄν ἔχοι A B E ("in hoc rec. man. ἀντ' ἔχοι" Pp.) F (Pp. adn. Arn.); ἀνέχει K (Pp.). — II, 81, 2. III, 22, 3. IV, 67 3. V, 10, 1. VI, 88, 8. Pro ξυναναπεΐθοιεν præbet F (Pp. adn. Arn.) ξυναπεΐθοιεν; cod. h s. v. γρ. ξυναναπεΐσαιεν. — VII, 80, 5. VIII, 23, 2. 49. 95, 4. οἱ δ' εὐτυχον οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄριστον ἐπισιτιζόμενοι (οὐδὲν γὰρ ἐπωλεῖτο ἀπὸ προνοίας τῶν Ἑρετριέων), ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπ' ἔσχατα τοῦ ἄστεως οἰκιῶν, ὅπως σχολῇ πληρουμένων φθάσειαν οἱ πολέμιοι προσπεσόντες καὶ ἐξαναγκάσειαν τοὺς Ἀθηναίους οὕτως ὅπως ὑχοιεν ἀνάγεσθαι. "Ad ὅπως quoque spectat interpositio οὐδὲν . . . Ἑρετριέων, quam proprie ante ὅπως collocandam fuisse dicit Krüg., sed explicatur tamen eadem, cur non e foro cibaria mercati sint." Pp. ed. Goth. (cfr Krüg.).

2. Plqpf. ind. V, 58, 4. Pro χρώντο hi tres codd. c d i habent ἐχρώντο, quod nullo modo defendi posse apparet.

3. Aor. ind. III, 22, 5. Vulgo legitur impf. προσέβαλλον, quod num servet Pp. in ed. Lips. dubitare videtur. Ceteri autem editores, quibuscum et ipse Pp. in ed. Goth. facit, προσέβαλον ex codd. A B E Q V (Pp. suppl. adn. Arn.) e g h enotatum acceperunt. Cfr Pp. adn. "προσέβαλον tacite G." — III, 92, 6. εἶρξαν τὸ²⁾ κατὰ Θερμοπύλας κατ' αὐτὸ τὸ στενόν, ὅπως εὐφύλακτα αὐτοῖς εἴη. IV, 77, 1. 111, 2. V, 17, 2. VI, 97, 5. VII, 25, 5. 38, 3. 46. Σικανὸν ἀπέστειλαν, ὅπως ὑπαγάγοιτο³⁾ τὴν πόλιν, εἰ δύναιτο. VII, 69, 3.

¹⁾ ἐσακούωσι ex libris nonnullis enotatum Class. et Böhme acceperunt.

²⁾ Class., quem Stahl secutus est, εἶρξαν τό ex uno cod. E recepit, v. adn. crit. Sed in eo εἶρξαν τό legi notant Bekk. Arn. Stahl et Pp., qui quod in sd. dixit adn. revocat. Vulgatum tamen ἤρξαντο editores plerique servant.

³⁾ ὑπάγοιτο codd. V (Pp. adn. Arn.) h. Cum ὑπάγεσθαι, quod verbis "in suam potestatem redigere" Pp. et Haase reddunt, a sensu h. l. alienum esse nonnullis videatur, quia hic et VII, 50, 1 de auxiliis adducendis agatur, ἐπα-

74, 1. ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν περιμεῖναι, ὅπως ξυσκευάσαιντο. Conj. ξυσκευάσωνται s. συσκευάσωνται præbent D M (St.) N V (Pp. adn. Arn.) d g; "vulgatum habet G, sed ωνται superser." Pp. sd., cfr Arn. et Stahl.; συσκευάσαντο F.

4. Part. præ. et inf. VIII, 88.

5. Part. perf. II, 34, 8. προελθὼν ἀπὸ τοῦ σήματος ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκούοιτο ὡς ἐπὶ πλεῖστον τοῦ ὁμίλου, ἔλεγε τοιάδε. Vide Kühn. Gr. 553, 3, c), not. Sent. fin. ad part. spectare monet Class.

6. Part. aor. I, 58, 1. Ποτειδαιᾶται δὲ πέμψαντες μὲν καὶ παρ' Ἀθηναίους πρέσβεις, εἴ πως πείσειαν μὴ σφῶν πέρι νεωτερίζειν μηδέν, ἐλθόντες δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαιμόνα μετὰ Κορινθίων [ἔπρασσον], ὅπως ἐτοιμάσαιντο τιμωρίαν, ἣν δέη¹), ἐπειδὴ . . ἀφίστανται. Si verbum omnibus libris traditum ἔπρασσον retinendum sit, copulam quandam in sequ. desiderari facile apparet. Itaque δέ, quod cod. G (Pp. suppl. adn. Arn.) ex emendatione præbet, post ἐπειδὴ insertum vult Dobr. I, p. 24. At vide ne ἔπρασσον vitiose in h. l. irrepserit. Nam eo servato sent. fin. propter particulas μὲν - δέ ad participia πέμψαντες et ἐλθόντες appositas cum utroque conjungi necesse est, quod quisque, quantopere a sensu alienum sit, primo jam obtutu inveniet. Qua causa commotus Pp., cui omnes fere editores nulla dubitatione assentiuntur, hoc verbum uncis quadratis inclusit. "Nam ἔπρασσον ab interprete adscribi potuit, qui cum longioris comprehensionis nexum non perspexisset, verbo finito sermonem carere arbitraretur. Quo deleto et commate post δέη posito elegantissimam periodum habebimus." Pp. III, 1, p. 342 et Obs. crit. p. 118. Cfr Class. et alios. Unam tamen esse rationem, qua ἔπρασσον tuearis, "si part. πέμψαντες quodammodo pro verbo finito ἔπεμψαν per confusionem duarum structurarum accipias", idem Pp. notat, sed eam nemo probavit. Krüg. denique dubitare videtur, utrum ἔπρασσον Pp. secutus deleat, quem id fortasse suo jure ex-

γάγοιτο legendum esse Pluygers in Mnemos. XI, 95 conjecit, quem Stahl solus secutus est (cfr III, 63, 2). At illo quoque verbo notio "ad suas partes pertrahendi, sibi conciliandi" nonnumquam indicatur, ut monent Arn. Krüg. Bét. A quibus Pp. dissentiens in ed. Goth. hæc habet: "falsa de hoc verbo ad h. l. disputasse Arn. docet Bloomf. in ed. 2." Quæ cum ita sint, nihil pro certo affirmare audemus.

¹) δέοι cod. e. "Forsitan εἰ δέοι exspectaveris, sed in oratione obliqua aut aperta aut tecta ἦν etiam post præterita de rebus ad futurum tempus spectantibus legitur." Pp. ed. Goth.

punxisse credit, an eo servato verba ἐλθόντες . . . δέη parenthesim efficere putet aut particulam δέ inserat. — IV, 93, 2. V, 6, 2. πέμψας ὡς Περδίκκην πρέσβεις, ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ . . καὶ . . παρὰ Πολλῆν . . , ἄξοντα μισθοῦ Θοῤῃκας. Conj. παραγένητο in cod. c (Pp.) legitur. — VIII, 4. παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Ἀθηναῖοι . . τὴν τε ναυπηγίαν, ξύλα ξυμπορισάμενοι καὶ Σούνιον τειχίσαντες, ὅπως αὐτοῖς ἀσφάλεια ταῖς σιταγωγοῖς ναυσὶν εἴη τοῦ περιπλου, καὶ τό τε . . τείχισμα ἐκλιπόντες . . καὶ τᾶλλα . . ξυστελλόμενοι . . μάλιστα δὲ διασκοποῦντες . . Sent. fin. ad part. τειχίσαντες referendam esse apparet, si cum Poppone in ed. Goth. part. τειχίσαντες καὶ ἐκλιπόντες cet. accusativo τὴν τε ναυπηγίαν respondere eaque mutata oratione τῷ τειχίσαι cet. valere existimamus. Quod vix ferri posse docet Krüg., qui verba καὶ τᾶλλα post ναυπηγίαν excidisse suspicatur. "At junge παρεσκευάζοντο τὴν τε ν. καὶ ὅπως ἄ. εἴη." Stahl. adn. crit. Similem quidem l. apud Thuc. exstare infra (s. v. παρ.) reperiemus, sed hic participia in sequ. posita obstare videntur, quominus Stahlío assentiamur. Neque vero, quamvis animus inclinet ut Krüg. auctorem sequamur, καὶ τᾶλλα contra auctoritatem codd. inserere audemus. Quæ cum ita sint, h. l. a Pp. recte explanatum esse credere cogimur. — VIII, 6, 1. ἀποστήσειν et ποιήσειν pro opt. L. VIII. 41, 1. 80, 3. 99. λάθῃ cod. d; pro ἄρας in e ἄνδρας scriptum est.

ὅπως cum conjunctivo et optativo contraque

post tempora secundaria:

III, 22, 8. παρανίσχον δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς ἀπὸ τοῦ τείχους φρυκτοῦς πολλοὺς πρότερον παρεσκευασμένους ἐς αὐτὸ τοῦτο, ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας τοῖς πολεμίοις ἦ καὶ μὴ βοηθοῖεν. Opt. εἴη corr. F (Pp. adn. Arn.); καὶ ὅπως M (St.). De modis variatis infra p. 28 paulum disseremus — VI, 96, 3. ἑξακοσίους λογάδας τῶν ὀπλιτῶν ἐξέκριναν πρότερον . . ὅπως τῶν τε Ἐπιπολῶν εἶεν¹⁾ φύλακες καὶ, ἣν ἐς ἄλλο τι δέη, ταχὺ ξυνεσιτῶτες παραγίγνωνται. Opt. παραγίγνοιντο f. — VII, 17, 4. ναῦς τε οἱ Κορίνθιοι πέντε καὶ εἴκοσιν ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσωσι . . καὶ τὰς ὀλκάδας αὐτῶν ἦσσαν οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι κωλύοιεν ἀπαίρειν. — VII, 70, 1. κατὰ τε τὸν ἑκπλουν μέρει αὐτῶν ἐφύλασσον καὶ κατὰ τὸν ἄλλον κύκλῳ λιμένα, ὅπως πανταχόθεν ἅμα προσπίπτοιεν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ὁ πεζὸς ἅμα²⁾ αὐ-

¹⁾ Exceptis Class. et Stahlío editores omnes formam εἴησαν præferunt.

²⁾ Prius ἅμα om. K. Deinde αὐτοῖς ἅμα codd. longe plurimis traditum Pp. Bekk. 1821. Arn. Göll. probant; reliqui autem et ipse Bekk. in ed 2 nostrum ex

τοῖς παραβοήθῃ, ἥπερ καὶ αἱ νῆες κατίσχοιεν. Sent. fin. non cum ἐφύλασσον, quod ad naves apud ostium portus collocatas solas referatur, sed cum verbo quodam suppleto ἐτάσσοντο vel sim. conjungendam esse docet Arn., quem Pp. III, 4, p. 556 refutavit. Jam vero impf. παρεβοήθει, quod apud Dion. Hal. 875 invenitur, idem Arn. pro vera scriptura habet¹). "Absurdum enim est", inquit, "dicere naves in portu circumcirca ideo dispositas esse, ut pedites eas adjuvarent, cum nihil antea de peditibus scriptum, et causa, cur classem circa portum dispersissent, paulo ante hæc dicta sit, ut in Athenienses undique impressionem facerent. Totam confusionem ἄμα repetitum intulit, quod librarii priori respondere credebant, quasi verba sic scripta essent: ὅπως ἄμα μὲν προσπίπτοιεν τοῖς Ἀ., ἄμα δὲ καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς παραβοήθοι." At nihil absurdi hac in re apparere Pp. et Göll. respondent. "Etenim naves non in medio portu, sed ad litus circumcirca et impressionis undique faciendæ causa collocaverunt, et ideo, ut, si pressi ab hostibus ad terram illas appellerent, ubicunque id fecissent, a peditibus succurrentibus defenderentnr." Quibuscum faciunt Krüg. et Stahl., qui παρεβοήθει manifestum librarii vitium appellat. Eadem fere obstant, ne quis Class. secutus — v. Pp. ed. Goth. sd. — præ. ind. παραβοήθει ex codd. C E (Pp. adn. Arn.) K M (St.) receperit. Opt. autem παραβοήθοι, quem L O P c præbent (superscr. N ex Pp. adn.), h. l. præferendum esse Bekk. Haase, Bloomf. existimant. At nihil est cur his tam paucis iisque deterioribus libris fidem habeamus. Primum enim Thuc., ut jam vidimus, aliis nonnullis ll. conj. et opt. inter se mutavit. Deinde eum verborum contractorum singul. opt. præ. forma Attica in ην, ης, η exeunti aut plerumque (v. Pp. I, 1, p. 228 et ed. Goth. sd.) aut, si quod Quæst. p. 17 extr. præcepit Stahl. probemus, ubique usum esse satis constat. Quæ cum ita sint, conj. παραβοήθῃ libris plerisque et optimis traditum recte a Poppone, Göllero, Krügero, Stahljo, Böhmeo servatum esse censemus.

ὅπως cum optativo et ἄν

post aoristi indicativum:

VII, 65, 2. τὰς γὰρ πλώρας καὶ τῆς νεῶς ἄνω ἐπὶ πολὺν κατεβύρσωσαν, ὅπως ἄν ἀπολισθάνοι καὶ μὴ ἔχοι ἀντιλαβὴν ἢ χεῖρ ἐπι-

uno cod. B receperunt. Krüg. denique alterum ἄμα fortasse delendum esse suspicatur.

¹) Cur Arn., quamquam παρεβοήθει Dion. Hal. tribuit, tamen ed. sua παραβοήθει, obelis appositis, tradiderit non intelligimus.

βαλλομένη. Formam ἀπολισθαίνοι præbet e (Pp. suppl. adn. Arn.), ind. autem ἀπολισθαίνει d; ἔχη f, ἔχη M (St.). Jam nota ὅπως post καί codd. Q f i repetitum esse. Nullum aliud exstat apud Thuc. exemplum optativi cum ἄν in sent. vere fin. usurpati; cfr p. 32 (nam locus II, 76, 3. p. 11 vix dignus est quem hic commemoremus). Aliud autem genus est VII, 50, 4. s. v. διαβουλεύεσθαι.

ὅπως μή cum conjunctivo

a) post tempora primaria:

1. Præs. ind. III, 47, 4. Impf. ἔδει in sent. cardinali propter verba sequ. καὶ εἰ ἠδίκησαν legendum esse Krüg. conjecit. Sed vulgatum δεῖ Class. recte defendit; cfr Pp. ed. Goth. — V, 85. (ὅπως δὴ μή) Part. δὴ, quam h post μή habet, L O P K omiserunt. — VI, 87, 2. φανερόν γάρ ἄρχειν μὲν τῶν ἐκεῖ, ἵνα μή ὑπακούωμεν ἄλλον, ἐλευθεροῦν δὲ τὰ ἐνθάδε, ὅπως μή ὑπ' αὐτῶν βλαπτόμεθα. cfr p. 22.

His quinque in locis præs. est historicum: II, 12, 2. 67, 2. μή om. g (Arn.), s. v. (Pp.). — III, 71, 2. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθὺς πρέσβεις . . καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας μηδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μή τις ἐπιστροφή γένηται. Cum sent. finali, ut monet Class., summa causa cur optimates Corcyraei legatos Athenas miserint indicetur, eam ad πέμπουσι referendam esse putamus. Collocatione autem verborum inducti Göll. et Höijer eam cum πράσσειν conjunxerunt, cui nexui sensus h. l. apertissime repugnat. Jam de significatione vocis ἐπιστροφή alii aliter sentiunt. — Cum enim Bloomf. Göll. Haase, Höijer eam a Porto verbis rerum turbatio mutatioque recte redditam esse putent, Arn. eam id potius significare notat, "quod in sermone recentiorum *reaction* seu *counter-revolution* vocatur." Utram interpretationem præferat Pp. in medio relinquit (cfr ed. Goth. et III, 2, p. 775). Notionem autem "alterius calamitatis" in hac voce inesse hic vult Bét. Quomodocunque res se habet, vocabulo ἐπιστροφή animadversionem, poenam h. l. indicari Krüg. et Class. monent; cfr Pp., qui alia nonnulla hujus notionis exempla a Bloomf. petita in ed. Lips. attulit. — III, 74, 2. VII, 32, 1. πέμπει ἐς τῶν Σικελῶν τοὺς τὴν δίοδον ἔχοντας καὶ σφίσι ξυμμάχους, . . ὅπως μή διαφρήσωσι τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ ξυστραφέντες κωλύσωσι διελθεῖν. Quamvis de verbo priore alii aliter sentiant, inter omnes tamen convenit fut. ind. in utroque membro legendum esse. Rejecta enim barbara forma διαφρήσωσι¹⁾, quam libri vulgo præbent, fut. διαφρήσουσι codd. A B D E F G H K N (Pp.

¹⁾ διαφείσωσι f. Class. hic quoque de scriptura cod. C aliter sentire videtur.

adn.) T (Pp. adn. Arn.) V (ib.) c g h m (Arn.) traditum Pp. Bekk. 1821. Göll. Krüg. Bét. Bloomf. acceperunt. Quod si verbum sensui h. l. aptum esset, exemplum fut. ind. a Thuc. in sent. vere fin. usurpati haberemus. At dubium est hocne verbo, quod alibi *dimittere* significat, notio quam hic expectamus *transitum dandi* exprimi possit. "Hanc notionis mutationem, si ad originem verbi respiciamus, non tantam videri, ut suspectum vocabulum fiat", docet Bloomf., cui Bét. assentitur — cfr Göll. et Krüg., qui cum iis facere videntur. Reliqui autem eam ferri posse negantes aut *διήσουσι* aut *διαφρήσουσι* legendum esse existimant. Illud probat Pp., qui, cum libri quidam L O h *ἀφήσουσι* et ipsum a sensu alienum præbeant, *διαφρήσουσι* ex commixtis scripturis *ἀφήσουσι* et *διήσουσι* ortum existimans hoc verbum reponendum esse conjecit (v. sd. et ed. Goth.). Difficile autem est intellectu, cur ita *διήσουσι* aptissimum nullo libro traditum sit et quomodo quis pro eo *ἀφήσουσι* scribere potuerit. Quibus omnibus causis commoti Dobr. I, p. 74. Bekk. 2. Arn. Böhme, Haase *διαφρήσουσι* pro vera scriptura habent. Atque iis assentitur Stahl., cum præsertim hoc verbum in cod. Mus. Brit. invenerit. "Cum autem Thuc. verbis cum *φρεῖν* copulatis (*διαφρεῖν*, *ἐκφρεῖν*, *εἰσφρεῖν*) alibi non utatur", ea conjectura Popponi displicet. At idem Pp. *διῆμι* probat, quod ne uno quidem libro traditum esse supra vidimus neque usquam (cfr Bét.) apud Thuc. legitur. Nonne igitur eodem jure atque potius majore *διαφρεῖν* ex M recipere possumus? Quo facto videamus utrum fut. ind. an aor. conj. rectius in utroque l. ponatur. Cum Thuc. in sent. fin., quæ ad verba "mittendi" referuntur, vel conj. vel opt. uti soleat, non intelligimus cur ei omnes editores fut. ind. hoc uno loco ascribunt. Quo accedit quod *κωλύσουσι* solis E F¹) H K N (Pp. adn.) V (Pp. adn. Arn.) g traditum est. Quæ cum ita sint, conj. aor. *κωλύσωσι*, quem libri plerique et optimi præbent, servandum esse credimus atque *διαφρήσωσι*, quam formam ipsam cod. M habet, l. priore restituendum. Neque enim mirum videtur, si verbo *διαφιέναι* recepto aor. conj. a librariis nonnullis, qui *διαφρήσωσι* formam inusitatam esse sciebant, cum fut. ind. *διαφρήσουσι* mutatus est.

2. Fut. ind. IV, 87, 3. νομιῶ προσεῖναι δέ τί μοι καὶ κατὰ δύο ἀνάγκας τὸ εὖλογον, τῶν μὲν Λακεδαιμονίων, ὅπως μὴ τῷ ὑμετέρῳ εὖνῳ, εἰ μὴ προσαχθῆσθε . . βλάπτωνται, οἱ δὲ Ἕλληνες ἵνα μὴ κωλύωνται ὑφ' ὑμῶν δουλείας ἀπαλλαγῆναι. Cum sibi respondeant τῶν μὲν Λ. et οἱ δὲ Ἕλ., quæ verba ad ἀνάγκας "vel potius ad sing.

¹) Cfr tamen Stahlium, qui eum *κωλύσωσι* præbere dicit.

ἀνάγκην inde repetendum" spectare Pp. Arn. Class. docent, ad εὐλογον Krüg., gen. in utroque loco exspectamus, sed oratio mutata est, casu ad κωλύονται relato (v. Pp. I, 1, p. 268 et edd.). Subjectum autem membri posterioris ante conj. fin. propter verba inter se opposita, ut magis elucerent atque vim majorem efficerent, collocatum esse apparet.

3. Conj. aor. VI, 71, 2. πρὶν ἂν . . ἀγείρωσιν, ὅπως μὴ παντάπασιν ἱπποκρατῶνται.

b) post tempora secundaria:

1. Impf. ind. II, 3, 3. 3, 4. ἐχώρουν . . ὅπως μὴ κατὰ φῶς θαρσαλεωτέροις οὖσι προσφέρονται καὶ σφίσιν ἐκ τοῦ ἴσου γίνωνται, ἀλλ' ἐν νυκτὶ φοβερώτεροι ὄντες ἥσσους ὦσι. Opt. προσφέροντο, quem Thom. Mag. probavit, codd. C I L O P b e tradunt. "Hic tamen paucis et malis libris non parendum, cum ad exitus ονται et οιντο permutandos librarii proclives sint." Pp. adn. Jam γίγνουντο I¹) L Q. Ind. præs. προσφέρονται ex Pp. sd. in codd. cf legitur; γίνονται in E (Pp. adn. Arn.). — II, 83, 1. III, 49, 2. ἀπέστελλον κατὰ σπουδὴν, ὅπως μὴ φθασάσης τῆς προτέρας²) εὐρωσι. — IV, 8, 5. 68, 5. αὐτοὶ δὲ διάδηλοι ἔμελλον ἔσεσθαι (λίπα γὰρ ἀλείψασθαι), ὅπως μὴ ἀδικῶνται. Sent. fin. ad ἀλείψασθαι referendam esse existimantes, editores plerique colo post ἔσεσθαι interpunxerunt, commate Göll. Melius tamen Stahl solus eam cum verbis διάδηλοι ἔσεσθαι conjunxit eamque ob rem signa parenthesis ad λίπα ἀλ. apposuit, quibus vocibus illa declarantur. Inf. ἀλειψ. ex suppleto ἔμελλον pendere monet Krüg. — IV, 76, 4. (ἔδει) ἅμα δὲ ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ γίνεσθαι, ὅπως μὴ ξυμβοηθήσωσιν ἐπὶ τὸ Δῆλιον οἱ Βοιωτοὶ ἀθρόοι, ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἕκαστοι κινούμενα. "Abresch. ξυμβοηθήσουσιν propter ὅπως." Pp. adn. In altero membro simplex βοηθήσωσι ex verbo composito, quod antecedit, repetendum esse Pp. et Krüg. animadvertunt; cfr Pp. I, 1, p. 288. — VI, 75, 1. 96, 1. 101, 2. VII, 4, 1. ἐτείχιζον . . , ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ δύναιντο κωλύσαι, μηκέτι οἰοί τε ὥσιν ἀποτειχίσαι. "K a pr. man. ἐτείχισαν, deinde emend. Imperfectum tuetur c. 5 init." Pp. sd. — VII, 43, 5.

¹) "In script. discr. pro Vind. leg. Vinar. Errat etiam Bekk." Pp. adn.

²) Pro vulgato δευτέρας (Pp. ed. Goth. ἐτέρας) Bekk. 1832. Arn. Krüg. Class. Stahl, Haase προτέρας acceperunt.

2. Aor. ind. I, 31, 3. ἦλθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς Ἀθήνας πρεσβευσόμενοι¹⁾), ὅπως μὴ σφίσι πρὸς τῷ Κερκυραίων ναυτικῷ τὸ Ἀττικὸν προσγεγόμενον ἐμπόδιον γένηται. I, 73, 1. παρήλθομεν, οἱ τοῖς ἐγκλήμασι τῶν πόλεων ἀντεροῦντες . . ἀλλ' ὅπως μὴ ῥαδίως . . χεῖρον βουλευσῆσθε, καὶ ἅμα βουλόμενοι . . De structura h. l. vide Pp. adn. Krüg. Class. Quo consilio proprio legati Atheniensium orationem habuerint, conj. ὅπως et part. βουλόμενοι exprimitur. Class. — IV, 66, 4. VII, 19, 5. VIII, 8, 3.

3. Aor. inf. VIII, 87, 4. ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ σαφέστατον εἶναι . . οὐκ ἀγαγεῖν . . ἀνισώσεως δέ, ὅπως μηδετέρους προσθέμενος ἰσχυροτέρους ποιήσῃ. cfr VIII, 87, 3. p. 23 et Madv. Synt. 172, a).

4. Aor. part. III, 81, 1. ὑπερενεγκόντες . . τὰς ναῦς, ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσιν. "Ubi verbo finito additum est participium, atque utrique negatio addenda est, ea interdum semel tantum enunciatur." Pp. III, 2. p. 666. Quod moris esse docet Kühn. 515, adn. 1. Præterea cfr Krüg. adn. et Gr. 67, 8, 4. Huic loco similes sunt III, 22, 2. VIII, 87, 4 al.

ὅπως μὴ cum optativo

post tempora secundaria:

1. Impf. ind. III, 22, 2. ἅμα δὲ καὶ διέχοντες πολὺ ἦσαν²⁾), ὅπως τὰ ὅπλα μὴ κρουόμενα πρὸς ἀλλήλα αἰσθῆσιν παρέχοι. Conj. παρέχῃ Q. Negationem μὴ proxime ante part. collocatam esse notat Krüg., quippe quæ ad id quoque pertineat; cfr p. 27. — VII, 56, 1.

¹⁾ "Malim πρεσβευόμενοι. Cf. V, 39, 2." Pp. sd. At utrumque eodem jure positum esse monet Class. Quid jam significet verbum πρ. nonnulla est dissensio. Nam Pp. III, 4. p. 358 et Bét. (s. v.) medio, quod "legatos mittere" plerumque valet, his duobus ll. idem atque activo indicari volunt, i. e. "legatum esse, legationem obire." Alii autem ut Haase et Höijer, quamquam et ipsi illud probant, medio notionem "per legatos agendi" h. l. tribuunt; cfr Krüg. adn. et Gr. 52, 8, 8.

²⁾ "Imperfecti verbi εἶναι tertiam pers. plur. ἦσαν esse, non ἦσαν tribus potissimum de causis statuendum est." Stahl in Quæst. p. 19. Itaque et h. l. et alibi ἦσαν scripsit. Eandem formam Cobet vehementissime defendit in Var. lect. p. 32 sq. et Nov. lect. p. 346 alibi. "Neque Thuc.", inquit, "neque Atheniensium antiquiorum quisquam ἦσαν umquam dixit, quemadmodum neque ἦειμεν aut ἦειτε dicebant." At propter codd. consensum ἦσαν Thuc. ubique tribuendum esse vulgo existimant editores et grammatici, quorum doctissimus ille Krüg. et in adn. ad I, 1, 1 et in Gr. 38, 3, 2 ἦσαν ne Atticam quidem esse formam contendit. Cfr præterea Pp. et Class. ad I, 1, 1 et alios. Plerosque igitur secuti ἦσαν servamus.

2. Plqpf. ind. III, 52, 2. βία μὲν οὐκ ἐβούλετο ἐλεῖν (εἰρημέ-
νον γὰρ ἦν αὐτῷ ἐκ Λακεδαιμόνος, ὅπως, εἰ σπονδαὶ γίγνοιντο . . ,
μὴ ἀνάδοτος εἶη ἡ Πλάταια). Verba, ut supra attulimus, in omni-
bus codd. et edd. leguntur. Cobet autem, cum Scholiasta adnota-
verit: ἀντίπιωσις, ἥτοι αἰτιακὴ ἀντὶ γενικῆς. ἀντὶ τοῦ εἰρημένου γὰρ
αὐτῷ εἶπεν, verba γὰρ ἦν Var. lect. p. 445 expunxit. At v. Pp.
III, 2, p. 679 sq. et Class. adn. crit., qui nihil mutandum esse do-
cent. Jam vero ad εἰρημένον ἦν Pp. Göll. Class. ex præcedentibus
μὴ βία ἐλεῖν suppleri volunt, quod Krüg. durum sibi videri notat
seque eam ob rem ἀπειρημένον legendum esse suspicari. Cfr tamen
Xen. Cyr. IV, 5, 14.

3. Aor. ind. II, 76, 1. Pro aor. ἐσέβαλον, quem libris pleris-
que et optimis traditum atque sensui aptissimum Pp. ed. Lips. Class.
Stahl soli tuentur, impf. ex C I K L O V e Bekk. recepit idemque
tempus eum secuti et reliqui et Pp. ipse in ed. Goth. probant. "μὴ
s. v. cod. g." Pp. sd. — II, 90, 2. VII, 3, 4. 16, 1. ἐν ἀσθενείᾳ μὴ
μόνος f. VIII, 100, 2.

4. Part. præ. II, 75, 2. IV, 4, 2. ἔφερον, ἐγκεκυφότες τε,
ὥς μάλιστα μέλλοι ἐπιμένειν, καὶ τὴν χεῖρα ἐς τοῦπίσω ξυμπλέκον-
τες, ὅπως μὴ ἀποπίπτοι. cfr p. 25. Conj. ἀποπίπτει R (Arn.);
ind. ἀποπίπτει d. Si Pp. et Bekkero fides habenda est, ὑποπίπτει
in codd. L O legitur, quibus Arn. ὑποπίπτει tribuit. Sent. finales,
cum utramque interpolitam esse existimet, Cobet in Var. lect. p. 448
delevit. Qua in re neminem habet consentientem.

ἵνα cum conjunctivo

a) post tempora primaria:

1. Præs. ind. I, 37, 1. προειδῆτε καὶ . . μὴ ἀλογίστως ἀπώσθηθε.
Neg. μὴ ad verbum fin. non spectantem cum ἀλογίστως solo arcte
conjungendam esse monet Class. Cfr II, 69, 1 et al. II. — III, 13,
2. φάνοισθε codd. c e. — VI, 22. δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς ἄγειν . . ὅπως
. . ἀντέχωσι, ναυσί τε καὶ πολὺ περιεῖναι, ἵνα . . ἐσχομιζώμεθα καὶ ἄγειν
ἵνα . . ἔχη ἡ στρατιὰ τὰ ἐπιτήδεια. Ind. ἔχει H M = Bar. d i, "sed
in H deinde emendat." Pp. sd. — VI, 78, 2. 84, 2. 91, 5. πέμπουσι
C (Pp. adn. Arn.) E Q e k. — VI, 92, 5. ἀξιῶ ὑμᾶς . . μὴ ἀποκνεῖν
τὴν ἐς τὴν Σικελίαν τε καὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατείαν, ἵνα τὰ
τε ἐκεῖ βραχεῖ μορίῳ ξυμπαραγεγόμενοι μεγάλα σώσητε¹⁾ καὶ Ἀθη-
ναίων τὴν τε οὔσαν καὶ τὴν μέλλουσαν δύναμιν καθέλῃτε, καὶ μετὰ

¹⁾ μεγαλώσητε i, "nostrum in marg." Pp. sd.

ταῦτα αὐτοί τε ἀσφαλῶς οἰκῆτε καὶ τῆς ἀπάσης Ἑλλάδος ἐκούσης καὶ οὐ βία, κατ' εὐνοϊαν δὲ ἡγήσθε. "Cum praesens aoristo in actione vel conditione diuturna praestet et aequè cum οἰκῆτε -- οἰκεῖτε E (Arn.) — conveniat atque in membris prioribus καθέλητε cum σώσητε", editores omnes ἡγήσθε codd. B h solis traditum pro vulgato ἡγήσθησθε acceperunt. Vide Pp. et Class. In A E F H M (St.) R (Arn.) g Lugd. (Pp.) fut. ἡγήσεσθε legitur, quod fortasse propter negat. οὐ, structura ut in VI, 18, 4. p. 21 mutata, praeferendum esset, nisi ea re concinnitas membrorum discinderetur. Quo accedit quod οὐ etiam in sent. fin. ferri potest, dummodo ad unum vocabulum ut h. l. pertineat; cfr p. 26. — VIII, 74, 3. διανοοῦνται .. εἰρξεν, ἵνα, ἣν μὴ ὑπακούωσι, τεθνήκωσι. In scriptura τεθνήκωσι libri mss. hic multum fluctuant. Nam τεθνήκωσι praebeant A E (Pp. adn. Arn. St.) F (ib.) H; τεθνήξωσι cum x s. ξ Lugd. (Pp.); τεθνήξωσι M (St.) R (Arn.); τεθνήξωσιονται e (Arn. Bekk. — τεθνήξωσι ονται e Pp.);
κωσι

hinc Q c d i Thom. Mag. τεθνήξονται; τεθνήξονται G (Pp. adn. Arn. St.); τεθνήξονται V (Pp. adn. Arn.) k m (Arn.) corr. C (Pp. adn. Arn. St.) N in marg. (Pp.); marg. C ab antiqua manu καὶ τεθνήκωσι (Pp. adn. Arn. St.); K in marg. τεθνήκωσι ἀντὶ τοῦ τεθνήξονται (Pp. sd.). Verisimile est τεθνήξονται, qua forma scriptores aevi interioris utebantur, a librariis nonnullis, qui conjunctivos futuris carere sciebant, pro τεθνήξωσι scriptum esse. Cum autem Attici numquam fut. ind. post ἵνα finale posuisse videantur, perf. conj. sensui aptissimum omnes editores servant. Cfr Pp. III, 4. p. 773. Krüg. adn. et Gr. 53, 3, 4 aliosque.

2. Perf. ind. IV, 86, 1. παρελήλυθα .. καὶ ἅμα οὐχ ἵνα ὑμᾶς ξυμμάχους ἔχωμεν ἢ βία ἢ ἀπαίη προσλαβόντες, ἀλλὰ τοῦναντίον ὑμῖν δεδογμένοις ὑπὸ Ἀθηναίων ξυμμαχήσοντες. Verbum παρελήλυθα post καὶ ἅμα iterum cogitandum esse recte monet Krüg.; inf. autem προσαχθήσεσθαι Göll. ex praecedentibus suppletum vult. — VII, 67, 4. ἐς ἀπόνοιαν καθεσιήκασιν, οὐ παρασκευῆς πίσιει μᾶλλον ἢ τύχης ἀποκινδυνεύσαι οὕτως ὅπως δύνανται, ἵν' ἢ βιασάμενοι ἐκπλεύσωσιν ἢ .. ποιῶνται. Solum ἵνα Q, ἵνα ἡ cod. c (Pp.); ποιοῦνται E F (Pp. adn. Arn.) M (St.) i, "nostrum in marg." Pp. sd. Pro substantivo insolenti ἀποκινδυνεύσει, quod libris omnibus traditum cum alii tum maxime Arn., quamquam ei obelos apposit, vehementius defendunt, Stahl solus Dukerum secutus inf. ἀποκινδυνεύσαι multis de causis (v. Pp. sd.) accepit. Cfr Krüg., qui aut quaedam fortasse excidisse credit aut emendationem Dukeri probandam esse.

3. Fut. ind. VIII, 53, 3. εἰ μὴ . . ἐς ὀλίγους μᾶλλον τὰς ἀρχὰς ποιήσομεν, ἵνα πιστεύῃ ἡμῖν βασιλεύς. Vulgo ποιήσaiμεν¹⁾ codd. præbent; ποιήσωμεν N (Pp. adn. Arn.) Q V (Pp. adn. Arn.). Omnes tamen editores fut. ind. Bekkero auctore h. l. legunt. Aor. conj. πιστεύσῃ in Q invenitur.

4. Conj. præ. VI, 18, 4. ποιῶμεθα τὸν πλοῦν, ἵνα Πελοποννησίων τε στορέσωμεν τὸ φρόνημα, εἰ δόξομεν ὑπεριδόντες . . πλεῦσαι, καὶ ἅμα ἢ τῆς Ἑλλάδος . . ἄρξομεν, ἢ κακώσομέν γε Συρακοσίους. F vitiose στερέσωμεν (Bekk.), "cum o supra στε man. sec." (Pp. sd.), στερέσωμεν (Arn.), quæ forma in c quoque legitur ("pariter cum corr. στο" Pp.); στερήσωμεν g. Cum verba part. καὶ ἅμα introducta proprie ad ἵνα, ut docet τε præcedens, referenda sint, conj. ἄρξομεν et κακώσωμεν expectaveris. Et Class. eos omnibus libris invitis accepit. Ceteri autem editores structuram hic ut sæpius in altero membro ita mutatam esse monent, ut καὶ ἅμα cet. enuntiatum per se constans sit; v. Pp. ed. Goth. Arn. Krüg. Ne igitur credideris ἵνα h. l. cum fut. ind. conjunctum esse. Denique non colon, quo Bekk. et eum secuti Stahl, Böhme, Haase post πλεῦσαι interpunxerunt, sed comma collocandum esse docent part. τε-καί, quæ sibi respondent (Pp. l. l. et Class.) — VI, 73, 2. cfr p. 10.

b) post tempora secundaria:

1. Impf. ind. I, 44, 2. II, 3, 3. cfr p. 17. V, 36, 2. De h. l. difficillimo, quem a Thuc. abjudicari forsitan necesse sit, infra (s. v. δεῖσθαι) paulum disseremus. — V, 39, 2. Sententia eadem fere est atque l. præcedentis. VI, 48. ἔφη χρῆναι . . τοὺς δὲ φίλους ποιεῖσθαι, ἵνα σῖτον καὶ στρατιὰν ἔχωσι. Cum præ. ἔχωσι, quod omnibus libris traditum editores longe plurimi servant, a sensu alienum esse nonnullis visum sit, aut παρέχωσι ad Siculos relatum aut σχῶσι legendum esse conjiciunt. Illud probant Madv. I, p. 327 supr. et Dobr. I, p. 68; hoc autem Stahl, qui in adn. crit.: "στρατιὰν ἔχωσι codd.", inquit, "quasi Athenienses sine exercitu advenerint. Quod restitui significat, ut frumentum et copias (ab eis) adipiscerentur." Quamvis vero apta utraque sit conjectura præcipueque σχῶσι, cum Ε pro (facile legi potuerit, nihil tamen est mutandum. Recte enim Class., præ. ἔχειν h. l. Germanico "immer zur Verfügung haben" respondere, quæ significatio nominibus collectivis σῖτον et στρατιάν non repugnat. — VIII, 82, 3. ὅχετο, ἵνα δοκῇ πάντα μετ' ἐκείνου κοινοῦσθαι, καὶ ἅμα βουλόμενος . . Omnibus libris in-

¹⁾ Verba τὰς ἀρχὰς ποιήσaiμεν omiserunt c e.

vitis Bekk. et Arn. *δοξῇ* habent. Sed quid hoc sibi velit nescio. Deinde cum codd. nonnulli A E F H M (St.) R (Arn.) f Lugd. (Pp.) præbeant *ἵνα δέ*, "in quo latet *ἵνα δὲ*, quod H ex emend. rec. habet" (Pp. sd.), Böhme *δὲ* sensui satis aptum solus adjecit. — VIII, 90, 3. *ἣν δὲ τοῦ τείχους ἡ γνώμη αὕτη .. οὐχ ἵνα τοὺς ἐν Σάμῳ, ἣν βία ἐπιπλέωσι, μὴ δέξωνται ἐς τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ' ἵνα τοὺς πολέμιους μᾶλλον, ὅταν βούλωνται, .. δέξωνται.* cfr p. 24. Pro altero *δέξωνται* Bas. (Pp.) *δέξονται*. Conj. fin. *ἵνα*, cum loquendi formulam *γνώμην εἶναι* et sim. inf. sequi soleat, h. l. contra morem usurpatam esse liquet. Cfr Krüg., qui hæc notat: "*ἵνα* als ob vorherginge: sie thaten dies in der Absicht."

2. Aor. ind. III, 67, 1. *καὶ ταῦτα .. τούτου ἕνεκα ἐπεξήλθομεν .., ἵνα ὑμεῖς μὲν εἰδῆτε δικαίως αὐτῶν καταγνωσόμενοι, ἡμεῖς δὲ ἔτι ὀσιώτερον τετιμωρημένοι.* Ab editoribus plerisque virgula post *τετ.* collocata est. Recte tamen soli Pp. Krüg. Stahl plene distinxerunt, quippe qui, verbis quæ in sequ. leguntur *μὴ ἐπικλασθῆτε* non cum superioribus conjunctis, orationem multo aptiorem fieri intellexerint. Jam in altero membro *ἡμεῖς δὲ* cet. *εἰδῶμεν* ex præcedentibus supplendum esse monet Pp. III, 2, p. 751, quod, quamvis propter rationem grammaticam postulari pateat, a sensu tamen paulum alienum nonnullis videtur. Quamobrem Krüg. verba ita emendanda esse suspicatur, ut *ἡμᾶς τετιμωρημένους* accipiamus, aut, si minus placet, *δείξωμεν* post *ἡμεῖς δὲ* intellectum vult. Verbum autem intransitivum vel formæ passivæ ut *φαινώμεθα*, si sensum, non rationem syntacticam respexeris, h. l. requiri monet Class. — V, 43, 3. v. Krüg. — VI, 18, 1. *οὐ γὰρ ἵνα δεῦρο ἀντιβοηθῶσι προσεθέμεθα αὐτοῖς, ἀλλ' ἵνα .. κωλύωσιν.* Ind. præ. *κωλύουσιν* C (Pp. adn. Arn.) E F (Pp. adn. Arn.) K M (St.) Q R (Arn.) d i k Lugd. (Pp.). Stahl cod. C conj. tribuere videtur. — VII, 26, 2. *ἐτείχισαν ἵνα δὲ .. ἀντιομολῶσι καὶ ἅμα¹⁾ .. ποιῶνται.* Cod. E male *ἵνα μή; ἀντιομολοῦσι* g (Pp.).

3. Aor. opt. VIII, 86, 3. *ἀπήγγελλον ὥς οὔτε ἐπὶ διαφθορᾷ τῆς πόλεως ἢ μετὰστασις γένοιτο, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, οὐδ' ἵνα τοῖς πολέμοις παραδοθῇ.* "Malo οὐδ' ἵνα." Pp. ed. Goth. In scriptura *γένοιτο* libri variant. Nam *γίγνεται*, quod Bekk. 2 probat, in B legitur; *γενοίτο* in G k (Pp.) cet.

¹⁾ ἅμα ex codd. B h recepit Bekk., cui omnes fere assentiuntur. Nota tamen Arn. ei part. obelos apposuisse, quam Pp. de veritate ejus valde dubitans uncis quadratis inclusit.

4. Aor. inf. IV, 98, 1. οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐσελθεῖν ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' ἵνα ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἀδικοῦντας μᾶλλον σφᾶς ἀμύνωνται. In libris nonnullis A B E (Arn.) F (Pp. adn. Arn.) i ἀμύνονται legitur, fortasse ex eo exortum quod, cod. i excepto, iidem insuperque h ἵνα omiserunt; "in F tamen recte man. 2 in marg. additum est." Pp. Arn. — VIII, 87, 3. οἱ μὲν γὰρ [εἰκάζουσιν αὐτὸν οὐκ ἀγαγεῖν τὰς ναῦς] ἵνα διατρίβῃ . . τὰ τῶν Πελοποννησίων. Verba, quæ supra uncis quadratis inclusa attulimus, ex præcedentibus supplenda esse apparet. — v. Pp. ed. Goth. et Krüg.¹⁾ Cum enim præsentia σαφές ἐστὶ et εἰκάζεται, quorum illud certe ad tempus, quo hæc scripta sunt, manifesto spectat, in sent. ante positis inveniantur, impf. εἰκάζον, quod Pp. III, 4. p. 803 et Arn. subauditum volunt, nobis non æque aptum atque εἰκάζουσι videtur. Paulo infra videbimus, ἵνα in altero membro repetitum cum opt. conjungi.

ἵνα cum optativo

post tempora secundaria:

1. Impf. ind. IV, 83, 3. VIII, 81, 2. "Una particula ἵνα complectitur tria membra particulis copulativis inter se conjuncta, quorum singula rursus ex binis partibus componuntur." (Widm.). "E F f Lugd. ἵν'. Cf. II, 3. VII, 67, sed etiam V, 36. 39." Pp. sd.

2. Inf. aor. VIII, 87, 3. οἱ δὲ ἵνα τοὺς Φοινίκας προαγαγὼν ἐς τὴν Ἀσπενδον ἐκχρημαίσειτο ἀφείς . . ἄλλοι δ' ὡς καταβοῆς ἔνεκα τῆς ἐς Λακεδαιμόνα τοῦ²⁾ λέγεσθαι ὡς οὐκ ἀδικεῖ. Quæ verba sint audienda jam supra docuimus.

3. Part. perf. V, 70. ὑπὸ ἀνλητῶν πολλῶν νόμου ἐγκαθεσιώτων, οὐ τοῦ θείου χάριν, ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς . . προέλθοιεν καὶ μὴ διασπασθεῖν.

ἵνα μὴ cum conjunctivo

a) post tempora primaria:

1. Præs. ind. III, 61, 1. ὠφελεῖ c (Pp.). VI, 87, 2. cfr p. 15. ὑπακούομεν e (Pp.). VI, 89, 1. VIII, 45, 2. διδόασιν, οὐ τοσοῦτον πενία ὅσον ἵνα αὐτῶν μὴ οἱ ναῦται ἐκ περιουσίας ὑβρίζοντες, οἱ μὲν τὰ σώματα χεῖρω³⁾ ἔχωσι . . , οἱ δὲ τὰς ναῦς ἀπολείπωσιν οὐχ ὑπο-

¹⁾ Cfr ejusdem Gr. 69, 14, 5 et Pp. I, 1, pp. 109, 287.

²⁾ Pro vulgato τὸ λέγεσθαι, quod Göll. et Böhme servant, ex eodd. A B N V τῷ λ. Bekk. et eum secutus Haase receperunt. Cum autem utrumque h. l. ineptum esse liqueat, τοῦ λ. cum Pp. ed. Goth. (cfr ed. Lips.). Arn. Krüg. Stahlho probemus necesse est.

³⁾ Cobet χεῖρον hic legendum esse in Nov. lect. p. 270 conjecit. At v. Krüg.

λιπόντες¹⁾. Ind. præs. ἔχουσι a corr. K (Pp.); οἱ δὲ μὴ τὰς ναῦς Parm. (Pp. adn. Arn.).

In hoc uno loco præs. est historicum: VIII, 101, 1. ἀναίρουσιν ἐκ τῆς Χίου (οὐ²⁾) πελάγαι, ἵνα μὴ περιτύχῃσι ταῖς ἐν τῇ Ἐρέσῳ ναυσίν.

2. Perf. ind. I, 37, 4. v. p. 2. Vulgo legitur ξυναδικῶσιν. Omnes tamen editores ξυναδικήσωσιν codd. A B E F H L (Arn.) N (Pp.) T (Pp. suppl. adn.) V a c f g traditum probant.

3. Fut. ind. IV, 87, 3. v. p. 16. — V, 9, 2. διδάξω, ἵνα μὴ τῷ³⁾ τε κατ' ὀλίγον καὶ μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν ἐνδεὲς φαινόμενον ἀτολμίαν παράσχη. Prius μὴ om. g (Arn.).

4. Imp. aor. I, 71, 4. Pro τρέψητε præbet E τρέψετε.

5. Part. præs. I, 33, 3. οὐκ αἰσθάνεται . . καὶ⁴⁾ προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς . . , ἵνα μὴ . . μετ' ἀλλήλων στώμεν μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἀμαρτώσιν. "In K μὴ, et δέ s. v." Pp.; ἀμαρτῶσιν vitiose E (Arn.).

b) post tempora secundaria:

1. Impf. ind. VI, 88, 1. ἵνα μηδὲ . . δοκῶσι νεῖμαι⁵⁾. VIII, 90, 3. v. p. 22.

2. Plqpf. ind. IV, 1, 3. ἐσεβεβλήκεσαν . . ἵνα μὴ ἐπιβοηθῶσι τοῖς Μεσσηνίοις, ἅμα δὲ καὶ ξυνεπαγόντων Πηγίνων. v. Krüg.

3. Aor. ind. I, 99, 3. VI, 42, 1.

¹⁾ In uno cod. B, quem Bekk. Stahl, Böhme, Haase secuti sunt, ἀπολείπουσιν οὐχ ὑπολιπόντες leguntur. Cfr Krüg., qui aut eandem scripturam probandam esse aut quædam propter verba sim. ἀπ. et ὑπ. fortasse excidisse se suspicari notat. Alii autem ut Arn. et Bloomf. οὐχ plane omiserunt, quam neg. Pp. et Göll. in textum receptam uncis quadratis incluserunt. Vide Pp. III, 4, pp. 702—705 et ed. Goth. al. Pro οὐχ ὑπολιπόντες libri longe plurimi habent ἀπολιπόντες.

²⁾ Neg. οὐ propter sensum necessariam sed omnibus libris omissam — v. tamen Pp. eam cod. B soli in ed. Goth. tribuentem — inseruit Haacke, quem et omnes recentiores et ipse Bekk. 2 secuti sunt. Facile enim ab ultima præcedentis nominis Χίου absorberi potuit; cfr Dobr. I, p. 87 supr.

³⁾ Vulgo legitur τῷ, quod I (Pp.) d (Pp.) i omiserunt; τῷ præbent codd. A B E F H K M (St.) — cfr Pp. hæc notantem: "A B E F τῷ τε. K τῶ τε. Alterutrum etiam H h et in marg. e" — τε om. L O k ("s. v. dat k." Pp.). Si jam videamus quomodo hæc editores scripserint, vulgatum a Pp. servari inveniemus idemque a Bekk. Göll. Haaseo — τε tamen uncis quadratis incluso — et ab Arn., qui obelos ad τῷ τε apposuit. Alii autem ut Stahl et Böhme τῷ τε acceperunt. Class. denique, cum in subj. omisso offenderit, τῷ τῷ habet; cfr Pp.

⁴⁾ καὶ omnibus libris stabilitum Stahl solus delendum esse monet.

⁵⁾ Valckenaer et Duker codd., qui δοκῶσιν εἶναι præbent, correxerunt eosque omnes recentiores secuti sunt. Cfr tamen Dobræum, qui εἶναι ab εἶναι absorptum excidisse suspicatur. I, p. 70 extr.

4. Part. præs. VII, 43, 7. Pro *ἑνσυναφῶσιν* præbet K (Arn.) *συναφῶσιν*.

5. Part. aor. I, 132, 5. VIII, 63, 3. *καίπερ ἐπαναστάνας*¹⁾ αὐτοὺς ἀλλήλοις ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται.

ἵνα μὴ cum optativo

post tempora secundaria:

1. Plqpf. ind. VII, 4, 6. *ἵνα μὴ . . ἐξίοιεν, . . ἐτετάχατο.*

2. Part. aor. I, 134, 1. *καὶ ἐς οἶκημα οὐ μέγα ὃ ἦν τοῦ ἱεροῦ ἐσελθόν, ἵνα μὴ ὑπαίθριος ταλαιπωροίη, ἡσύχαζεν.* v. Class.; *ταλαιπωροῖτο* f.

ὥς cum conjunctivo et ἄν

post futuri indicativum:

VI, 91, 4. *στρατιάν τε ἐπὶ νεῶν πέμψετε . . καὶ . . ἄνδρα Σπαρτιάτην ἄρχοντα, ὥς ἄν τοὺς τε παρόντας συντάξῃ καὶ τοὺς μὴ θέλοντας προσαναγκάσῃ.* Libri nonnulli L N (Pp. adn. Arn.) O V (Pp. adn. Arn.) præbent *ὥς ἄν*, quod propemodum idem atque *ὥς ἄν* valere Arn. notat. "In both cases the particle renders the expression more doubtful: *ὥς ἄν συντάξῃ* is, that he may, *if possible*, organize; *ὥς ἄν συντάξῃ* would signify, if a man can be found to organize." At recte Pp. sd.: "*ὥς ἄν* ne Græcum quidem; nam significaret *quicumque continuerit*, non *qui* (h. e. *ut*) *continueat*." (cfr adn. et Herm. IV, p. 83). Krüg. denique, qui *ὥς ἄν* quondam temere probavit, *ὥς* cum fut. ind., part. *ἄν* omissa, hic positum se malle in ed. et Stud. II, p. 185 adnotat. Et solus Q præbet *συντάξει*, sed ei et *ἄν* et conj. sequentem libris omnibus traditum repugnare recte monet Pp. sd. Quæ cum ita sint, hoc unum exemplum conj. cum *ἄν* in sent. fin. positi apud Thuc. exstare observemus; v. p. 35.

ὥς cum optativo

post participium perfecti:

IV, 4, 2. v. p. 19. *μέλλει* præbent codd. I P R (Arn.).

¹⁾ In scriptura *ἐπαναστάνας αὐτοὺς* libri multum fluctuant. *ἐπαναστάντες* A (Pp.) E F G H L N (Pp. adn. Arn.) O f g i k m (Arn.); *ἐπαναστάς* K; *αὐτοί* G L N (Pp. adn. Arn.) O f g i k et corr. V (Arn.); *αὐτοῖς* A E (Pp. adn. Arn.) F H, om. Q. Vulgatum *ἐπαναστάνας αὐτοὺς* omnes præter Krüg. servant, qui *ἐπαναστάντες αὐτοί* præfert. "At malim *ἐπαναστάνας ἑαυτοῖς ἵνα . .* Mss. *αὐτοῖς*, unde patet *ἀλλήλοις* e glossa fluxisse." Dobr. I, p. 82.

B. Animadversiones.

a) De particulis finalibus.

1. *De vi earum universa.* Conjunctiones finales $\omega\varsigma$ et $\iotaνα$ proprie relativa esse adverbia inter omnes convenit, qui in natura earum explananda versati sunt. Nonnulla autem est dissensio de $\delta\pi\omega\varsigma$ part., quam, cum ea quaestiones indirectae saepius introductae sint, viri quidam doctissimi vocem interrogandi jam initio fuisse putant. Madv. 123, adn. 1. 204, a). Bellermin. p. 5 extr. & not. 2. Qua in re errare videntur. Nonne enim, cum et alii complures et ii quoque grammatici, quos sent. fin. ex verbis petendi, curandi, sim. suspensas, quae ab $\delta\pi\omega\varsigma$ incipiunt, in interrogationes obliquas referre infra videbimus, eam esse vim posteriorem docuerint, $\delta\pi\omega\varsigma$ adv. relativum principale existimandum est? Quae cum ita sint, conj. fin. nihil aliud esse nisi casus pronominum relativorum obliquos nos cum Kühnero 345, 15 & 16 et Curtio (Erläut. p. 196 sq.) et aliis censere apparet, ut $\iotaνα$ part. sit instrumentalis, $\omega\varsigma$ et $\delta\pi\omega\varsigma$ ablativi. Illam igitur ablativo instrumenti, qui vocatur, Latinorum *quo* respondere atque voce Germanica *womit* proprie reddendam esse docet Curt. A quo dissidentes ceteri omnes eam, cum vim primam ejus esse localem putent, adv. loci *ubi*, *quo*, *wo*, *wohin* reddunt. Part. autem $\omega\varsigma$ et $\delta\pi\omega\varsigma$, quippe quibus "ratio qua quid fieri possit vel futurum sit indicetur", idem atque *ut*, *quomodo*, *wie* valere inter omnes constat. $\iotaνα$ denique gravissimam esse part. fin. vulgo docent neque umquam cum fut. ind. aut $\alpha\upsilon$ conjungi, quoties consilium indicat. De vi conj. fin. vide praeterea Kühn. 552, 1, not. 1. 553, adn. 1. Krüg. 51, 8, 1. 53, 7, 7. 69, 31, 46, 63. Matth. 620. 623. 628. Rost. 122, 11, 2). Bernh. p. 400 sq. Curt. 631. 632. 638. Herm. Op. IV, pp. 119, 132, 134. Aken. 142. 147. 155. Hart. II, pp. 137, 184. Bäuml. p. 144.

2. *De negationibus.* Sent. fin. negandi part. $\mu\eta$ propter suam naturam instructas esse adeo patet, ut nihil amplius de ea re disputemus. Vide Kühn. 512, 4, b). Krüg. 67, 5. Matth. 608, 5, a. Rost. 135, 3, C), a). Madv. 122. 201, b). Löfst. 84, I. 95, II, b). Curt. 530. 612, 2. Aken. 138. 171. Hart. II, p. 116. Bäuml. pp. 281, 287. Attamen si neg. ad unum quoddam vocabulum pertinet, quamvis ita quoque scriptores Graeci $\mu\eta$ in sent., quae eam neg. de more desiderant, semper fere usi sint, fieri potest ut $\sigma\upsilon\chi$ et in aliis et in fin. enuntiatis nonnumquam usurpetur. Cfr Kühn. 512, 3. Rost. l.l. adn. 2. Curt. 617 b, 2. Hart. l.l. Bäuml. p. 278 supr. aliosque. Quod usquam in his sent. locum habere negat Aken. 171.

Apud Thuc. unum ejus structuræ esse exemplum supra ad VI, 92, 5. p. 19 vidimus. Aliud autem genus sunt I, 37, 1. p. 19. II, 69, 1. p. 10.

Adn. Thucydidem, ubi ὅπως μή vel ἵνα μή expectaveris, μή solum perpaucis ll. usurpasse infra videbimus.

3. *Quoties part. fin. apud Thuc. inveniantur quæritur.* Exemplis, quæ supra attulimus, numeratis ὅπως duodeoctogies, ὅπως μή quadragies, ἵνα bis et tricies (s. ter et tricies, si genuinus sit V, 36, 2. p. 21), ἵνα μή vicies, ὥς bis positum esse reperiemus. Singula jam breviter attingamus. a) *Loquendi formulas πρέσβεις (ἄνδρας) πέμπειν, στέλλειν* et sim. ὅπως (μή) semper sequitur: I, 109, 2. III, 71, 2. V, 6, 2. VI, 34, 1. 73, 2. 88, 8. VII, 7, 3. 32, 1. VIII, 6, 1. 7. (49), idemque fere valet in his στρατηγόν, ἱππέας, ναῦς πέμπειν, στέλλειν et sim. I, 62, 4. II, 12, 2. 69, 1. III, 49, 2. 105, 3. IV, 77, 1. 111, 1. VI, 74, 2. VII, 17, 2. 46 — ὥς tamen VI, 91, 4 legitur. Semel post βοήθειαν ἀποστέλλειν III, 13, 2 ἵνα positum est. — b) *In sent. fin., quæ verbis eundi, proficiscendi, navigandi et sim. adnectuntur*, tum ὅπως (μή) tum rarius ἵνα (μή) Thuc. usurpavit. Itaque post ἵεναι, ἔρχεσθαι, χωρεῖν, πορεύεσθαι aliaque ὅπως his fere ll. invenimus: I, 31, 3. 58, 1. 73, 1. II, 3, 4. 81, 2. III, 22, 2. VII, 43, 5. 80, 5 (cfr VII, 25, 1. VIII, 109, 1), ἵνα autem in I, 134, 1. IV, 86, 1. 98, 1. V, 70. VIII, 82, 3 (cfr VII, 43, 7); post ἐσβάλλειν his duobus locis II, 76, 1. III, 26, 1 ὅπως legitur, semel ἵνα IV, 1, 3; verbum αἶρειν cum ὅπως in VIII, 80, 3. 99 est conjunctum et VIII, 101, 1 cum ἵνα; post πλεῖν denique et sim. ὅπως in VII, 26, 3. VIII, 23, 2 prætereaque I, 65, 1. III, 69, 2. VII, 22, 1. VIII, 8, 3 positum esse adnotavimus, semel tantum ἵνα VI, 18, 4 post πλοῦν ποιεῖσθαι cet. — Ἴνα, quod contra morem γνώμην εἶναι in VIII, 90, 3. p. 22 sequitur, rarissime cum optativo constructum esse atque semel post præs. hist. usurpari infra videbimus.

4. *De collocatione part. fin.* Manifestum est eas ut alias conj., a quibus sent. aliunde suspensæ incipiunt, primum enuntiationis locum de more obtinere. Nonnumquam autem ob causas oratorias postponuntur, cujus rei unum tantum exemplum apud Thuc. invenimus IV, 87, 3. p. 16, ubi subjectum sent. fin. ante ἵνα μή collocatum est. Cfr Kühn. 606, 6. Krüg. 54, 17. Pp. ed. Goth. adn. ad I, 10, 2 aliosque.

5. *De part. fin. repetitis et variatis.* Ἴνα his duobus locis VI, 18, 1. VIII, 90, 3 (p. 22) ad membra ejusdem sent. fin. per part. οὐκ - ἀλλά inter se conjuncta repetitum est. Vitiose autem ὅπως

post *καί* in I, 37, 4. p. 2 iteratum esse jam vidimus (cfr III, 22, 8. p. 13. VII, 65, 2. p. 14). In eadem denique paragrapho *ἵνα* bis scriptum invenimus: VI, 22. p. 19. VIII, 87, 3. p. 23. — Quam part. sæpe cum simili *ὅπως* mutari notat Pp. ed. Goth. ad III, 31, 1. Apud Thuc. hæc sunt exempla: a) *post idem verbum οὐχ ἵνα - ἀλλ' ὅπως* in I, 37, 4 leguntur; b) *in eadem paragrapho* hæc part. inter se commutantur: *ὅπως* et *ἵνα* in II, 3, 3. p. 17. IV, 87, 3. VI, 22, *ἵνα* et *ὅπως* in VI, 73, 2. p. 21. VI, 87, 2. p. 15, *ὥς* et *ὅπως* in IV, 4, 2. p. 19.

Adn. Si conjecturam Dobræi probaremus, exemplum part. *ἵνα* et post *καί* repetitæ et cum *ὅπως* mutatæ III, 31, 1. p. 3 esset.

6. *De negandi part. μή a conj. fin. aliis verbis sejuncta.* Græcos neg. cum conj. quibusdam, quorum ex numero part. fin. sunt, arcte conjungere amavisse notat Pp. III, 4. p. 84 sq. Si ll. Thuc., ubi *μή* iis additum est, inspexerimus, eum quoque neg. proxime ab *ὅπως* vel *ἵνα* ponere solitum esse facile inveniemus. Sunt tamen pauca negandi part. ab iis separatæ exempla. Interposita enim sent. altera, *μή* nonnumquam ad prædicatum quod vocant enuntiati fin. collocatum est ut his in locis: II, 90, 2. p. 19. III, 47, 4. p. 15. III, 52, 2. p. 19. VII, 4, 1. p. 17. VII, 43, 5. ib. (*ὅπως . . μή*) et I, 132, 5. p. 25. VIII, 90, 3. p. 22 (*ἵνα . . μή*). Aliud genus sunt III, 22, 2. p. 18 (*ὅπως . . μή* particip.). V, 85. p. 15 (*ὅπως δὴ μή*). VIII, 45, 2. p. 23 (*ἵνα αὐτῶν μή*).

7. *De negandi part. μή ad singula aut ad omnia ejusdem sent. fin. membra pertinenti.* a) *Ad utrumque membrum μή*, in enunt. initio positum, his ll. refertur: I, 71, 4. p. 24 (*ἵνα*) II, 3, 4. p. 17 (*ὅπως*) — utrobique membra part. *καί* inter se conjuncta sunt, quæ de re vide Kühn. 515, adn. 1. — VIII, 45, 2 (*ἵνα . . μή . . οἱ μὲν . . οἱ δέ*). Dissimilis autem est I, 33, 3. p. 24 (*ἵνα μή . . μηδέ*). — b) *Ad unum tantum membrum μή* his ll. pertinet: α) ad prius in II, 90, 2. VII, 32, 1. p. 15, ubi *ὅπως μή . . ἀλλὰ* leguntur, et III, 61, 1. p. 23 (*ἵνα μήτε . . δέ*). VI, 42, 1. p. 24 (*ἵνα μήτε . . τε*) — cfr I, 37, 4. VIII, 90, 3. β) ad posterius, cujus verbo finito negatio proxime addita est in III, 22, 8. p. 13. IV, 32, 3. p. 10. VII, 65, 2. p. 14, ubi verba sic scripta sunt *ὅπως . . καὶ μή*, V, 70. p. 23 (*ἵνα . . καὶ μή*). II, 69, 1. p. 10 (*ὅπως . . τε . . καὶ . . μή*). VII, 25, 5. p. 11 (*ὅπως . . καὶ . . μή*). VI, 34, 1. p. 3 (*ὅπως ἤ . . ἤ μή*). Hoc uno loco I, 37. 1. p. 19 *μή* vocabulo quodam a prædicato membri alterius separatum est, ut *ἵνα . . τε . . καὶ . . μή* ibi legantur.

8. *Part. δὴ conj. fin. nonnumquam additur.* Cfr Kühn. 500, 6. extr. Hart. I, p. 288. Apud Thuc. hæc exempla invenimus: ὅπως δὴ V, 85. p. 15. VII, 18, 1. p. 10, ἵνα δὴ VII, 26, 2. p. 22 (cfr VIII, 82, 3. p. 21).

b) *De modis sententiarum vere finalium.*

1. *De conjunctivo et optativo nudis.* Forsitan non alienum sit breviter attingere ea, quæ de vi eorum universa grammatici docent. Equidem hos maxime consului: Kühn. 390. 393. Krüg. 54, 2—3. Matth. 507 init. 512. Rost. 118. 119, 2—3. Bernh. pp. 384, 394, 404. Madv. 119. Löfst. 76, II, III. Curt. 511. 515. Herm. Op. IV. pp. 76 sq., 149. Aken. 33—39. Hart. II, pp. 141—144, 251—256. Longum tamen est singula afferre. Neque vero opus est. Quamvis enim alii aliis verbis usi sint, id tamen inter plerosque convenit, conjunctivo aliquid omnino indicari, quod fieri aut certe perfectum iri exspectemus, optativo autem aliquid, quod fieri posse sed incertum esse cogitemus, i. e. *rem cogitatam, cogitationem*. Quem modum nihil aliud esse nisi conj. temporum præteritorum Kühn. vehementius quam rectius ll. compl. ut 393 et alibi contendit. Idem fere atque ille Hart. existimare videtur, hæc p. 251 dicens: "Optativ ist gleichsam ein in die Vergangenheit versetzter Conjunctiv." At v. Akenium, qui id vitiose præceptum esse aliquoties 31. 94, 3. 141 monet, et Langium p. 88 sq. et alios. Jam ad sent. aliunde pendentes transeamus. Quamvis modos etiam in iis vim primam et propriam aliqua ex parte servare manifestum sit, id tamen, quod præcipue Kühn. 399, 1—2. Matth. 518 init. Löfst. 79, I. Curt. 521. 522 aliique docent, latius patet conj. tempora primaria sequi, secundaria autem opt., quem Curt. Herm. pp. 137, 139. Aken 94. Hart. l.l. Beller. p. 12 aliique proprium esse orationis obliquæ monent, ut ita positus conjunctivi (vel indicativi) vicarius, Germanice "stellvertretender Optativ" recte appellari possit. Eam quæ vocatur modorum consecutionem non magis quam temporum in lingua Græca statuendam esse notat Aken 31 et alibi. Conj. denique etiam post temp. sec. sæpissime inveniri satis constat. Sed hæc hactenus. Ad rem ipsam transgredi volumus. Modos igitur sent. vere fin. usitatissimos esse conj. et opt. omnes sciunt, quorum, cum ille temporibus prim. adnectitur, hic temp. sec. de more sequitur. Vide Kühn. 553, 2. Krüg. 54, 8. Matth. 518. Rost. 122, II. Bernh. pp. 400, 401, 407. Madv. 122. 131, a). Löfst. 84, II. Curt. 531, a). 532. Herm. p. 143 sq. Aken. 138 et alios. Conj. autem, quem cum scriptores Græci universi tum historici temp. quoque sec. sæpius adjunxerunt, post ea pluribus

etiam ll. quam opt. a Thuc. positum esse primo jam obtutu inveniemus. Quem modum, "si de effectu quodam consilii instanti vel semper valenti agatur", eadem qua cum temp. prim. conjungitur necessitate iis quoque addendum esse inter omnes convenit. Vide Kühn. 553, 3, b). Krüg. 54, 8, 2. Matth. 518, 1. Rost. 122, 11, adn. 6. Löfst. 84, II, adn. 1, b). Aken. p. 103 extr. Herm. p. 144 supr. Quomodo autem conj., ubi ex lege de consecutione modorum proposita opt. expectaveris, sit explanandus alii aliter sentiunt. Cfr Kühn. 399. 553, 3, c). 595, 4. Krüg. l.l. 65, 11, 3. Matth. 507. 518, 5. Rost. l.l. Bernh. pp. 372, 401. Madv. 119, adn. 1. 131, b) & adn. 2. Löfst. 79, I, b), β). 84, II, adn. 1, a). Curt. 522. 531, b). 558 b, 2. Aken. 140. Pp. I, 1. pp. 141, 266 et ed. Goth. ad I, 19. (Herm. p. 144. Hart. p. 302 sq.). Si igitur quid Rost docuerit primum videbimus, conj., ubicunque temp. sec. adnexus est, eo consilio usurpatur, ut quid fieri debeat significet vel "eventum e natura actionis præteritæ necessario consequentem indicet." Quod quamvis multis in ll. valeat, rei tamen ipsi contrarium est. Aliquoties enim, ubi, si illud recte præceptum esset, conj. optimo jure expectaremus, opt. invenitur et contra. Neque vero quisquam ei prorsus assentitur. Itaque pergamus. Si quæ aut dixerint aut cogitaverint aut in animo habuerint ii, qui agentes introducuntur, suis modis ab eo qui loquatur, non mutatis, quibus efficitur oratio indirecta, exponantur vel "si res præterita quasi representetur, ut is qui loquatur in illud tempus, quo illa res facta sit, cogitando redeat", conj. temp. sec. adnecti grammatici longe plurimi docent. Necdum omnia certa sunt. Nonnulli enim ut Madv. Löfst. Pp. propter hanc solam "vividiorem" dicendi rationem, quæ nostro sermone "objektivering" vocatur, eum modum post illa tempora positum esse existimant. Idem fere atque illi Aken, quamquam eam orationis alacritatem et vigorem improbat, sentire videtur, cum l.l. hoc modo disserat: "Endlich zeigt sich der *Conj.* als die ursprünglich allgemeingültige Form für die Absicht dadurch, dass er auch *nach Præter.* bleiben kann und bei den ältern Historikern meistens bleibt; wobei weniger die Lebhaftigkeit des einzelnen Schriftstellers entscheidet, als dass hier, wie überall im Griech., eine Nothwendigkeit, die *or. obl.* zu bezeichnen nicht existirt. Der Inhalt kann manchmal eingewirkt haben; aber zwingendes lässt sich nicht dafür aufstellen." (cfr 94, 5. 102). Cui sine dubio Curt. assentitur, opt., ut jam supra diximus, "regelmässigen Stellvertreter des Conjunctivs" Germanice appellans. Num autem Herm. et Hart., qui nihil proprie de ea re disputarunt, cum his faciant non plane liquet. Deinde Kühn. et Bernh., quam-

quam conj. post temp. sec. aliquoties, ut rem præteritam præsentem reddat, usurpari monent, nonnihil tamen inter conj. et opt. iis additos sæpissime interesse volunt. Ubi enim ad eventum respiciatur, illum modum post ea plerumque usurpari censent, hunc autem iis adnecti, si consilium solum, respectu ad eventum non habito, indicetur. Krüg. denique et Matth. iis aliqua quidem ex parte assentiuntur, cum conj. temp. sec. adjunctum ita quoque vim suam plerumque servare notent, sed conj. et opt. sæpius post ea nullo sensus discrimine poni recte addunt. Jam videamus quæ de his modis in membris ejusdem sent. fin., ut raro fit, variatis grammatici doceant. Cum autem ex iis, quæ supra attulimus, conj. et opt. una conjunctis eandem fere vim, quam solis tribuunt, ab iisdem ascribendam esse appareat, rem brevi comprehendere possumus. Quos modos ita positos nonnihil inter se differre existimant Kühn. 553, 6. Krüg. 54, 8, 2. Matth. 518, 3. Rost. 122, 11, adn. 6 extr. Bernh. p. 401. Arn. adn. ad Thuc. III, 22, 8 (cfr Aken. 140). Contra Madv. 131, b), adn. 1. Pp. I, 1. p. 271 sq. Class. ad III, 22, 8 conj. et opt. nullo sensus discrimine "ob permutatam orationem rectam atque obliquam" ita usurpari censent. Opt. denique post præ. hist., quod prorsus in temp. sec. Curt. refert, sæpius inveniri manifestum est. Vide Kühn. 553, 4, a). Krüg. 54, 8. Matth. 518, 2, a). Rost. 122, 11, adn. 7. Aken. 141. Pp. I, 1. p. 145 et Madv., qui præ. hist. partes et temp. prim. et sec. sustinere 130, a), adn. docet.

Si jam exempla supra allata respicimus, Thuc. *conjunctivo* sæpissime usum esse facile invenimus. Hunc enim modum *ter et tricies* [$\delta\pi\omega\varsigma = 5$, $\delta\pi\omega\varsigma \mu\acute{\eta} = 5$, $\iota\nu\alpha = 14$, $\iota\nu\alpha \mu\acute{\eta} = 9$] post temp. vere prim. posuit, *terdecis* [$\delta\pi\omega\varsigma = 7$, $\delta\pi\omega\varsigma \mu\acute{\eta} = 5$, $\iota\nu\alpha \mu\acute{\eta} = 1$] post præ. hist., *quater* (s. *quinquies*) et *sexagies* [$\delta\pi\omega\varsigma = 23$, $\delta\pi\omega\varsigma \mu\acute{\eta} = 19$, $\iota\nu\alpha = 14$ (15), $\iota\nu\alpha \mu\acute{\eta} = 8$] post temp. sec., quibus conj. ob eam dicendi rationem, quam "objektivering" vocamus, ll. longe plurimis (59 s. 60) additus est. Aliud autem genus hi *quinque* conj. in I, 73, 1. p. 18 ($\delta\pi\omega\varsigma \mu\acute{\eta}$). II, 60, 1. p. 9 ($\delta\pi\omega\varsigma$). III, 67, 1. p. 22 ($\iota\nu\alpha$). VI, 18, 1. ib. ($\iota\nu\alpha \dots \iota\nu\alpha$) positi videantur esse. Quibus in ll. cum *aor. ind.*, pro quo perf. ind. exspectaveris, antecedit — cfr Kühn. 386, 14. Krüg. 53, 6, 1 et Poet. Synt. 54, 8, 2. Matth. 497, adn. Rost. 117, adn., a). Madv. 112, adn. 1. Löfst. 75, V, a) extr. Aken. 19. — conj. propterea, quod de consilio instanti agitur, usurpatum esse credimus. Num autem idem in aliis nonnullis ll. valeat in medio relinquam. — Jam videamus quoties *optativus* reperiatur. Prægrediente præ. hist., opt. *quater* post $\delta\pi\omega\varsigma$ positum invenimus, sed *bis et quinquagies* [$\delta\pi\omega\varsigma = 34$, $\delta\pi\omega\varsigma \mu\acute{\eta} = 11$, $\iota\nu\alpha = 4$, $\iota\nu\alpha \mu\acute{\eta} = 2$, $\acute{\omega}\varsigma 1$]

post temp. sec. — Quattuor denique locis (p. 13) conj. et opt. post $\delta\pi\omega\varsigma$ in membris ejusdem sent. fin. inter se mutati sunt; cfr VIII, 87, 3. p. 23, ubi res non prorsus eadem est, et adn. 2.

Illis exceptis, si sent. fin. ex binis vel pluribus per conj. copulativas vel disjunctivas vel adversarias inter se conjunctis membris constant, quæ una part. fin. complectitur, iidem modi¹⁾ in iis semper a Thuc. positi sunt (nondum enim de structuris, quibus ad sent. liberam transiit, mentionem facimus). Exempla nunc afferamus.

a) *Duo vel plures conj.* his XXIV locis una sunt consociati: post $\delta\pi\omega\varsigma$ = 10 (II, 60, 1. 69, 1. III, 31, 1. IV, 32, 3. VI, 12, 2. 34, 1. 73, 2. VII, 25, 1. 39, 2. VIII, 109, 1.), $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$ = 2 (II, 3, 4. VII, 32, 1), $\iota\nu\alpha$ = 7 (I, 37, 1. V, 43, 3. VI, 73, 2. 91, 5. 92, 5. VII, 26, 2. 67, 4), $\iota\nu\alpha \mu\eta$ = 5 (I, 33, 3. 71, 4. III, 61, 1. VI, 42, 1. VIII, 45, 2). Aliud quidem genus sunt III, 67, 1. p. 22 ($\iota\nu\alpha$). IV, 76, 4. p. 17 ($\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$), sed digni videntur quos hic commemoremus. — b) *Duo vel plures opt.* his IX locis conjuncti sunt: post $\delta\pi\omega\varsigma$ = 6 (II, 76, 3. IV, 93, 2. VII, 25, 5. VIII, 6, 1. 49. 95, 4), $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$ = 1 (II. 90, 2), $\iota\nu\alpha$ = 2 (V, 70. VIII, 81, 2. Cfr præterea adn. 2.

Adn. 1. Si sent. fin. apodosis est enunt. condicionalis vel temporalis vel relativæ, utraque iisdem modis i. e. conj. vel opt. exprimi solet. Nonnumquam tamen fit, ut, prægredientibus temp. sec., conj. in una, in altera opt. ob permutatam orationem rectam atque obliquam usurpatus sit. Qua de re cfr Kühn. 595, adn. 3. Matth. 529, 5. Rost. 123^b. Madv. 132, b). Löfst. 80, II, adn. 1. Curt. 558 b, 2. Apud Thuc. hæc sunt exempla. a) *Iidem modi* his XXVIII locis inveniuntur: α) Conj. *undecies* in utraque sent. positus est: post $\delta\pi\omega\varsigma$ et $\eta\nu$ = 4 (I, 87, 4. III, 31, 1. V, 82, 5. VI, 96, 3), $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$ et $\eta\nu$ = 1 (VI, 75, 1), $\iota\nu\alpha$ et $\eta\nu$ = 3 (I, 44, 2. VI, 22. VIII, 74, 3. — cfr V, 36, 2), $\iota\nu\alpha \mu\eta$ et $\eta\nu$ = 2 (I, 132, 5. VIII, 90, 3); $\iota\nu\alpha$ et $\delta\tau\alpha\nu$ = 1 (VIII, 90, 3). β) Opt. *septies decies* in utraque sent. legitur: post $\delta\pi\omega\varsigma$ et $\eta\nu$ = 9 (II, 76, 3. 81, 2. 83, 5. IV, 93, 2. V, 58, 4. VII, 38, 3. 46. VIII, 6, 1. 23, 2), $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$ et $\eta\nu$ = 4 (II, 90, 2. III, 52, 2. VII, 56, 1. VIII, 100, 2); $\delta\pi\omega\varsigma$ et conj. quandam temporalem = 4 (III, 22, 8. IV, 111, 1. VI, 97, 5. VII, 80, 5). — b) *Conj. et opt.* his V locis inter se commutati sunt: α) *Ter* conj. in sent. fin. exstat, in protasi autem opt. post $\delta\pi\omega\varsigma$ et $\epsilon\iota$ = IV, 120, 2. p. 10, $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$ et $\epsilon\iota$ = VII, 4, 1. p. 17, $\delta\pi\omega\varsigma$ et adv. rel. = VII, 70, 1. p. 13. β) *Bis* in sent. fin. opt. invenitur, quocum conj. in altera est

¹⁾ v. tamen p. 37.

mutatus: post $\delta\pi\omega\varsigma$ et $\eta\nu$ = I, 58, 1. p. 12. I, 126, 1. p. 11. — Præterea animadvertas IV, 87, 3. p. 16. VI, 18, 4. p. 21, ubi conj. in sent. fin. legitur, quæ est apodosis enunt. condicionalis fut. ind. expressæ.

Adn. 2. Cum libri mss., ut jam sæpe vidimus, ll. compl. in scripturis multum fluctuent, exempla huc pertinentia collegimus. Primum notandum est ind. præ. codd. quibusdam — omnino depravatis, nonnumquam autem optimis — aliquoties vitiose tradi, ut *vi-*
cies pro conj., *quater* pro opt. scriptus sit. a) *Ind. præ. pro conj.* his ll. exstat: post $\delta\pi\omega\varsigma$ = 9 (III, 31, 1. p. 3. 107, 3. p. 1. IV, 32, 3. p. 10. V, 82, 5. p. 1. VI, 34, 1. p. 3. VI, 36, 2. p. 1. VII, 22, 1. p. 8. VII, 26, 3. p. 9. VII, 70, 1. p. 13), $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$ = 1 (II, 3, 4. p. 17), $\epsilon\nu\alpha$ = 7 (IV, 98, 1. p. 23. VI, 18, 1. p. 22. VI, 22. 91, 5. 92, 5. p. 19. VII, 26, 2. p. 22. VII, 67, 4. p. 20), $\epsilon\nu\alpha \mu\eta$ = 3 (III, 61, 1. VI, 87, 2. VIII. 45, 2. p. 23). Aliud autem genus est I, 37, 4. p. 2, ubi ind. per orationem mutatam servandos esse docuimus. b) *Ind. præ. pro opt.* his ll. invenitur: post $\delta\pi\omega\varsigma$ = 2 (II, 76, 3. p. 11. VII, 65, 2. p. 14), $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$ = 1 (IV, 4, 2. p. 19), $\omega\varsigma$ = 1 (ib.). — Deinde ad conj. et opt. vitiose libris quibusdam inter se permutatos transeamus. a) *Conj. pro opt. sexies* scriptus est: post $\delta\pi\omega\varsigma$ = 4 (V, 6, 2. p. 13. VII, 65, 2. 74, 1. p. 12. VIII, 99. p. 13), $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$ = 2 (III, 22, 2. p. 18. IV, 4, 2). b) *Opt. pro conj. octies* legitur: post $\delta\pi\omega\varsigma$ = 6 (I, 65, 1. p. 3. III, 22, 8. p. 13. IV, 32, 3. 120, 2. p. 10. VI, 96, 3. p. 13. VII, 70, 1), $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$ = 1 (II, 3, 4), $\epsilon\nu\alpha$ = 1 (III, 13, 2. p. 19). Quibus si parendum esset, II, 3, 4. IV, 32, 3 exempla conj. in altero, opt. in altero ejusdem sent. fin. membro collocati, ut sunt quattuor illi loci, quos supra attulimus, nancisceremur et IV, 4, 2 ex similitudine loci VIII, 87, 3 constructum. Deinde observes III, 22, 8. VI, 96, 3. VII, 70, 1, ubi ita opt. in utroque membro legeretur. Miram denique structuram VII, 65, 2 præberet (cfr p. 35).

2. *De conjunctivo et optativo cum particula $\alpha\nu$ conjunctis.* Part. $\alpha\nu$ in sent. vere fin., quæ initium ab $\omega\varsigma$ vel $\delta\pi\omega\varsigma$ capiunt, conjunctivo ll. compl. additam esse inter omnes constat, sed eam, ut moment Kühn. 553, 5. Krüg. ad Thuc. VII, 65, 2. Aken 152 (cfr Herm. p. 151), rarissime cum opt. apud scriptores Atticos conjungi, quos præterea opt. cum $\alpha\nu$ post $\omega\varsigma$ finale numquam posuisse Matth. p. 1192 supr. tradit (cfr Krüg. 54, 8, 4 extr.). Hanc autem conj. sæpius quam $\delta\pi\omega\varsigma$ cum $\alpha\nu$ et conj. ab iis constructam esse notat Bernh. p. 400, a quo dissidentes Krüg. l.l. et Hart. II, p. 189 $\delta\pi\omega\varsigma$

$\alpha\nu$ et conj. apud eos usitatius esse contendunt. Ubi vero $\iota\nu\alpha$ part., ut nonnumquam fit, post se habet $\alpha\nu$ cum conj., ibi non consilium ea indicatur sed enuntiatum relativum introducit, ut Latine sit reddenda adv. rel. *ubicunque*. Vide Kühn. 553, adn. 6. Krüg. l.l. Matth. 520, adn. 2. Madv. 122*). Bernh. p. 401. Löfst. 84, II, not. 3. Curt. 531, adn. Herm. IV, pp. 131, 136. Aken. 155. Quod idem in opt. cum $\alpha\nu$ post $\iota\nu\alpha$ posito valere Bernh. et Herm. pp. 134, 137 verbis expressis dicunt; cfr Kühn. Krüg. 69, 31. Matth. Aken. Contra Rost 122, 12 & adn. 8 et Hart. p. 290 nonnumquam fieri contendunt, ut $\iota\nu\alpha \alpha\nu$, sive cum conj. constructum est sive cum opt., consilium et finem significet. Deinde si videbimus quæ de vi earum constructionum grammatici et interpretes censeant, plerosque eas non multum inter se differre existimare facile inveniemus. Utraque enim, cum part. $\alpha\nu$ omnino ad condicionem quandam aut expressam aut intellectam referri soleat, eventum consilii "rebus fortuitis obnoxium" (Herm. p. 95) vel ex condicionibus, Germanice "Umstände, Bedingungen", sim., suspensum indicari monent, ut $\alpha\nu$ cum conj. ibi tantum locum habere dicant, ubi eventus quem expectemus consilii dubius atque incertus exponatur. Vide potissimum Krüg. l.l. et Stud. ejusdem II, p. 185. Arn. ad Thuc. VI, 91, 4. Herm. p. 120 sqq. Qui quamquam facile intelligi dixit, cur vel addita vel omissa sit part. $\alpha\nu$, recte tamen hoc modo pergit: "sæpe non multum interest, addaturne $\alpha\nu$ an omittatur." Cum enim fieri non possit quin id, quod fore expectemus, per se ex condicionibus quibusdam pendere cogitetur, non multum inter nudum conj. et cum $\alpha\nu$ copulatum interesse facile apparet; cfr Kühn. 398, 2 et alios. Quo cum accedit quod, ut Matth. p. 1192 et Aken 150 notant, nullus usquam exstat locus, ubi $\alpha\nu$ conj. addendum esse pro certo affirmaveris, non dubitamus quin Aken hæc suo jure moneat: "dasz vielmehr der Unterschied allein der Individualität des Redenden angehört, indem das $\alpha\nu$ der natürlichen und gemüthlichen Rede eine bequeme Nüancirung bot, welche ernstere und präcisere Sprache verschmähete." (cfr Matth). Nihil denique prorsus inter eas structuræ interesse, sed $\omega\varsigma$ et $\omega\varsigma \alpha\nu$ finem atque consilium indicare, nihil amplius, notat Göll. ad Thuc. VI, 91, 4, quem Krüg. in Stud. l.l. vehementius castigavit. "Hoc autem apparet $\delta\pi\omega\varsigma \alpha\nu$ et $\omega\varsigma \alpha\nu$ cum conjunctivo non tam Attici quam vulgaris Attici sermonis proprium esse." Stahl in Quæst. p. 11. Quod jam attinet ad opt. cum $\alpha\nu$ in sent. vere fin. usurpatum, quo de usu Madv. Löfst. Curt. Hart. mentionem non faciunt, eum alii aliter explanant. Neque vero mirum est. Quomodo enim in sent. aliunde pendentibus is omnino declarandus sit, inter

viros doctissimos parum convenit. Quorum nonnulli ut Herm. p. 147 sqq. (cfr 137, 175). Hart. p. 302 sqq. Kühn. 594, 4, opt. cum $\alpha\nu$ in his universis tum propter orationem obliquam pro $\alpha\nu$ et conj. positum esse existimant tum per se usurpari, ut non sit pro conj. rectæ orationis positus; cfr Krüg. 54, 15, 4 et Poet. Synt. 54, 8, 5. Matth. 529, adn. 1. Rost. 121, B), adn. 8. Bernh. p. 412. Quibuscum Class. facere videtur, hæc ad Thuc. VI, 91, 4 notans: " $\omega\varsigma$ $\alpha\nu$ mit dem Conj. aor. hier nach dem fut. eben so berechtigt, wie VII, 65, 2 nach dem histor. Tempus der Optativ folgt." At iis assentiri non possumus. Recte enim Löfst. 79, I, b) et Aken 152 conj. cum $\alpha\nu$, ubicunque post tempora sec. mutabitur, in opt. nudum, non in opt. cum $\alpha\nu$ conjunctum mutari verbis expressis dicunt¹⁾. Quemadmodum igitur opt. cum $\alpha\nu$ in sent. per part. $\delta\tau\iota$ vel $\omega\varsigma$ introductis etiam post temp. sec. servari inter omnes convenit, ita in aliis quoque enuntiatis eam structuram intellectam volunt Madv. 137. Löfst. 85, 4, b), not. 1. 88, II, adn. 2. Curt. 524 alii. Unde fit, ut opt. cum $\alpha\nu$, quippe qui in universis aliunde suspensis enunt. eodem sensu, quo in liberis, semper usurpetur, in fin. quoque sent., sive temp. prim. sive sec. prægrediuntur, non pro conj. et $\alpha\nu$ positum esse, sed eo rem quandam modestius dictam hic ut alibi indicari existimemus (cfr Aken. 154).

Apud Thuc. duo sola earum constructionum exempla invenimus: VI, 91, 4. p. 25 $\omega\varsigma$ $\alpha\nu$ cum conj. duobus per part. $\tau\epsilon$ — $\kappa\alpha\iota$ inter se copulatis, VII, 65, 2. p. 14 $\delta\pi\omega\varsigma$ $\alpha\nu$ cum opt. duobus, quos $\kappa\alpha\iota$ conjungit. In membro priore sent. fin. VI, 91, 4 unus cod. fut. ind. vitiose habet. Si denique duobus codd. parendum esset, qui conj. in membro sent. VII, 65, 2 posteriore præbent, mira atque insolens modorum permutatio existeret.

3. *De futuri indicativo.* Quod Dawes $\delta\pi\omega\varsigma$ $\mu\acute{\eta}$ cum conj. aor. I act. vel medii non conjungi docebat quamvis tot viri doctissimi, ut Kühn. 553, adn. 5. Krüg. 54, 8, 5. Matth. 519, 8. Rost 122, 10, adn. 4. Herm. p. 124. Pp. I, 1. p. 136 sq. et Obs. p. 155, alii complures, illud neque per se intelligi posse neque usu confirmari recte monuerint, sunt tamen, qui illum "canonem Dawesianum" non modo non improbant sed etiam in $\delta\pi\omega\varsigma$ solo aliquoties valere faciant. Ita sagacissimus ille Cobet, qui de hac re ll. permultis disseruit, hæc in Nov. lect. p. 365 notat: "Nonnumquam $\delta\pi\omega\varsigma$ et $\delta\pi\omega\varsigma$ $\mu\acute{\eta}$ habent

¹⁾ Huic præcepto tales quidem loci repugnare videntur, quales Madv. 132, b), adn. et alii afferunt, sed eos parum accurate scriptos esse liquet. Cfr Thuc. III, 44, 2 (h. l. alii aliter scribunt et explanant). VIII, 27, 4 (pro vulgato $\eta\nu$, $\epsilon\eta$ conj. η cod. B solo traditum omnes recentiores acceperunt).

conj. aor. secundum. Quorum autem verborum aor. primus in usu est, eorum futura indicativi cum *ὅπως* et *ὅπως μή* conjungi solebant. At scribæ sexcenties futurorum formas mutata leviter terminatione in conj. aoristos mutare solent, de qua re sæpius diximus." Quamquam vero "talibus locis propter erroris facilitatem Thuc. non scripsisse ind. fut. pro certo quidem affirmari nequit, non magis certum haberi potest ibi eum non usum esse conj. aor. Quare sequenda est optimorum librorum auctoritas." Stahl in Quæst. p. 11. (cfr Pp. I, 1, p. 137 et contra Arn. ad Thuc. I, 82, 5, qui prorsus alia est sententia). Quo accedit quod conj. aor. I aliquoties non cum fut. ind. propter usum Græci sermonis commutari potest. Ut alia omittamus exempla, apud Thuc. *φθάσῃ* in III, 69, 2 invenitur. Quæ cum ita sint, neque Cobeto neque Bernh. assentiri possumus. Prudentius quidem hic, quippe qui cum alias exceptiones tum verisimilius esse concedat, Thuc. aor. conj. sæpius quam fut. ind. post *ὅπως* posuisse (v. pp. 402, 403), sed propter causas jam allatas libentius cum ceteris facimus. Neque vero rectius Kühn. hoc dixisse videtur, scriptores veteres, respectu ad formas diversas non habito, ubique tamen vim diversam fut. et aor. respexisse. Sæpe enim fut. ind., quorem, quam certum sit fore atque duraturam esse, Kühn. 394, l. 553, adn. 4 & 5 et alii ut Matth. p. 1188 extr. Rost. Herm. ll. ll. indicari volunt, apud eos invenitur, quamquam de certa eventus fide nihil prorsus agitur. Unde fit, ut cum Akenio 22. 145 illud ab iis minus recte præceptum esse existimemus. Si igitur fut. ind., quam formam Kühn. 394, 2. Bernh. pp. 377, 394. Aken 21 recentiorem esse conj. atque ex eo factam censent, in enunt. quodam reperimus, ubi conj. etiam sæpe usurpetur, eum propter illam affinitatem ibi plerumque nullo sensus discrimine positum esse credimus. Cfr Aken. 22. Matth. 517, adn. 6 al. Denique observes fut. ind., quem modum in sent. ex verbis petendi, curandi, sim. suspensis usitatissimum esse satis constat, raro in enunt. vere fin. inveniri iisque solis, quæ ab *ὅπως* — vel *ὥς* fortasse, cfr Kühn. 553, adn. 4. Matth. 519, 8 cum not. y et contra Madv. 134, c) — incipiunt. Vide Kühn. l. l. Madv. 122. 123, adn. 1 extr. Herm. p. 130. Numquam autem *ἵνα* finale cum fut. ind. conjunctum est, ut monent Krüg. 69, 31, adn. Madv. 122. 134, c). Herm. pp. 134, 137. Aken 155, a quibus dissidens Kühn. eam structuram ferri posse existimat.

Jam ad Thuc. transeamus, quem nusquam fut. ind. in his sent. usum esse credimus. Ubique enim, duobus solis ll. exceptis, codd. in conj. aor. I act. vel med. adeo conspirant, ut nemo fere eum ita servandum esse negaverit. Aliud quidem genus VII, 32, l. p. 15. VII, 39, 2. p. 1 sunt, sed quomodo fut. ind. in illum irrepserit fa-

cile apparet. In hoc autem nihil obstat, quominus auctoritate codd. aliquot optimorum nisi conj. aor. accipiamus pro fut. ind., quem aliis compl. libris optimis traditum editores hic præferunt. Attamen cum de usu fut. ind. paulo aliter atque illi sentiamus, omnes ll. huc pertinentes afferre volumus. a) *Conj. aor. I act. vel med.* omnibus libris stabilitum omnes editores, quos inspeximus, his XV locis servant: post $\delta\pi\omega\varsigma = 5$ (III, 8. p. 10. III, 31, 1. p. 3. III, 69, 2. p. 7. VII, 17, 4. p. 13. VIII, 7. p. 2), $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta = 5$ (I, 73, 1. p. 18. II, 67, 2. p. 15. IV, 66, 4. p. 18. IV, 76, 4. p. 17. VIII, 87, 4. p. 18), $\iota\nu\alpha = 4$ (I, 37, 1. p. 19. V, 39, 2. p. 21. VI, 92, 5. p. 19. VII, 67, 4. p. 20), $\iota\nu\alpha \mu\eta = 1$ (VI, 89, 1. p. 23). — b) *Conj. aor.* pro fut. ind. in uno paucisve codd. perverse scripto omnes editores his IV locis probant: post $\iota\nu\alpha = 2$ (VI, 18, 4. p. 21. VIII, 90, 3. p. 22), $\iota\nu\alpha \mu\eta = 1$ (I, 71, 4. p. 24), $\omega\varsigma = 1$ (VI, 91, 4. p. 25). Cfr V, 45, 3. p. 8. (VIII, 6, 1. p. 13). — c) *Fut. ind.* libris compluribus vel plerisque traditum, quorum ex numero multi sunt optimi, omnes his II locis præferunt: post $\delta\pi\omega\varsigma = 1$ (VII, 39, 2), $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta = 1$ (VII, 32, 1). — d) *Fut. ind.* uno alterove cod. suppeditatum nonnulli his III locis post $\delta\pi\omega\varsigma$ receperunt: II, 60, 1. p. 9. III, 26, 1. p. 10. VIII, 109, 1. p. 9 (Cobet).

Adn. 1. Si eos, qui fut. ind. nonnumquam legendum esse censent, auctores sequeremur, ubi sent. fin. ex binis membris constant, *duo fut.* his in locis II, 60, 1. VII, 32, 1. VIII, 109, 1 invenirentur, non, ut supra p. 32 diximus, *duo conj.* Deinde fieret, ut ita ind. fut. et conj. præ. in VII, 39, 2 inter se mutati essent. Denique observes unum vel plures *codices*, qui conj. aor. I vel II in altero membro tradunt, in altero ejusdem sent. fin. membro fut. ind. his locis I, 71, 4. VII, 32, 1. VIII, 109, 1 præbere. (Cfr præterea VI, 91, 4. VII, 25, 1. p. 8).

Adn. 2. Part. $\iota\nu\alpha$ ter cum fut. ind. pro conj. aor. I a singulis libris mss. male conjunctam esse paulo ante vidimus. Huc accedunt VI, 92, 5. VIII, 74, 3. p. 20, ubi codd. nonnullis fut. ind. vitiose traditur. In l. priore, quamquam codd. plerique conj. aor. I præbent, editores omnes præ. conj. acceperunt. Altero autem l. perf. conj. a Thuc. positum esse inter omnes convenit. Numquam igitur fut. ind. huic part. addidit. Nam longe alius est VI, 18, 4. p. 21.

Adn. 3. Conj. aor. I libris optimis aliisque traditum pro vulgato præ. conj. omnes post $\iota\nu\alpha \mu\eta$ in I, 37, 4. p. 24 acceperunt. Deinde pro præ. conj., quem omnes recte servant, conj. aor. I in VIII, 53, 3. p. 21 part. $\iota\nu\alpha$ uno cod. adnectitur. Denique notan-

dum est Bekk. et Arn. omnibus libris, qui $\delta\omicron\chi\eta$ præbent, invitis formam quandam permiram $\delta\omicron\chi\eta$ in VIII, 82, 3. p. 21 accepisse.

[4. *De indicativo temporum relativorum.* Si sent. finalis enuntiatum ind. præteriti de re non facta expressam sequitur, in illa quoque consilii indicandi causa, quod quis non assecutus est aut assequi nequit, ind. præter. usurpari solet. Vide Kühn. 553, 7 & adn. 7. Krüg. 54, 8, 8. Matth. 519, 7. Rost. 122, 13. Bernh. p. 376. Madv. 131, b), adn. 3. Löfst. 88, III cum ex. a). Curt. 532 b. Herm. p. 54 sq. Aken. 156. Quorum nonnulli, ut Kühn. (adn. 7). Krüg. Herm. p. 55, part. $\alpha\upsilon$ ita plerumque non additam rarissime ind. præter. conj. fin. sequenti adjungi docent. Contra Madv. et Löfst., quibuscum reliqui facere videntur, quippe qui neque de $\alpha\upsilon$ addito neque de $\alpha\upsilon$ omisso proprie disseruerint, eam ind. structuram ubique sine $\alpha\upsilon$ inveniri admonent. Jam videamus, quibus conj. illæ sent. fin. introducantur. De ea re Rost et Herm. tacent. Vulgo autem existimant part. $\iota\nu\alpha$, quam Curt. ubique positam vult, aut sæpissime aut semper fere iis præfixam esse. Ubi vero $\iota\nu\alpha$ $\alpha\upsilon$ cum ind. præteriti invenitur, ibi consilium non indicatur, si Krüg. 69, 31, adn. Herm. p. 134. Akenio fidem habeamus oportet, qui $\iota\nu\alpha$ ita usurpatum eodem modo, atque $\iota\nu\alpha$ $\alpha\upsilon$ cum conj. (opt.) constructum, adv. rel. *ubicunque*, *wo* reddunt; cfr p. 34. Contra Kühn. $\iota\nu\alpha$ finale, quamvis raro, cum $\alpha\upsilon$ et ind. præter. conjunctum esse judicat. Utrum hic sit rectius præceptum, quis definiat? Post $\omicron\pi\omega\varsigma$ denique ind. præter. de more non usurpari inter Kühn. et Matth. convenit, quorum hic particulane $\iota\nu\alpha$ ita sæpius inveniatur quam $\omicron\varsigma$ non commemorat. Quod et ipse Bernh. omisit, qui tamen aliter atque Matth. de $\omicron\pi\omega\varsigma$ videtur sentire neque $\omicron\varsigma$ attulit. Sed hæc hactenus. Quemadmodum enim ab Homeri genere dicendi, ut Kühn. et Krüg. in Poet. Synt. 54, 8, 7 monent, ind. præter. conj. finalibus adjunctus alienus est, ita nullum hujus structuræ exemplum apud Thuc. inveniri vidimus. Nam longe alius est locus V, 58, 4. p. 11, ubi libri quidam deteriores impf. ind. sensui prorsus contrarium habent.]

c) *De structuris quibusdam.*

1. *A sent. fin. ad enunt. liberam* Thuc. bis tantum oratione mutata transisse jam vidimus, ut uno loco I, 37, 4. p. 2 ($\omicron\pi\omega\varsigma$) in membris per part. $\kappa\alpha\iota$ cum sent. fin. conjunctis ind. præter. legantur, altero autem VI, 18, 4. p. 21 ($\iota\nu\alpha$), cujus membra posteriora part. $\kappa\epsilon - \kappa\alpha\iota$ $\alpha\mu\alpha$ cum sent. fin. copulata sunt, transitus ad fut. ind. factus sit. Cfr Kühn. 602, 1. Matth. 632, 4. Bernh. p. 388. Pp. I, 1. p. 272 alios.

2. *De sent. fin. cum aliis vocibus per part. copulativas vel adversativas conjunctis.* Cfr Kühn. 547. 6. Krüg. 59, 3 — 5. a) Cum Thuc. consilii indicandi causa etiam aliis structuris atque sent., quæ a part. fin. incipiunt, sæpius usus sit, eas nonnumquam, ut fit, inter se mutatas esse facile exspectemus. Hæc igitur exempla apud eum invenimus: α) *Sent. fin. et part. fut.* per part. οὐκ - ἀλλά bis conjuncta sunt: I, 73, 1. p. 18 (part. — ὅπως μή). IV, 86, 1. p. 20 (ἵνα — part.). Cfr V, 6, 2. p. 13. β) Part. καὶ ἅμα his duobus locis I, 73, 1. VIII, 82, 3. p. 21 (ἵνα) sent. fin. prægredienti part. præes. βουλόμενος adjungunt, quod semel in V, 45, 3. p. 8 (ὅπως) ante sent. fin. collocatum cum ea part. τε - καὶ copulatur. γ) *Sent. fin. cum dativo pron. vel subst., præp. ἐπὶ præfixa, bis conjuncta est:* IV, 98, 1. p. 23 (οὐδ' ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' ἵνα). VIII, 86, 3. p. 22 (οὐτε ἐπὶ διαφθορᾷ .. οὐθ' ἵνα) — cfr IV, 86, 1. — Uno loco V, 70. p. 23 hæc verba leguntur: οὐ .. χάριν, ἀλλ' ἵνα. Præterea observes VI, 78, 2. p. 19. δ) Tum demum totam loci VIII, 87, 3. p. 23 structuram respiciamus. Ubi primum verba οἱ μὲν ἵνα cum conj. constructa leguntur, deinde οἱ δὲ ἵνα cum opt., tum membro tertio ἄλλοι δ' ὥς καταβοῆς ἔνεκα gen. inf. consilii indicandi causa additus est. — b) *Cum loquendi formulis, quibus consilium non significatur, sent. fin. his duobus ll. conjunctæ sunt:* IV, 1, 3. p. 24 (ἵνα μὴ .. ἅμα δὲ καὶ gen. abs.). VIII, 45, 2. p. 23 (οὐ τοσοῦτον dat. causæ, ὅσον ἵνα).

3. *Præp. ἔνεκα cum gen. pron. cujusdam vel subst. conjuncta ante sent. fin. his quattuor ll. collocata est:* τούτου ἔνεκα = 2 (II, 60, 1. p. 9 ὅπως. III, 67, 1. p. 22 ἵνα), οὐπερ ἔνεκα = 1 (VII, 19, 5. p. 18 ὅπως μή), gen. subst. = 1 (VIII, 87, 4. p. 18 ὅπως μή) — alius generis est VIII, 87, 3 — post sent. fin. uno loco V, 43, 3. p. 22 (ἵνα) invenitur τούτου ἔνεκα.

II. DE SENTENTIIS FINALIBUS EX VERBIS CURANDI, CONTENDENDI, CAVENDI, JUBENDI SIMILIBUSQUE SUSPENSIS.

A. Exempla.

a) *De structuris verborum curandi et parandi.*

Πράσσειν cum ὅπως et fut. ind. quater conjunctum est: I, 56, 2. πρᾶσσόντων ὅπως τιμωρήσονται. Fut. solis codd. B C K g h tradi-

tum Bekk. Arn. Krüg. Class. Stahl, Haase acceperunt. Vulgo autem legitur conj. aor. ("in cod. i cum σ s. ω ead. man." Pp. sd.), quem Pp. Göll. Böhme, Bét. servant. Utrum hic præstet dubium atque incertum esse Pp. ed. Goth. suo jure monuit. Formam denique barbaram *τιμωρηθήσονται* præbet c. — III, 4, 6. *ἤξει*. IV, 103, 4. *ἔπραξάν τε*¹⁾... *ἐνδοθήσεται*. VI, 88, 3. *προσχωρήσονται*. In libris plerisque *προσχωρήσονται* scriptum est, "quod saltem *προσχωρήσωσι* esse debebat." Pp. sd. Quamobrem editores omnes fut. medii codd. A C E F N V k præbitum acceperunt. Paulo aliter atque Arn., quem in scripturis afferendis secuti sumus, eas Pp. in sd. et adn. attulit.

πράσσειν cum *ὅπως* et conj. *bis* consociatur: I, 57, 4. *γένηται*. III, 70, 1. *ἀποστήσωσι*. Class. solus fut. ind. omnibus libris invitis hic scripsit. — Jam animadvertamus, participium illis duobus ll. verbo *πράσσειν* additum esse.

παρασκευάζειν, -*εσθαι*. I, 65, 1. *βουλόμενος τὰ ἐπὶ τούτοις π. καὶ ὅπως τὰ ἔξωθεν ἔξει ὡς ἄριστα*. v. Krüg. Class. Barbarum *ἔξη* codd. d i, "sed in illo ϵ s. v. ead. man." Pp. sd. — *Medium h. v.* *ὅπως* (*μή*) cum fut. ind. conjunctum *bis* post se habet. II, 99, 1. v. Pp. III, 2, p. 465. Pro *ἐσβαλοῦσιν*, quod auctoritate codd. stabilitum omnes retinent, cod. d et Tusanus (Pp.) *ἐσβάλωσιν* tradunt. VIII, 10, 1. *ὅπως μὴ λήσουσιν*. Nostrum C E F G ("tacitus" Pp. adn.; cfr St.) H K R (Arn.) X (Pp. adn. Arn.) g i (Lugd. Pp.); vulgo autem legitur *λήσωσιν*, quod a consuetudine Atticorum abhorrere satis constat.

ἀναπεύθειν. VIII, 52. *παρασκευάζε καὶ ἀνέπειθεν ὅπως φίλος ἔσται*. Verbum *ἀναπεύθειν* hic contra morem cum sent. fin. constructum est, quod sine dubio prægredienti *παρ.* debetur.

ἐκπορίζειν. VI, 72, 4. *οἷς τε ὅπλα μὴ ἔσιν ἐκπορίζοντες, ὅπως ὡς πλεῖστοι ἔσονται*. Barbarum *ἔσονται* solus f.

καθίσταται. IV, 107, 1. *τὰ ἐν τῇ Ἱόνι καθίστατο, ὅπως .. ἀσφαλῶς ἔξει*. v. Pp. III, 3, p. 346. Præs. ind. *καθίσταται* in cod. f. legitur.

[*πράσσειν ὅπη*²⁾]: I, 65, 2. *ἔπρασεν ὅπη ὠφελία*³⁾ *τις γενήσεται*. Quod legi voluit Tusanus *ὅπως*, duobus codd. M (St.) Lugd. (Pp. adn.) traditum — in hoc tamen η superscr. — inutilem esse su-

¹⁾ Conjecturam Krüg. *πράξαντες* alius nemo probat; v. Class. et Pp. ed. Goth.

²⁾ Exceptis Pp. Göll. Bét., qui *ὅπη* ubique habent, reliqui *ὅπως* rectam esse scripturam censent.

³⁾ Sic apud Pp. ed. Goth. Krüg. Class. St. Böhme. Haaseum hoc nomen scriptum est. Contra Pp. ed. Lips. Bekk. Arn. Göll. Bét. *ὠφέλεια* præferunt. Cfr VI, 93, 2, ubi iidem insuperque Bekk. et Arn. *ὠφέλεια* habent.

spicionem dicunt Pp. et Krüg. in Stud. II, p. 133. Idem fere genus atque h. l. est I, 129, 3. *πρᾶσσε θαρσῶν καὶ τὰ ἐμὰ καὶ τὰ σὰ ὅπη κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔξει ἀμφοτέροις*. Quomodo jam VIII, 54, 2 *πράσσειν ὅπη ἂν αὐτοῖς δοκοίη* sit explanandus, docet similis VI, 8, 2 (*ὅπη ἂν cum conj.*). — *πράσσειν ὅτῳ τρόπῳ* cum fut. ind. *ξυμβήσεται* et *ἀπαλλάσσεται* in IV, 128, 5 conjunctum est. — *ποιεῖν ὅπη*: VI, 93, 2. *ἐκέλευον π. ὅπη . . ὠφελία ἦξει*. De significatione part. *ὅπη* v. Pp. adn. Idem notat in sd., edd. Ald. Flor. Bas. *ὅποι* habere].

b) *De structuris verborum contendendi et operam dandi.*

ἀγών ἐστι cum *ὅπως* et conj. aor. I medii semel conjungitur: VI, 11, 7. *οὐ περὶ τῶν Ἐγεσταίων . . ὁ ἀγών . . ἀλλ' ὅπως φυλαξώμεθα*. Conj. omnibus fere codd. traditum editores plerique servant eundemque Class., qui jam a sententia pristina (v. adn. ad I, 19) discessit, ut auctoritatem codd. optimorum hac in re sequendam esse judicet. Bekk. autem, quem Arn. et Haase secuti sunt, ind. fut. ex libris duobus E d recepit.

ἀμιλλα γίνεται cum *ὅπως* et fut. ind. semel conjungitur: VIII, 6, 2. *πολλὴ ἀμιλλα ἐγίγνετο . . ὅπως . . πείσουσι*. Cum ratio h. l. eadem fere atque illius esse videatur, conj. hic quoque forsitan expectaveris. Et libri plurimi eum modum præbent. Sed auctoritate codd. optimorum complurium et aliorum nisi editores fut. ind. recte acceperunt. In his enim A C F G (cum $\bar{\omega}$ s. $\bar{\sigma}\nu$) H K V (Pp. adn. Arn.) X (ib.) Y (ib.) c f g i k ("cum $\bar{\omega}$ s. $\bar{\sigma}\nu$ " Pp. sd.) m (Arn.) Taur. (Pp. adn. Arn.) Cam. (Pp.) (Lugd. Pp.) *πείσουσι* scriptum est. Cfr Stahlium, qui codd. E M eandem scripturam tribuere videtur.

προθυμεῖσθαι. VI, 31, 3. *προέξει*.

βούλεσθαι cum *ὅπως μή* et conj. præ. copulatum legitur in III, 51, 2. *ἐβούλετο*¹⁾ δὲ Νικίας τὴν φυλακὴν αὐτόθεν δι' ἐλάσσονος τοῖς Ἀθηναίους καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ Βουδόρου καὶ τῆς Σαλαμῖνος εἶναι, τοὺς τε Πελοποννησίους ὅπως μὴ¹⁾ ποιῶνται ἔκπλους αὐτόθεν λανθάνοντες . . τοῖς τε Μεγαρεῦσιν ἅμα μηδὲν ἐσπλεῖν. Verba quædam, quibus inf. adjungi solet, interdum cum sent. fin. conjuncta esse inter omnes constat. Vide Kühn. 473, adn. 6. 552, 1. Matth. 531, adn. 2 aliosque. Qua causa commoti, etsi *ὅπως* hoc uno l. verbo *βούλεσθαι* additum est, eam structuram et alii complures defendunt et Pp., qui *ὅπως* post illud verbum in membro secundo positum eo facilius admitti posse notat, quo commodius pro ipso *ἐβούλετο* verbum similis notionis, ut *προϋθυμεῖτο*, cogitatione repetatur. Deinde animadvertamus, cum

¹⁾ *ἐβουλεύετο* præbet K; *μή* om. P.

inf. in membris primo et tertio usurpatos ex verbo ἐβούλετο pendere appareat, secundum quoque membrum ad idem referendum esse atque eam ob rem μὴ ποιῆσθαι, ut monent Pp. Arn. Class. al., ibi poni debuisse, sed post τοὺς τε II., quem casum verbis τὴν φυλ. . . εἶναι prægredientibus deberi vulgo existimant, orationem mutatam esse. Vide Kühn. 602, l. Matth. 539, l. Pp. adn. et I, l, p. 272. Arn. al. "Der blosse Infinitiv μὴ ποιῆσθαι würde für die zu verhindernde persönliche Absicht der Pelopp. nicht bezeichnend genug gewesen sein; anders in dem zwiefachen sachlichen Ausdruck: φυλακὴν — εἶναι, μηδὲν ἐσπλεῖν." Class. Quomocunque res se habet, subjectum verbi ποιῶνται ita per prolepsin, quam vocant, ante ὅπως collocatum cum ἐβούλετο, ut sæpius fit in verbis οἶδα, ὄρω, φοβοῦμαι eorumque synonymis, conjunctum est; cfr Pp. et Class. Alii autem ut Krüg. et Stahl, quibus hæc omnia duriora videntur, quam ut probent, verbum quoddam post τοὺς τε II. excidisse suspicantur. Quorum hic σκοπῶν uncis acuminatis sæptum in textum recepit, quod aliqua ex parte illi quoque placuit, cum se nescire an inf. σκοπεῖν exciderit notet, eo neglecto quod priore tempore φυλάσσεσθαι ex loquendi formula φυλ. εἶναι audiendum esse conjecerat. Fieri quidem potest, ut id suo jure præceperint, sed cum scripturam difficiliorem atque obscuriorem defendi posse inter tot viros doctissimos conveniat, forsitan melius sit hos auctores sequi.

δεῖσθαι cum ὅπως et fut. ind. conjunctum vulgo legitur in V, 36, 2. τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιωτοὺς ὅπως παραδώσουσι Λακεδαιμονίοις, ἵνα ἀντ' αὐτοῦ Πύλον, ἣν δύνωνται, ἀπολαβόντες ῥᾶον καθιστῶνται Ἀθηναίους ἐς πόλεμον. Bekk. Göll. Krüg. Haase παραδῶσι tribus solis codd. A B h traditum, nisi quod in h σουσι s. ωσι scriptum est (Pp.), h. l. acceperunt. Cum autem iis codd. exceptis insuperque aliis tribus F M (St.) Q, qui παραδώσωσι — "in F tamen ου man. sec. superscr." Pp. sd. — barbære præbent, libri mss. in παραδώσουσι ("olim habuit N, nunc παραδώσωσι" Pp. suppl. adn.) conspirent, reliqui editores fut. ind. recte servasse videntur. Deinde quæritur num verba, ut supra attulimus, ita a Thuc. scripta sint. Primo enim obtutu structuram h. l. miram atque insolentem esse inveniemus, verbo δεῖσθαι et cum acc. pers. et cum sent. fin. conjuncto. Quo accedit quod schol. τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιωτοὺς αὐτῷ ποιῆσαι ὅπως παραδώσουσι Λακεδαιμονίοις lacunam indicare videtur, ut monet doctissimus ille Stahl. Sunt tamen, qui omnia hic sana esse existiment, iique complures. Nam his quinque Bekkero, Böhmeo, Haaseo, Höijero, Bétanto omissis, qui omnes eam quidem verbi δεῖσθαι constructionem probant sed quomodo eam de-

fensam velint nescio, alii quoque eadem sunt sententia. Primum igitur videamus quid de ea re iudicet Göll. Qui cum verbo *δεῖσθαι* hic syntaxin similis *αἰτεῖν* ascribat, *ἐδέοντο Βοιωτούς* ferri posse existimat. Cfr Kühn. 417, adn. 2 et Matth. 531, adn. 2. Sed valde dubium est hocne verbum umquam cum acc. pers. pro gen. a scriptoribus Græcis conjunctum sit. Nam præter h. l. duo tantum afferri solent: Xen. An. VII, 7, 14. *δεδέηται ὑμᾶς* (nach d. best. cdd.) *ἡ στρατιὰ συναρπάξαι τὸν μισθόν.* Hom. Il. II, 229, 232. *ἦ ἔτι καὶ χρυσοῦ ἐπιδεύεαι . . ἦὲ γυναῖκα νέην.* Alius tamen generis sunt. Præterquam enim quod acc. *ὑμᾶς* in illo ad inf. referendum esse patet, gen. *ὑμῶν* omnibus quas inspeximus edd. traditur. Quod jam attinet ad l. alterum, acc. non ex verbo *ἐπιδεύεαι*, quod nusquam alibi Hom. cum hoc casu conjunxit, sed, oratione propter sent. interposita quodammodo mutata, ex intellecto *ποθεῖς* vel sim. pendere moment Koch, La Roche, Ameis, Aulin. Nonne igitur jure credamus acc. pers. numquam huic verbo additum esse? Et Göll. ipse hæc addit: "nisi quis dicat, commixtionem duarum constructionum esse: *ἐδέοντο Βοιωτούς παραδιδόναι* et *ἐδέοντο ὅπως Βοιωτοὶ παραδώσουσι.*" Sed primum animadvertas, quod Krüg. 48, 7, 14. Löfst. 70, VIII, adn. alique grammatici *δεῖσθαι* sensu *orandi* cum gen. pers. et inf., non cum acc. pers. et inf. construi solere docent. Quorum præcepto hi duo ll., quos Kühn. 475, adn. 2 attulit, repugnare videntur: Lys. fragm. V, 2. *δέομαι ὑμᾶς συγγνώμην ἔχειν.* Id. fr. XLV, 3. *ἐδεήθη ἦκειν αὐτόν.* (cfr Matth. 537. Rost. 127, adn. 2). At vide ne nullius sint momenti, cum præsertim fieri possit ut eodem modo, quo similes fere ll. reddit Vollbrecht¹⁾, ii intelligendi sint. Gen. autem in l. Xen. restitutum esse jam commemoravimus. Deinde eam commixtionem probare difficile est. Melius quidem Arn. hoc modo disserens: "Mihi non est exploratum non esse confusionem dicendi generum *ἐδέοντο αὐτῶν, Βοιωτὺς παραδοῦναι*, et *ἐδέοντο ποιῆσαι ὅπως Βοιωτοὶ παραδώσουσι.* Verbum *ἐδέοντο* proprie non ad populum Boeotorum, sed ad legatos spectat; contra non legati, sed populus Boeotorum, Panactum tradituri erant. Cujus distinctionis vestigia mihi in *ἐδέοντο Βοιωτούς ὅπως παραδώσουσι* videntur inesse, ubi, ad monstrandam scriptoris sententiam, virgulam potius post *ἐδέοντο* posuerim, neglecto soloecismo *Βοιωτούς ὅπως παραδώσουσι.*" Sed timeo ne ea explanatio durior atque exquisitior sit, quam ut eam probemus. Illi tamen Pp. nescio an assentiatur, cum verbis ejus III, 3, p. 536 allatis hoc ita dictum ad Bernh. Synt. p. 466

¹⁾ Wörterbuch zu Xenophons Anabasis, Leipzig 1876. s. v. *δέομαι* 2).

sq. referendum esse moneat. Quamquam quid de hac re proprie sentiat nusquam verbis expressis dicit; cfr præterea ed. Goth., ubi hæc addit: "potuit tamen commode *Βοιωτοί* scribi." Cum igitur fieri non possit, quin in acc. *Βοιωτούς* offendatur, Reiske — ut notat Pp. in ed. Goth. — *Βοιωτῶν* legendum esse conjecit. Si vero non legatos, sed populum Boeotorum, P. tradere potuisse cogitamus, gen. ad illos spectantem h. l. non convenire patet. (Herbst. in Phil. XXIV, p. 653). Neque vero rectius Haacke, ut monet Pp., "Boeotorum nomen ex interpretatione in scriptoris orationem intrusum esse suspicatur", cum ita incertum esset, a quibus P. peterent. Nobis quidem aliquando in mentem venit, acc. expuncto nom. *Βοιωτοί* post *ὅπως* collocandum esse, sed eam suspicionem omittamus. Licet enim et alia verba inf. de more postulantia interdum, ut supra vidimus, cum sent. fin. jungantur et ipsum *δεῖσθαι* ter apud Herod.: II, 126. III, 44. IX, 117. *ἔδέοντο τῶν στρατηγῶν ὅπως ἀπάγοιέν σφεας ὀπίσω*, ita constructum sit, tamen et auctoritas codd. et aliæ res obstare videntur, ne eam hic probemus. Ad cetera igitur pergamus. Quod Krüg. *ῥητοῦντο* pro *ἔδέοντο* legendum esse suspicatur, Stahl his verbis improbat: "non magis *αἰτεῖσθαι ὅπως* quam *δεῖσθαι ὅπως* dictum est." At cfr Antiph. I, 12. *ὑμᾶς ῥητοῦσιν αἰτεῖσθαι, ὅπως αὐτῶν μὴ καταψηφίσησθε*. Neque tamen Krügero assentiri possumus. Nam præterquam quod h. l. paulo alius est, non intelligitur quomodo *ἔδέοντο* pro *ῥητοῦντο* scribi potuerit. Idem fere valet de conjectura *ἐπήγοντο* a Class. proposita, quod verbum hic aptius esse notat quam *ῥητοῦντο*. Attamen hoc modo vir ille sagacissimus pergit: "Vergleicht man indess mit unserer Stelle die sehr ähnliche c. 39, 2., so drängt sich der Verdacht auf, die unsrige möchte ein ungeschickter Zusatz von dort her sein, von einem Abschreiber, der auch hier Verhandlungen über Panakton für wahrscheinlich hielt." Quod quamquam nobis maxime placet, forsitan tamen audacius sit, cum præsertim quomodo librario, quicumque fuit, tam miram atque insolentem structuram usurpare in mentem venerit, non prorsus intelligere possimus. Itaque videamus num Stahl lacuna, ut supra diximus, statuta *παράσχευάζειν* post *Βοιωτούς* excidisse recte conjecerit. Facile quidem apparet, quam apta et idonea hoc vel simili verbo addito fiat structura, sed nonnullæ sunt dubitationes. Jam enim animadvertimus valde dubium esse verbumne *δεῖσθαι* ab ullo scriptore Græco cum acc. pers. et inf. hoc sensu constructum sit. Quod ferri posse concedamus; quæritur cur libri, si *παρ.* vel sim. verbum ab initio additum esset, omnes ad unum hanc tam obscuram et insolentem constructionem præbeant. Quibus omnibus rebus perpensis,

quamvis nihil pro certo affirmare audeamus, animus tamen inclinatur, ut potius Classenium secuti hæc verba Thuc. abjudicemus.

κωλύειν cum *ὅπως μή* et conj. semel consociatur: VIII, 18, 1. *κωλυόντων κοινῇ βασιλεὺς καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ὅπως μήτε χρήματα λαμβάνωσιν Ἀθηναῖοι μήτε ἄλλο μηδέν¹⁾*. Cfr Krüg. et Pp., qui alia atque III, 4, p. 646 sententia videtur esse, cum hæc in ed. Goth. adnotet: "potest audiri *ταῦτα*, ne paulo post *ὅπως* insolentius pro infinitivo sit positum." At vide ne sent. fin., quippe quæ re vera objectum verbi *κωλύειν* existimanda sit, ita quoque ad illud pertineat; cfr VIII, 48, 4. p. 47.

ἐπιμελεῖσθαι²⁾ cum *ὅπως* et fut. ind. semel conjungitur: IV, 118, 3. Pro *ἐξευρήσωμεν*, quam barbaram formam libri vulgo præbent, fut. *ἐξευρήσομεν* solis codd. A B E G L O T (Arn.) V (Pp. adn. Arn.) Taur. (Pp. adn.) et a correct. F (Pp.) traditum omnes recte acceperunt. Q denique *εὐρέσωμεν* habere notat Pp., *εὐρίσωμεν* autem Arn.

ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι cum *ὅπως* et conj. semel consociatur: VII, 56, 2. *οὐ γὰρ περὶ τοῦ αὐτοῖ σωθῆναι μόνον ἔτι τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιούντο, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐκείνους κωλύσωσι*. Fut. *κωλύσουσι* uno cod. C (Pp. adn. Arn.) traditum nemo probat. Præterea v. Krüg.

θεραπεύειν cum *ὅπως* et conj. semel constructum est: I, 19. *καὶ ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν αὐτοῖς μόνον ἐπιτηδείως ὅπως πολιτεύσωσι θεραπεύοντες*. Auctoritate codd. nisi Pp. (qui solus præes. conj. in cod. a scriptum esse adnotat) Göll. St. Böhme, Bét. *πολιτεύσωσι* recte servant. Contra Bekk. — quem quod fut. ind. post *ὅπως*,

¹⁾ "μήτε ἄλλην ξυμμαχίαν τινὰ V. N. sed vulgat. in marg. habet." Arn. (cfr Pp. adn., qui utrique idem tribuere videtur).

²⁾ De verbi forma viri doctissimi inter se dissentiunt. Plerique enim *ἐπιμελεῖσθαι* h. l. ut VI, 91, 5. VII, 8, 3. VIII, 39, 2 legendum esse existimant. Contra Stahl, L. Dindorfium secutus, hanc formam ab antiquiore dialecto Attica alienam fuisse neque usquam Thuc. tribui posse in Quæst. p. 19 sq. affirmat, primum quod in inscriptione quadam Attica Ol. 97, 1. *ΕΠΙΜΕΛΑΕΤΑΙ* sit et *ΕΠΙΜΕΛΕΣΘΑΙ*, deinde quod ubique apud Thuc. *μεταμέλεσθαι* exstet, tum quia ipsum *ἐπιμέλεσθαι* [omnibus aut longe plurimis codd. traditum] bis apud eum inveniatur in VI, 54, 6. VII, 39, 2. Cum autem inscriptiones ad rectam loquendi consuetudinem stabiliendam non tanti momenti esse constet, ut iis solis fides haberi possit, neque quidquam obstat, quominus nihil aliud ex eo, quod *καταμέλεσθαι* ubique et *ἐπιμέλεσθαι* nonnumquam apud Thuc. exstant, sequi judicemus nisi ut utraque forma usus sit, nescio an recte fecerint ii, qui *ἐπιμελεῖσθαι* illis quattuor ll. Thuc. retinent. Utramque igitur formam ex auctoritate codd. Thucydidi ascribendam esse, plerosque secuti putamus. Cfr Pp. edd. Lips. et Goth. ad VII, 39, 2.

"ubique ab uno qualicumque codice suppeditatur", nimis dilexit, Pp. et III, 1, p. 170 et sæpius vehementissime castigat — Arn. Krüg. Class. Haase, Cobet in Var. lect. p. 436 πολιτεύσουσι libris solis C (Pp. ed. Goth. Arn. St.) F (Pp. ib. St.) c (Pp. ed. Lips. sd. et adn.) traditum acceperunt. Deinde *θεραπεύειν*, cui inf. adjungi solet — ut apud Thuc. VI, 61, 5. VII, 70, 3 — cum sent. fin. ex similitudine verborum *ἐπιμελεῖσθαι*, *σκοπεῖν* h. l. conjunctum esse docet Class., qui idem de insolentiore vocum collocatione paulum disserit.

προσέχειν τὴν γνώμην V, 26, 5. *εἴσομαι*. F (Pp. adn. Arn.) *εἴσωμαι*.

ὄρᾱν cum *ὅπως* et fut. ind. *τε* conjunctum est: III, 46, 4. *δεῖ ἡμᾶς . . ὄρᾱν ὅπως . . ἔξομεν*. V, 27, 2. *χρὴ . . ὄρᾱν τοὺς Ἀργεῖους ὅπως σωθήσεται*. VI, 41, 2. *οὐ σῶφρον . . μᾶλλον ὄρᾱν, ὅπως . . παρασκευασόμεθα*. In scriptura *παρ.* libri mss. multum fluctuant (v. Pp. ed. Goth. Bekk. Arn.). Nam pro vulgato *παρασκευαζόμεθα* nonnulli præbent *παρασκευασόμεθα*, alii autem nostrum. Illud in codd. F (Bekk. Arn. — cfr Pp.) G H L M (St.) M = Bar. N O R (Arn.) T (Pp.) V b c f g k Lugd. (Pp.) invenitur, quod Bét. probat. Recte tamen fut. ind. libris optimis A B C E (F tacite apud St.) K h i traditum reliqui acceperunt idemque Pp. in ed. Goth., qui num conj. aor. præferret in ed. Lips. dubitavit. — De conj. post *ὄρᾱν ὅπως μή* posito v. p. 47.

[1. *ὅπως* cum ind. fut. vel opt. et *ἄν* conjunctum interrogationes obliquas his ll. introducit: *σκοπεῖν*. VIII, 24, 6. *ἐσκόπουν ὅπως μετριώτατα . . καταπαύσουσι τὴν ἐπιβουλήν*. Fut. ex codd. A B C E (Pp. adn.) F G (Pp.) H ("qui in marg. *γρ. καταπαύουσιν*" Pp. sd.) K N (Pp. adn. Arn.) V (ib.) d e g i k m (Arn.) (Lugd. Pp.) enotatum omnes tuentur. Vulgo autem legitur *καταπαύωσι*; in uno cod. T (Pp. adn. Arn.) *καταπαύουσιν*. — *βουλεύεσθαι*. III, 44, 4. *βουλεύόμεθα περὶ αὐτῶν, ὅπως χρησίμως ἔξουσιν*. Part. *ὅπως* hic verbis *quonam modo, quo statu* Krüg. et Class. reddunt. *βουλόμεθα* vitiose H I K L O P. — *ἵεναι ἐς λόγους*. III, 80, 1. *ἦσαν ἐς λόγους καὶ τοῖς ἄλλοις ὅπως σωθήσεται ἡ πόλις*. — *διαβουλεύεσθαι*. VII, 50, 4. *οὐδ' ἄν διαβουλεύσασθαι ἔτι ἔφη . . ὅπως ἄν πρότερον κινήθῃ*. v. Krüg.

2. *ὅπῃ* vel *ὅτῳ τρόπῳ* et fut. ind. his verbis nonnumquam addita sunt: *ὄρᾱν ὅτῳ τρόπῳ*. v. p. 49. — *σκοπεῖν ὅτῳ τρόπῳ* his tribus ll. invenimus: VI, 11, 6. *εὐ θήσονται*. VI, 44, 4. *ἄριστα προσοίσονται*. In uno cod. Q. opt. fut. legitur. VIII, 48, 4. Quamquam *καίτοι* hic exstat, locum tamen huc referri posse satis constat. — *διασκοπεῖν ὅπῃ* bis apud Thuc. inveniuntur: I, 52, 3. *κομισθήσονται*.

Pro ὅπῃ præbet cod. c ὅποι; i ὅπου. VII, 71, 6. περὶ σφᾶς ἀντιὸς καὶ ὅπῃ σωθήσονται διεσκόπουν. — σκέπτεσθαι ὅτῳ τρόπῳ his duobus ll. exstant: I, 107, 4. ἀσφαλέστατα διαπορεύσονται. In cod. e οἷω. VI, 82, 2. ἥκιστα ὑπακουσόμεθα. Dignum est quod notemus Pp. in. ed. Goth. ἄν ex codd. F H Q T c g et pr. man. N enotatum [cfr ta-Arn.] inseruisse, qua in re reliqui ab eo dissentiunt. — λόγους ποιῆσθαι ὅτῳ τρόπῳ: VIII, 43, 2. ἄριστα πολεμήσειαι. Solus cod. i (Pp.) πολεμήσεται, sed ε s. η; Q autem πολεμηθήσεται. Aken 291 h. l. attulit].

c) *De structuris verborum cavendi.*

ὁρᾶν cum ὅπως μή et conj. bis consociatum est: I, 82, 5. ὁρᾶτε ὅπως μὴ αἴσχιον καὶ ἀπορώτερον τῇ Πελοποννήσῳ πράξωμεν. Cur Bekk. Arn. Krüg. Class. Stahl, Haase πράξωμεν uno cod. C traditum h. l. acceperint equidem non intelligo, quippe qui iidem conj. aor. I med. in simillimo altero servare non dubitaverint, quamquam ibi quoque fut. eodem solo C præbetur (v. tamen Arn.). Recte igitur Pp. Göll. Böhme, Bét. πράξωμεν auctoritate codd. stabilitum tuentur; v. Pp. II, 1, p. 422 et al. — III, 57, 1. ὁρᾶτε ὅπως μὴ οὐκ ἀποδέξωνται ἀνδρῶν ἀγαθῶν πέρι αὐτοὺς ἀμείνους ὄντας ἀπρεπές τι ἐπιγνῶναι, οὐδέ... Fut. ind., ut jam diximus, in uno cod. C (Pp. adn. Arn.) invenitur. Omnes tamen editores conj. hic recte servarunt. Deinde observes part. fin., ut rarius fit, cumulas esse. Cfr Aken. 169. Bellermin. p. 5 sq. Liebk. p. 5. Herw. p. 23. Kerst. p. 31. Huic similis est l. Xen. Hell. V, 2, 15. ὁρᾶτε, ἔφη, ὅπως μὴ οὐκέτι εὐμεταχείριστα ἐκεῖνα ἔσται ὑμῖν. Quam structuram nostro loco eo facilius admitti posse apparet, quod οὐκ ἀποδέχεσθαι litotes est pro simplici μέμφεσθαι posita; v. Krüg. et Class. In altero denique membro post οὐδέ conj. ἀποδέξωνται supplendum esse docent Pp. et Krüg. — qui verba sic reddunt: καὶ ὁρᾶτε ὅπως μὴ οὐκ ἀπ. — et Class. (cfr. III, 67, 1. p. 22).

περιορᾶν cum ὅπως μή et conj. semel conjungitur: VIII, 48, 4. σφίσι δὲ περιοπιέον εἶναι τοῦτο μάλιστα ὅπως μὴ στασιάσωσι. Excepto cod. g, qui διασιήσωσι habet ("nostrum int. vers. man. sec." Pp. sd.), στασιάσωσι ceteris omnibus traditur. Omnes igitur editores conj. aor. hic probant, a quibus dissidens Dobr. I, p. 80 fut. ind. positum mavult. Verbum περιορᾶν non, ut sæpius, æquo animo ferre, negligere sed circumspicere, anxie considerare h. l. valere docent Pp. Krüg. al. Itaque neg. οὐ, quam solus B ante περ. inseruit, librario cuidam vel interpreti ascribendam esse apparet. Quod denique codd. K L περισκεπιέον tradunt glossema esse satis constat.

διασκοπεῖν cum *ὅπως μή* et fut. ind. semel conjungitur: VIII, 4. *μάλιστα δὲ τὰ τῶν ξυμμάχων διασκοποῦντες ὅπως μὴ σφῶν ἀποσιήσονται*. Fut. ind., quamquam in duobus tribusve solis iisque depravatis codd. Q (Lugd. Pp.) Taur. (Pp. adn. Arn.) invenitur, propter usum sermonis hic et I, 57, 6 legendum esse inter viros doctissimos convenit. *Deficere* enim aor. act. *ἀπέστην* et fut. med. exprimitur, non aor. med. *ἀπεστησάμην*, cujus conj. libri longe plurimi his duobus ll. habent. Vide Pp. sd. et alios.

φυλακὴν ἔχειν cum *ὅπως μή* et fut. ind. semel constructum est: I, 57, 6. *τῶν τε πλησίον πόλεων φ. ἐ. ὅπως μὴ ἀποσιήσονται*. Cum vulgatum *ἀποστήσονται*, ut jam diximus, sensui contrarium sit, omnes editores fut. ind. tribus solis codd. C K g traditum recte acceperunt ("fut. fuerat in K, ubi mutatum in *ἀποστήσονται*, et in g, ubi $\bar{\omega}$ s. $\bar{o}$ " Pd. sd.).

προκαταλαμβάνειν cum *ὅπως μή* et conj. semel consociatur: III, 46, 6. *χρὴ... φυλάσσειν καὶ π. ὅπως μὴδ' ἐς ἐπίνοιαν τούτου ἴωσι*. cfr VI, 18, 2 (s. *μή* post verba cav.).

προβουλεύειν cum *ὅπως μή* et fut. ind. semel conjungitur: III, 82, 5. *προβουλεύσας δὲ ὅπως μὴδὲν αὐτῶν δεήσει*. Vulgo legitur *δεήσοι*, sed ind. ex codd. optimis aliisque compluribus A B C (Pp. adn. Arn.) E F (Arn. "tacite" Pp. adn.) G H I P V (Pp. suppl. adn. Arn.) c d e f g h i Bas. (Pp.) Lugd. ("tacite" Pp. adn.) enotatum omnes jure tuentur.

καταισχύνεσθαι cum *ὅπως μή* et conj. semel constructum est: VI, 13, 1. *ἀντιπαρακελεύομαι μὴ καταισχυνθῆναι... ὅπως μὴ δόξη, εἰ μὴ ψηφίσηται πολεμεῖν, μαλακὸς εἶναι*. Verbum *καταισχύνεσθαι*, quodd, cum *erubescere* valeat, h. l. idem fere esse atque *pudore a consilio suo deterreretur* Pp. Arn. Class. adnotant, ex similitudine quadam verborum timendi, quibus part. *ὅπως μή* nonnumquam adnectuntur (v. infra), cum iis hic conjunctum esse verisimile est. Deinde quaeritur futurumne, quod volunt Bekk. Arn. Class. Stahl, Böhme, Haase, sit legendum an conj. aor. Pp. Göll. Krüg. Bét. jure acceperint. De scripturis enim codd. inter se dissentiunt viri doctissimi, quorum alii ut Pp. ed. Goth. (cfr ed. Lips. sd. et adn.) Arn. Bekk. 1821. Krüg. *δόξη* in omnibus libris, exceptis C e — hunc solum Bekk. attulit, cui nescio an Krüg. *δόξει* uno cod. præberi dicens assentiatur — inveniri notant, alii autem *δόξη* solis G (Bekk. ed. stereot. St.) M (St.) tribuunt. Quamvis difficile sit ad dijudicandum, utris major fides debeat, illos tamen sequendos esse credimus atque conj. ex auctoritate codd. ab iis, quos supra attulimus, recte h. l. servatum esse.

[ὁρᾶν ὅτιω τρόπῳ his duobus ll. cum fut. ind. conjunctum reperimus: VI, 33, 3. ὁρᾶτε . . ὅτιω τρόπῳ κάλλιστα ἀμυνεῖσθε αὐτοὺς καὶ μήτε καταφρονήσαντες ἄφρακτοι ληφθήσεσθε μήτε ἀπιστήσαντες τοῦ ξύμπαντος ἀμελήσετε. Barbarum ληφθήσεσθε cod. G et correct. C m (Arn.) — cfr Pp. sd. et adn., qui hæc habet: "ληφθήσεσθε G ex corr. literæ η in $\epsilon\sigma\theta\epsilon$. Cum G conspirat C" —; ἀμελήσητε G i (Pp., sed cum ϵ s. η) m (Arn.) et corr. C (Pp. adn. Arn.). VIII, 63, 4. ἐσκέψαντο . . ὁρᾶν ὅτιω τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα. De inf. post σκέπτεσθαι posito v. Pp. Arn. al. — Neg. μή propter sensum finalem, qui his interr. obl. insit, usurpatam esse monet Aken 296; cfr p. 52].

d) *De verbis jubendi cum ὅπως (μή) et fut. ind. conjunctis.*

παρακελεύεσθαι. VI, 78, 4. εἰκὸς ἦν . . παρακελενομένους, ὅπως μηδὲν ἐνδώσομεν, γαίνεσθαι. v. Class. et p. 53. Pro barbaro ἐνδώσομεν, quod libri vulgo præbent, editores fut. ind. codd. C (Pp. adn. Arn.) E F G (Pp.) H K L M = Bar. N (Pp. adn.) O R (Arn.) m (Arn.) (Lugd. Pp.) traditum acceperunt ("ἐνδώσομεν in Bekk. ed. stereot. tacitus B". Pp. adn.). — VIII, 54, 4. παρακελευσάμενος ὅπως . . καταλύσουσι τὸν δῆμον. Vulgo legitur καταλύσωσι, sed vide ne fut., quod omnes editores ex codd. C (Pp. adn. Arn.) E F G H K N (Pp. adn. Arn.) V (ib.) g m (Arn.) Bas. (Pp.) enotatum tuentur), h. l. aptius sit. Nonnulli denique libri L O P T (Pp. adn.) i k præbent καταλύουσι, "sed i σ superscr." Pp. sd.

προειπεῖν. VIII, 102, 2. προειρημένης φυλακῆς τῷ φίλῳ ἐπίπλω, ὅπως αὐτῶν ἀνακῶς ἔξουσιν, ἣν ἐκπλέωσι.

B. Animadversiones.

a) *De sent. fin. quæ ex verbis curandi et sim. pendent universis.*

Cum de re agitur, quam quis contendit ut aut assequatur aut efugiat, sent. fin. sæpius quam inf. iis verbis et loquendi formulis, in quibus inest notio quædam curandi vel operam dandi vel cavendi, adnecti solere inter omnes constat. Vide Kühn. 473, adn. 6. 552, 1. Krüg. 54, 8, 6. Matth. 519, 8. 531, adn. 1 & 2. 623, 2. Rost. 122, 10, b). Madv. 123. 145, adn. 2. Löfst. 84, II, adn. 2. 91, II, B), adn. 2. Curt. 553. 560, 2, adn. 1. Aken. 143. Hart. II, p. 137. Bäuml. p. 290. Bellermin. p. 6, qui iidem verba cavendi non modo cum ὅπως μή sed etiam cum μή solo ll. compl. conjuncta esse docent. Nonnulla jam sunt exempla sent. fin. verbis jubendi additarum, quæ de more inf. post se habere cognitum est; v. Kühn. Matth. 531, adn. 2. Rost. 122, 10, a). Madv. 123. 146, adn. 2. Aken. 149. Nunc

videamus quibus modis illæ sent. exprimi soleant, quas, cum omnino nihil aliud nisi objecta verborum cur. et sim. sint, Germani ut Kühn. et Aken et alii "Substantivsätze der Wirkung", "Finale Substantivsätze" appellant. Fut. ind., sive tempus prim. sive sec. antecedit, a scriptoribus Græcis universis — excepto Homero, quem semel tantum Od. I, 57. *Θέλγει ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται* (cfr tamen Il. XVII, 635. IV, 14) *ὅπως* finale cum fut. ind. conjunxisse Krüg. in Poet. Synt. 53, 7, 5 adnotat; cfr Kühn. 553, adn. 4. Löfst. 84, II, adn. 2, not. 1. Aken. 144 — in his sent. tam sæpe adhibitum esse satis constat, ut modus earum proprius appellari possit. Sed in eo explanando viri doctissimi alii aliter sentiunt. Plerique enim (cfr Bernh. p. 389 extr. et Herm. IV, p. 124 sqq.) fut. ind., quod *ὅπως* adv. *quomodo*, *wie* hic respondeat, eam ob causam requiri existimant, quorum nonnulli, cum illo modo in sent. fin. usurpato, "certam eventus fidem" vel notionem similem ubique (v. p. 36) indicatam velint, ei hic quoque eandem vim tribuunt. Sed hoc minus recte præceptum esse jam vidimus. Neque vero illud probari potest, si doctissimum illum Akenium, quocum maxima ex parte Kühn. et Curt. videntur consentire, auctorem sequimur. Semper enim *ὅπως* proprie *quomodo* valere atque fut. ind. hic longe aliter explanandum esse 142—147 adnotat. "Man wird nicht irren, wenn man zunächst im Ind. Fut. eine von vorn herein auf subordinirte Anknüpfung berechnete Form erkennt.. Nun sind jene Verba des Strebens unvollständig, so lange ihnen nicht ihr Ziel, ihr Object beigefügt wird, ganz wie Vba transitiva, so dasz sie, wo sie nicht ein Nomen im Accus. schon bei sich haben, einen *Nebensatz* zur Ergänzung verlangen. Dies Object gehört also schon dem Vbo selber an, ohne Rücksicht auf die handelnde Person; es ist das mit der Handlung selbst nothwendig *vorausgesetzte*, ihr als voraus liegend *gedachte* Ziel.. Die ganze finale Verwendung des Futur gründet sich auf dessen Gebrauch in Relativsätzen der Beschaffenheit." (144. 147). Sed hæc hactenus; infra pauca addemus. Deinde opt. cum *ἄν* conjunctum, quem quisque pro fut. ind. ubique, ut rem modestius dictam indicet, poni posse jam perbene scit — alia quidem sunt sententia grammatici veteres et alibi (v. p. 35) et hic, sed eos omittamus — in his enuntiatis nonnumquam inveniri docent Kühn. 552, adn. 3. Krüg. 54, 8, 6. Rost 122, 10, b). Löfst. 84, II, adn. 2. Aken 152; cfr. præterea Matth. 520, adn. 2. 531, adn. 2. Bernh. p. 400. Madv. 123, adn. 3. Herm. p. 152. Hart. p. 263. Tum modos sent. vere fin., i. e. conj. et opt. nudos vel rarius conj. cum *ἄν* copulatum (v. Kühn. 552, 2 & adn. 4. Madv. 123. Aken. 150. 151 insuperque Matth. 520, adn. 2. Rost. 122, 10, a). Hart. p. 289) eos-

que ex consecutione, quam p. 29 commemoravimus, hic interdum adhiberi inter omnes convenit atque conj., oratione obliqua non significata, temp. quoque sec. nonnumquam adnecti. De canone Dawesiano, quem vocant, jam supra p. 35 mentionem fecimus, ut hic nihil addi necesse sit. Denique observes fut. opt., ut monent Kühn. 552, adn. 2. Krüg. l.l. Madv. 134, c), adn. Curt. 553, adn. 2. Aken 148. (Löfst. 75, VI, adn. 3), propter orationem obliquam raro pro fut. ind. post temp. sec. positum esse. Quod jam attinet ad vim atque naturam earum constructionum, eas alii aliter explanant. Cum autem iidem eadem fere, atque supra ad sent. vere fin. adnotavimus, de his quoque sentiant, ad cetera pergamus. Parum enim convenit quo hæ sent. proprie sint referendæ. Neque vero mirum est, si quam variis modis ὅπως usurpetur cogitavimus — nam ὡς part., quam Kühn. 552. 1. Madv. 123, adn. 6 (cfr. Krüg. Matth. Hart. p. 263. Aken. 138) iis verbis rarius adjunctam esse notant, hic omittere possumus, quippe qua ita Thuc. nusquam usus sit. Ὅπως igitur, præterquam quod conj. facta sent. inter se dissimiles introducit, tum adv. rel. tum sæpius vox interrogantis obliqua est, ut ibi ὡς respondeat, hic autem rectæ πῶς. Cfr Kühn. l.l. not. 1. 587, 3. Krüg. 51, 8, 1. 17, 1. 69, 46. Matth. 527, b. 611, 623, 1. Rost. 123, 1. 123^b, 8, b), aa) & 9, b). Bernh. p. 389. Madv. 102, b), adn. 2. 126. 123, adn. 1. Löfst. 88. 81. 84, II, adn. 2. Curt. 475 b, 2. 527, a). 632. Herm. p. 124 sqq. Aken. 186. 264. 291—297. Hart. pp. 116, 184, 201, 263. Bellermin. p. 5 extr. & not. 2. Unde necessario fit, ut quid inter enuntiata per part. ὅπως introducta intersit sæpenumero quasi ex arbitrio uniuscujusque pendeat; cfr Hart. pp. 11, 291. Aken. 296 al. Quibus rebus præmissis ad rem ipsam transgrediamur. Primum igitur, ut jam supra p. 26 vidimus, Madv. et Bellermin., quibuscum hic consentit Löfst., conj. ὅπως, sive sent. vere fin. sive enuntiata ex verbis cur. et sim. suspensa ab ea initium initium capiunt, vocem interrogantis principio fuisse censent. Qua ex re apparet illos viros doctissimos has sent. in interr. obl. quodammodo relatas velle. Attamen vide ne cum reliquis ὅπως pro adv. rel. principali rectius habeamus. Necdum omnia certa sunt. Nam Matth. Rost, Hart., quamquam conj. ὅπως vim primo relativam videntur tribuere, his tamen sent. quæstionem proprie expressam esse judicant. Alia sunt sententia Kühn. 552, adn. 3. Krüg. 54, 8, 6. Bernh. l.l. Curt. 500, 1. 553. Aken 142—154. Bäuml. p. 290 (cfr Löfst. 88, I, adn.). Tantum enim abest ut ὅπως hic interrogantis esse faciant, ut, Akenio excepto, ne eam quidem notionem commemorent. Qui omnes, cum conj. ὅπως fin. ubique ex adv. rel. exortam esse censeant, eas enunt., de quibus nunc agimus, re vera

nihil aliud nisi relativas sent. initio fuisse contendunt. Quia enim adv. rel. *ὅτι* *τρόπῳ*, ut monent Kühn. Krüg. Bernh. Aken, insuperque *ὅπῃ* (Kühn.) et al. sæpius illa verba sequuntur, ubi *ὅπως* expectare possis, hanc quoque part. pro adv. rel. jure habeamus necesse esse dicunt. Sed quid obstat quominus illis adv., quippe quæ cum alibi tum iis verbis addita persæpe interrogantium esse facile pateat, quæstionem etiam hic indicari cum Matth. 623, 2 et Rostio p. 622 et Pp. I, 1, p. 137 putemus, qui tamen, Poppone excepto, *ὅτι* *τρόπῳ* solum attulerunt? At neg. *μή* repugnat, quam ut in sent. vere fin. ita in his enunt. requiri manifestum est. Vere quidem illud contendere videntur, sed et alii ut Kühn. 513, 2. Madv. 204, a). Löfst. 81, I — cfr. Krüg. 67, 3, adn. Rost. 135, 3, C), f). Hart. p. 123. Bäuml. p. 304 — et ipse Aken 296, qui ob illam maximam causam notionem interrogandi in his sent. fin. inesse negavit, quæstiones indirectas nonnumquam, si finis quidam vel sim. iis indicetur, negandi part. *μή* instructas esse docent. Quamvis difficile sit ad dijudicandum hæcne enuntiata majore jure in sent. rel. quam in interr. obl. proprie sint referenda, tamen nescio an illud præferre possimus. Satis enim constat Græcos consilii indicandi causa pron. vel adv. relativa cum fut. ind. conjuncta sæpenumero usurpasse. Vide Kühn. 558, 4. Krüg. 53, 7, 7. 54, 8, 5. Madv. 114, adn. Löfst. 88, I, adn. Curt. II. II. Aken. 147. 183—190 [cfr Matth. 481, d). 507, 1. Rost. 135, 3. C), b). Bäuml. p. 290]. Nonne igitur inde part. *ὅπως*, cui cum postea conj. facta sit etiam modi sent. vere fin. adjungi possunt, hic ex illa similitudine primo constructam esse recte collegerunt? Attamen observes verba quædam ex eorum numero, quæ supra commemoravimus, interdum vocem interrogantis obliquam *εἰ* (*ἤν*) post se habere; v. Kühn. 587, 21 et alios. Quæ cum ita sint, nihil pro certo quidem affirmare audemus, sed ad Akenium auctorem sequendum propensi sumus. Denique notandum est *ὅπως* et *ὅπως μή* cum fut. ind. vel rarius cum conj. præs. s. aor. conjuncta nonnumquam ita usurpari, ut imperativis respondeant et enuntiata libera esse videantur. Satis autem constat eas sent. ex intellecto quodam verbo *operam dandi* vel *considerandi* pendere (num Krüg. idem velit nescio). Vide Kühn. 552, adn. 6. Krüg. 54, 8, 7. Matth. 623, 2. Rost. 122, 10, adn. 4. Bernh. p. 353 (402). Madv. 123, adn. 4. Löfst. 78, III, 2, c). Curt. 553, adn. 2. Herm. p. 126. Aken. 149. Hart. p. 149. Bellermin. p. 18 al. Quorum nonnulli ut Löfst. Curt. Herm. fut. ind. ita semper adhibitum esse monent, quod in *ὅπως* solo valere Krüg. contendit (cfr Kühn.). Quid multa? Nam apud Thuc. nullum ejus struc-

turæ exemplum invenimus, quam etiam ab Homeri genere dicendi alienam esse Krüg. in Poet. Synt. 54, 8, 6 adnotavit.

b) *De sent. fin. quæ ex verbis curandi et sim. suspensæ apud Thuc. inveniuntur.*

1. *De part. et verbis regentibus.* Exemplis quæ supra attulimus numeratis, ὅπως *ter et viciies* (s. quater et viciies, si V, 36, 2. p. 42 genuinum esse faciamus) et ὅπως μή *duodecies* hæc enuntiata introducere reperimus. Uno quidem loco III, 57, 1. p. 47 ὅπως μή οὐκ inveniuntur, sed eum sub ὅπως μή et hic et in sequ. retulimus, cum οὐκ ἀποδέξονται idem sit atque μέμφονται. Deinde si verba, quibus conj. ὅπως et ὅπως μή adjunctæ sunt, respicimus, illam *undecies* post verba cur. et par., *decies* (s. undecies) post verba cont. et operam dandi, *bis* post verba jub. positam esse videmus, hanc autem *semel* verbo παρασκευάζεσθαι, *bis* verbis cont. (βούλεσθαι et κωλύειν), *octies* verbis cavendi, *semel* παρακελεύεσθαι adnecti atque, his quattuor πράσσειν, παρασκευάζειν, -εσθαι, ὁρᾶν, παρακελεύεσθαι exceptis, quæ bis vel aliquoties cum sent. fin. constructa sunt, reliqua XIX (s. XX) verba quidque semel tantum ὅπως (μή) post se habere. Tum dignum est quod verbis ἀναπείθειν, βούλεσθαι, (δεῖσθαι), κωλύειν, θεραπεύειν, καταισχύνεσθαι, παρακελεύεσθαι, προειπεῖν inf. de more requirentibus, sent. fin. nonnullis ll. additam esse commemoremus. Denique observes, cum hæc enuntiata fin. verborum prægredientium objecta esse soleant, ὅπως hic, ut Aken monuit, voci Germanicæ *dass*, non *damit* vulgo respondere. Paulo alii sunt IV, 107, 1. VI, 72, 4. p. 40 (cfr VIII, 4. p. 48), sed eos cum verbis ante positis artius cohærere apparet, quam quos alio referre possimus. Quod jam attinet ad collocationem part. ὅπως et μή, illam uno loco I, 19. p. 45 postpositam esse (cfr p. 27) vidimus. Nusquam autem hæc aliis verbis ab ὅπως sejuncta est.

Adn. 1. Ὅπως semel I, 65, 2. p. 40 pro ὅπη duobus codd. vitiose traditur. Nonnulli jam sunt ll. Thuc., ubi ὅπως non est conj. fin. His enim VII, 67, 4. VIII, 95, 4 — οὕτως ὅπως — VIII, 58, 2 conj. comparativæ *sicut* respondere atque, si in VII, 7, 3 cum Pp. Bekk. 1821. Arn. Göll. Haaseo, Herm. p. 130 aliisque vulgatum περαιωθῇ τρόπῳ ᾧ ἂν ἐν ὁλκάσιν ἢ πλοίοις ἢ ἄλλως ὅπως ἂν προχωρῇ servemus, ibi adv. rel. esse facile patet; sed vide ne Bekk. postea eumque secuti Krüg. Stahl, Böhme, Haase verba ἐν — ἂν uncis recte incluserint. Multo autem sæpius interr. obl. per part. ὅπως introducuntur, sive ut illis quattuor ll., quos p. 46 attulimus, verbis βουλεύεσθαι, σκοπεῖν et sim. adnexæ sunt sive aliis, quorum hæc fere ex-

empla I, 91, 1. 122, 4. IV, 28, 4. V, 20, 2. VII, 67, 2. VIII. 61, 1 invenimus.

Adn. 2. ὅπη cum fut. ind. conjunctum *quinquies* post verba cur. et deliberandi invenitur (cfr VIII, 54, 2. p. 41); ὅτω τρόπω cum fut. ind. *octies* et *semel* cum præs. ind. verbi κατιέναι post hæc verba et sim. conjungitur. Præterea notandum est utramque sent., quæ verbo ὁρᾶν addita ab ὅτω τρόπω incipit, neg. μή instructam esse. Denique ὅπη et ὅτω τρόπω tum relativa enunt. tum interr. obl., quæ aliis modis sunt expressæ, post varia verba sæpe introducere observes, sed a re sunt aliena.

2. *De modis harum sent.* In enunt. fin. ex verbis cur. et sim. suspensis cum modos sent. vere fin. universos tum maxime fut. ind. usurpari jam supra commemoravimus. Si igitur quibus Thuc. usus sit respexerimus, illum præter fut. ind., qui modus *ter* (s. *quater*) et *vicies* invenitur, conj. solum eumque *duodecies* his verbis adjunxisse reperiemus. Post temp. vere prim. fut. ind. *quater* [inf. ἐπιμελῆσθαι et imp. ὁρᾶν ὅπως] et conj. *sexies* [præs. ind. ἀγών ἐστιν ὅπως = 1; imp. κωλύειν et ὁρᾶν, præs. ind. et inf. προκαταλαμβάνειν et κατασχυνθῆναι ὅπως μή = 5] positi sunt; prægrediente autem præs. hist. (φυλακὴν ἔχειν) *semel* ὅπως μή cum fut. ind. conjunctum est. Reliquis jam ll. temp. sec. antecedunt, ut cum fut. ind. post ὅπως *quattuordecies* (s. *quindecies*) et post ὅπως μή *quater* [παρασκευάζεσθαι, διασκοπεῖν, προβουλεύειν, παρακελεύεσθαι] inveniatur, conj. propter eam dicendi rationem, quam "objektivering" vocamus, iis *sexies* [πράσσειν, ἐπιμέλειαν ποιῆσθαι, θεραπεύειν ὅπως = 4; βούλεσθαι et περιορᾶν ὅπως μή = 2] additus sit. Sunt autem, qui fut. ind. etiam sæpius a Thuc. scriptum esse existiment. Quoties enim libri in scripturis fluctuant, illum modum conj. aor. I act. vel medii semper fere præferendum esse volunt Bekk., quem Arn. (v. adn. ad I, 82, 5. p. 47) et Haase et plerumque Krüg. secuti sunt, et Class. ad I, 19. Cobetum denique fut. ind. hic ut alibi (v. p. 35) probare manifestum est. Contra Stahl et Pp., quibus jam Class. ad VI, 11, 7 se applicuit, auctoritatem codd. optimorum ubique (cfr p. 36) sequendam esse docent, quam hac in re nullius esse momenti Arn. l.l. adnotat. Si igitur exempla allata propius inspicimus, libros mss. in modis multum fluctuare obtutu primo invenimus. Neque vero mirum est. Illæ enim sent. fut. ind. aut conj. aor. I tam sæpe sunt expressæ, ut non amplius *quattuor* certa sint exempla conj. præs. vel aor. II in iis positi: I, 57, 4. p. 40. III, 46, 6. p. 48. III, 51, 2. p. 41. VIII, 18, 1. p. 45. Ad cetera jam pergamus. a) *Fut. ind.* omnibus libris stabilitum omnes his VIII locis retinent; ἔξω = 4 (III, 46, 4. p. 46.

IV, 107, 1. p. 40. VI, 31, 3. p. 41. VIII, 102, 2. p. 49); ἔσομαι = 1 (VIII, 52. p. 40); ἦξω = 1 (III, 4, 6. p. 40); fut. I pass. = 2 (IV, 103, 4. p. 40. V, 27, 2. p. 46). — b) *Fut. ind.*, sive eum codd. perpauci sive plurimi præbent, ab omnibus his IX locis servatum esse apparet: α) Præterquam quod in omnibus fere libris invenitur, alia quoque obstant ne eum in I, 65, 1. p. 40. V, 26, 5. p. 46 rejicias. β) *Fut. ind.* aliquot codd. optimisque quaternis traditum omnes, quippe quem consuetudo sermonis aut certe hujus scriptoris requirat, in IV, 118, 3. p. 45. VI, 72, 4. p. 40. VI, 78, 4. p. 49. VI, 88, 3. p. 40. VIII, 10, 1. p. 40 retinuerunt. (cfr V, 36, 2. p. 42). γ) *Fut. ind.* medii duobus tribusve solis codd. suppeditatum sed propter sensum necessarium in I, 57, 6. VIII, 4. p. 48 omnes restituerunt. — c) *Fut. ind.*, quamvis si solam verbi formam respicias nihil obstat, quominus conj. aor. I vulgo traditum servemus, ex libris quaternis optimis aliisque omnes his II locis VIII, 6, 2. p. 41. VIII, 54, 4. p. 49. receperunt. — d) *Fut. ind.* libris nonnullis præbitum pro vulgato conj. aor., quem per se non deteriorem esse patet, aut longe plurimi aut omnes, Bétanto excepto, his II locis I, 56, 2. p. 39. VI, 41, 2. p. 46 tuentur. — e) *Conj. aor. I act. vel med.*, non fut. ind. quem libris paucissimis traditum viri quidam doctissimi probant, plerique auctoritate codd. nisi his IV locis I, 19. p. 45. I, 82, 5. p. 47. VI, 11, 7. p. 41. VI, 13, 1. p. 48 acceperunt. — f) *Conj. aor.* pro fut. ind., quem libris invitis Class. in III, 70, 1. p. 40 et Dobr. in VIII, 48, 4. p. 47 scripserunt, reliqui omnes in utroque l. recte servant. — g) *Conj. aor.* omnibus præter unum C codd. stabilitum omnes contra morem inter se consentientes his locis III, 57, 1. p. 47. VII, 56, 2. p. 45 retinuerunt.

Pro fut. ind., quem omnes II, 99, 1. p. 40 probant, unus cod. conj. aor. II ibi tradit. Deinde nonnullos editores hunc modum in V, 36, 2 ex libris quibusdam enotatum accepisse supra vidimus. Tum observes *præs. conj.* plurimis sed deterioribus codd. VI, 41, 2 præberi (*præs. ind.* libri nonnulli in VIII, 54, 4 habent). Uno denique loco III, 82, 5. p. 48 *fut. opt.* vulgo legitur, sed eum nemo accepit. Nam in libris optimis fut. ind. inest.

His tribus in locis VI, 13, 1 (conj.) et IV, 107, 1. VIII, 102, 2 (fut. ind.) sent. fin. est apodosis enunt. condicionalis, quæ conj. expressa ab ἦν initium capit (cfr p. 32).

Adn 1. Verba deliberandi *ter* cum ὅπως et fut. ind., *semel* cum ὅπως ἄν et opt. conjuncta esse atque quæstionem potius quam finem illis sent. indicari jam supra p. 46 vidimus. Nota tamen conj. aor. I vulgo a codd. in VIII, 24, 6 vitiose præberi et *præs. ind.* ab uno T.

Adn. 2. De part. ὅπῃ et ὅτῳ τροπῶ cum fut. ind. post hæc verba positis v. p. 54. Adde quod libri paucissimi conj. post ὅτῳ τροπῶ bis VI, 33, 3. p. 49. VIII, 43, 2 p. 47 et semel opt. in VI, 44, 4. p. 46 vitiose tradunt.

3. *De structuris quibusdam.* a) Hoc uno loco III, 51, 2. p. 41 oratio mutata est, ut in secundo membro sent. fin. pro inf. inveniantur. Deinde animadvertas subjectum ejus per *prolepsin*, quam vocant, in sent. regenti positam esse; cfr. I, 57, 6. p. 48 (et VIII, 4). — b) Enuntiata ex verbis cur. et sim. suspensa *ter* cum aliis vocibus copulata sunt (cfr p. 39): I, 65, 1. p. 40 (acc. subst.) et VI, 11, 7. p. 41. VII, 56, 2. p. 45 (περί cum gen.).

III. DE SENTENTIIS EX VERBIS TIMENDI, SUSPICANDI, CAVENDI ALIISQUE SUSPENSIS.

A. Exempla.

a) *De verbis timendi et sim. cum μή, μή οὐ constructis.*

μή cum conjunctivo

α) post tempora primaria:

1. Præs. ind. I, 36, 1. Pro λύσῃ codd. F (Pp., qui hæc notat: "a pr. man." Arn.) N V fut. ind. præbent, quem Pp. non ineptum esse sed contra morem Thuc. admonet. At v. ed. Goth. ad h. l. et II, 72, 2. Infra paulum de ea re disseremus. — VI, 33, 4. οὐ γὰρ δὴ μὴ τύχῳσί γε ὧν προσδέχονται φοβοῦμαι. VI, 34, 2. διὰ φόβου εἰσίν.

1 a. Præs. ind. et part. perf. IV, 86, 3. εἴ τις ἰδίᾳ τινὰ δεδιὼς ἄρα, μὴ ἐγὼ τισὶ προσθῶ. Attractionem hic esse putat Krüg. At vide Class., qui pron. τις in sent. prim. positum ad singulos spectare docet, τισὶ autem ad omnes, qui easdem partes sequebantur.

2. Perf. ind. I, 81, 6. III, 53, 4. δέδιμεν οὐχὶ μὴ . . ποιῆτε, ἀλλὰ μὴ . . καθιστώμεθα. Q habet μὴ οὐχί; ind. ποιεῖτε B (Pp. adn. Arn.) E g h. — III, 56, 6. ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς δέδιμεν μὴ διαφθαρῶμεν. Verba ε. τ. αὐ., quæ Class. Haase, Höijer ad διαφθ. referunt, attractione quadam in sent. prim. esse posita videntur. — VI, 38, 2. δέδοικα μὴ ποτε . . κατορθώσωσιν· ἡμεῖς δὲ κακοί, πρίν . . ὦμεν. Cum verba ἡ. δὲ κ. etiam ex μὴ pendere existiment Bekk. Arn. Göll.

eamque ob rem ὥμεν iterum cogitari velint, virgulam post κατ. collocarunt. Alii autem ut Krüg. Class. Stahl, Böhme, Haase colo interpunxerunt, quippe qui illa verba per se accipienda esse atque ἐσμέν audiendum censeant. Pp. denique, in medio relinquens hocne an illud probet, virgulam retinet.

β) post tempora secundaria:

1. Impf. ind. III, 11. 4. παρεῖχε φόβον μὴ . . παράσχη. Opt. παράσχοι Q f. IV, 108, 2. τοὺς ξυμμάχους ἐφοβοῦντο μὴ ἀποσιῶσιν. Multa sunt apud Thuc. exempla hujus anticipationis. V, 45, 1. ἐφόβουν. V, 46, 4. VIII, 57, 1. πορθέσῳσι codd. A B E F H N T (Pp. adn. Arn.) V (ib.) f. (Lugd. Pp.) traditum omnes editores acceperunt. Vulgo legitur πορθεῶσι, in G tamen cum ἦσω superscr.

1 a. Impf. ind. et inf. III, 83, 3. τῷ γὰρ δεδιέναι τό τε αὐτῶν ἐνδεῆς . . μὴ λόγοις τε ἦσσους ὦσι. De verbo δ. simul cum acc. nominis et μὴ constructo v. Krüg., qui Xen. Hell. IV, 4, 18 laudat. — IV, 75, 1. δεινὸν εἶναι (cfr Class.). VI. 6, 2. κίνδυνον εἶναι.

1 b. Impf. ind. et part. I, 50, 4. ἀντεπέπλεον¹⁾. I, 56, 2. ἔπεμπον, δείσαντες μὴ ἀποσιῶσιν ὑπὸ τε Περδίκκου πειθόμενοι καὶ Κορινθίων, τοὺς τε ἄλλους ἐπὶ Θράκης ξυναποστήσῳσι. Nota tot codd. optimos A B E F H M (tacitus St.) Lugd. (Pp. adn.) fut. ξυναποστήσουσι præbere. Omnes tamen vulgatum tuentur, quod cod. H ex emend. habet (Pp. sd.). Fieri quidem potest, ut illorum codd. auctoritas sequenda sit, sed alia ne id faciamus obstare infra videbimus. — I, 64, 1. 119. δεδιότες περὶ τῇ Ποτειδαίᾳ μὴ προδιαφθαρεῖ. v. Krüg. — II, 8, 5. III, 60. δείσαντες πρὸς τὸν λόγον αὐτῶν μὴ . . ἐνδῶσι. Verba π. τ. λ. et ad δείσαντες et ad ἐνδῶσι pertinere notat Class., ll. sim. III, 44, 4. 45, 3 laudans. Pp. autem III, 2, p. 729 (cfr tamen ed. Goth.) et Krüg. ea cum ἐνδῶσι solo coniungenda esse existimare videntur. — III, 80, 1. περιδεὴς γενόμενος. III, 93, 2. IV, 41, 3. 55, 1. ἐν φυλακῇ πολλῇ ἦσαν, φοβούμενοι. Nota part. verbi tim. h. l. loquendi formulæ, in qua inest notio cavendi, esse additum. — IV, 124, 4. τῆς τε Μένδης περιορώμενος, μὴ . . τι πάθῃ. v. Class. Verbum περ., quippe quod sollicitum esse hic valeat, cum μὴ conjunctum esse apparet (cfr VIII, 48, 4. p. 47). — V, 3, 1. 40, 3. 50, 3. δεδιότες μὴ βία θύσῳσι, . . φυλακὴν εἶχον. — VI, 29, 3. οἱ δ' ἐχθροὶ δεδιότες τό τε στράτευμα μὴ εὖνουν ἔχῃ, ἣν ἤδη ἀγωνίζεται, ὃ τε δῆμος μὴ μαλακίζεται. Scholiastam ἔχῃ in libris suis mss. non

¹⁾ Krüg. Cl. St. soli vulgatum retinent; reliqui autem ἀντέπλεον ex libris optimis nonnullis aliisque enotatum acceperunt. At v. Cl. adn.

legisse notant Pp. sd. et Cl. "Sed nusquam vestigium ullum variantis scripturæ inveni." Duk. Nota tamen ἔχει in cod. e. inveniri. Verba denique ὁ τε - μ. om. codd. G (Arn.) Bas. (Pp.). Nomina jam τό τε σιγ. et ὁ τε δ. proxime inter se cohærere et ex τε iterato et ex eo, quod utrumque anticipatum est, apparere docet Class. Hoc tamen nomen in τόν τε δῆμον non mutatum est, ne ad sequens θεραπεύων pertinere crederes; v. Krüg. — VII, 71, 1. 75, 4. μείζω ἢ κατὰ δάκρυα τὰ μὲν πεπονθόιας ἤδη, τὰ δὲ περὶ τῶν ἐν ἀφανεί δεδιόιας μὴ πάθωσι. Quia τι, quod in omnibus præter B codd. post μὴ additum est, languet et vim sententiæ minuit (v. Pp. ed. Goth. sd.), omnes editores id deleverunt. Objectum verbi πάθωσι per prolepsin ad δεδιόιας relatum esse et orationem mutatam, cum τὰ δὲ ἐν ἀφανεί ὄντα δεδιόιας Thuc. scripsisse expectes, monet Pp. ib.; cfr Krüg. — VIII, 92, 11. Pro ὥσι codd. A E F M (St.) εἰσί vitiose præbent (de E hæc notat Pp.: "εἰσί, sicut etiam in eo videtur fuisse; nam ad marg. scr. ὁ καὶ μᾶλλον"). — VIII, 109, 1.

2. Plqpf. ind. IV, 55, 3. ἐδεδίσαν¹). V. 14, 2. τοὺς ξυμμάχους ἄμα ἐδεδίσαν σφῶν μὴ διὰ τὰ σφάλματα ἐπαιρόμενοι ἐπὶ πλέον ἀποστῶσι. De structura v. Krüg. et Class.

3. Aor. ind. I, 26, 2. ἐπορεύθησαν .. δέει τῶν Κερκυραίων μὴ κωλύονται ὑπ' αὐτῶν. Ind. præ. E (Arn.) Lugd. (Pp. adn., qui de E hæc habet: "κωλύοντα habuisse videtur pr. man." Morst.); B habet κωλύονται, sed ὁ suprascriptum. Nomen Κερ. ad δέει per prolepsin relatum, in sent. altera, quia verbum ejus passivo est expressum, pronomine ὑπ' αὐτῶν repetitum esse notat Class. — I, 51, 5. II, 101, 2. χωρήσει V (Pp. suppl. adn. Arn.). III, 33, 2. δέος ἐγένετο.

¹) De tertia persona plur. plqpf. ind. verbi δεδιέναι grammatici et editores valde inter se dissentiunt. Nonnulli enim ut Lobeck ad Phryn. p. 180, Cobet in Nov. lect. p. 466 et Var. lect. p. 450, Göller, Stahl in Quæst. p. 19 ἐδέδισαν — quam formam et Pp. ed. Lips. et Arn. videntur probare, quippe qui ad ἐδεδίσαν in textum receptum obelos apposuerint — his duobus ll. scribendum esse vehementissime contendunt, quia apud Phryn. hæc sunt: Ἐδεδίσαν: καὶ τοῦτο τῆς Λολλιανοῦ μούσης. σὺ δὲ λέγε τετρασυλλάβως ἄνευ τοῦ εἰ ἐδέδισαν. At in forma ἐδεδίσαν libri mss. utroque l. mire conspirant. Quo accedit quod in IV, 117, 1 libri nonnulli F (e corr.) H M (St.) T f et olim N (Pp. ed. Goth. sd.) ἐδεδίσαν præbent, "pro quo saltem ἐδέδισαν expectes." Pp. ed. Lips. sd. Vulgatum tamen ἔδεισαν omnes ibi tuentur, excepto Cobeto, qui in Nov. lect. p. 1. hac modo disserit: "Genuinum est ἄπειρ ἐδέδισαν, id est ἄπειρ ἐγοβοῦντο, atque hoc (non ἐγοβήθησαν) postulat necessario loci sententia." Nonne autem auctoritas codd. hac in re est sequenda? Utramque enim formam, licet ἐδέδισαν sit usitatior, apud scriptores Græcos inveniri docent Kühn. 317, 3. Krüg. 40. Löfst. 58, 6. Curt. 317, 5 al. Quæ cum ita sint, nescio an Pp. ed. Goth. (v. adn. ad IV, 55, 3) Bekk. Krüg. Class. (v. adn. ad V, 14, 2) Böhme, Haase ἐδεδίσαν his duobus ll. recte retinuerint.

III, 113, 6. V, 40, 1. "Nescio qui Par. χωρήσει." Pp. solus, quem v. ad II, 101, 4 sd. — V, 50, 4. δέος ἐγένετο.

3 a. Aor. ind. et part. I, 50, 5. 88. 95, 7. 102, 3. δείσαντες τῶν Ἀθηναίων τὸ τολμηρὸν καὶ τὴν νεωτεροποιίαν .. μὴ τι .. νεωτερίσωσι. Part. μὴ hic positam esse notat Krüg., quasi verba δείσαντες τοὺς Ἀ. διὰ τὸ τ. κ. ι. ν. præcederent, quæ ita anticipata essent. Cfr tamen III, 83, 3. p. 57. — II, 67, 4. κακουργεῖ cod. e (Pp.). III, 79, 1. IV, 1, 2. 8, 7. τὴν δὲ νῆσον ταύτην φοβούμενοι μὴ ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον σφίσι ποιῶνται. De hoc attractionis genere v. Pp. ed. Goth. — IV, 71, 1. οἱ δὲ τῶν Μεγαρέων στάσεις φοβούμεναι, οἱ μὲν μὴ .. αὐτοὺς ἐκβάλλῃ, οἱ δὲ μὴ αὐτὸ τοῦτο ὃ δῆμος δείσας ἐπιθῆται¹⁾ σφίσι καὶ ἡ πόλις .. ἀπόληται, οὐκ ἐδέξαντο. Pro ἐκβάλλῃ Q (Pp.) solus ἐκβαλεῖ. Vulgatum jam ἀπόληται (pro quo cod. e ἀπόλληται præbet, b ἀπόλλυται) editores omnes hic tuentur. At tamen vide ne ii, qui fut. ind. genuinam esse scripturam II, 72, 2 existimant, h. l. parum sibi constiterint. Nam iidem octo libri, quibus fut. ind. ibi traditum esse infra p. 61 videbimus, prætereaque N a pr. man. (Pp. ed. Goth.) T (Pp. ib. Arn.) Taur. (Pp. adn.) ἀπολεῖται habent. Nonne igitur, si illo l. codd. parendum est, hic quoque eodem certe jure fut. ind. accipere debuerunt? Sed cum dubium sit, num Thuc. usquam eum modum in his sent. usurpaverit, conj. utrobique servandum esse credimus. — V, 34, 2. 44, 3. δείσαντες μὴ τὴν τε ξυμμαχίαν .. ποιήσωνται, καὶ ἅμα Πύλον ἀπαιτήσοντες. Verba a part. καὶ ἅμα ducta propter τε præcedens, quod Pp. suspectum videtur, etiam ad μὴ referri debuisse notant Arn. et Haacke. Cfr Pp. sd. et ed. Goth. adn. — V, 52, 1. δείσαντες δὲ παρέλαβον τὸ χωρίον μὴ .. λάβωσι. De insolenti verborum collocatione v. Krüg. — V, 61, 5. δείσαντες τὴν τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν ..., καὶ ὥς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει, μὴ προαπόλωνται. Sent. a μὴ incipientem cum δείσ. esse jungendam recte monet Class., unde fit ut sent. et acc. per part. τε - καὶ inter se consociantur. Contra Krüg. ὥς - ἐβοήθει ad δεισ. iterum cogitatum referre videtur, nisi ille verbis parum perspicuis usus sit. — V, 71, 3. VI, 70, 4. παρέπεμψαν φυλακὴν, δείσαντες μὴ .. κινήσωσι. VI, 76, 1. οὐ τὴν παροῦσαν δύναμιν τῶν Ἀθηναίων, ᾧ Καμαριναῖοι, μὴ αὐτὴν καταπλαγῆτε δείσαντες ἐπρεσβενσάμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς .. λόγους .. μὴ ὑμᾶς πείσωσι. Part. δεισ. cum objectis duobus δυν. et λογ. constructum esse docet Class. et ita quidem, ut, cum illud, quod proprie nihil

¹⁾ ἐπιθῆται vulgo traditum Pp. et Bét. soli retinent; ceteri autem ex codd. E F H nostrum receperunt.

aliud sit nisi objectum membri prioris anticipatum, ibi pronomine αὐτήν indicetur, subjectum alterius in obj. sent. prim. mutatum sit. Cfr Pp. ed. Goth. et Krüg. — VI, 88, 1. 100, 1. VII, 75, 7. τοῦτο μᾶλλον δεδιότας μὴ πάθωσι. VII, 86, 4. οἱ μὲν δείσαντες, οὐκ πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγηντο, μὴ .. ποιήσῃ, ἄλλοι δέ, .. μὴ .. ἀποδράῃ καὶ .. γένηται. Opt. γένοιτο codd. d i. — VIII, 39, 3. 72, 2. v. p. 62. — VIII, 89, 2. οἱ μετέσχον μὲν ἐν τοῖς πρώτοις τῶν πραγμάτων, φοβούμενοι δ', ὥς ἔφασαν, .. τοὺς τε ἐς τὴν Λακεδαιμόνα πρεσβυομένους, μὴ τι .. κακὸν δράσωσι.. Quæ de h. l. corrigendo, quem Arn. sanari posse desperat, critici et editores valde inter se dissidentes proposuerunt, quadam ex parte cognoscere a proposito nostro non alienum videtur. Si enim cum Bekk. et Haaseo scripturam libris longe plurimis traditum τοὺς τε — ἔπεμπον μὴ retinueris, μὴ cum ἔπεμπον conjungendum esse facile patet, quod num ferri possit dubitamus, quandoquidem nullum aliud ejus structuræ exemplum apud Thuc. invenitur (cfr p. 27). Quo accedit quod alii aliis causis commoti eos refellerunt. Sed vide ne Pp. III, 4, pp. 809—813 et Göll., qui οὓς τε pro τοὺς τε ex uno cod. c recepto ἔπεμπον defendi posse existimant, hac in re errent. Sensui enim verborum id ineptum esse apparet neque quidquam obstare, quominus ab iis additum esse credamus, qui verbum finitum, ut monet Pp. in ed. Goth., ad φοβούμενοι desiderarent. Cfr Madv. I, p. 335. Dobr. I, p. 85. Pp. ed. Goth. Krüg. Stahl. Böhmeum, qui omnes ἔπεμπον nonnullis quoque codd. M (St.) Q R (Arn.) f Lugd. (P.) omissum expunxerunt. Eos igitur secuti verba attulimus, servato conj., pro quo B solus præbet δράσειαν.

4. Part. et præ. hist. III, 75, 3. 75, 5. 107, 3. IV, 70, 1. δείσας περὶ τε τοῖς .. Πελ. καὶ μὴ .. v. Krüg. — V, 38, 3. ποιήσουσι K solus. VI, 54, 3. φοβηθεὶς τὴν Ἰππάρχου δύναμιν μὴ βία προσαγάγῃται αὐτόν. cfr I, 102, 3. p. 59. — VII, 73, 3. VIII, 7. αἰσθονται prave C. VIII, 50, 1. δείσας πρὸς τὴν ἐναντιώσιν .. μὴ, .. κακῶς δρᾷ. cfr III, 60. p. 57. — VIII, 57, 1. 108, 5.

μὴ cum optativo

post tempora secundaria:

1. Impf. ind. et part. VI, 24, 4. δεδιώς μὴ .. δόξειεν.

2. Plqpf. ind. IV, 27, 1. ἐδεδοίκεσαν¹⁾ μὴ σφῶν χειμῶν τὴν θυλακὴν ἐπιλάβοι. Pp. et Bekk. codd. c g ἐπιλάβῃ tribuunt, sed iisdem et R ἐπιλάβῃ Arn.

¹⁾ Herwerdenum, cui Cobet in Nov. lect. p. 466 supr. videtur assentiri, formam ἐδεδοίκεσαν non recte improbasse monet St. in Quæst. p. 19.

3. Part. et præs. hist. III, 74, 2. δείσαντες . . μὴ . . κρατή-
σειεν . . καὶ σφᾶς διαφθείρειεν. K solus vitiose διέφθειρεν. III, 78,
2. δείσαντες μὴ . . γένοιτο.

μὴ cum perfecti indicativo

post præs. ind.:

III, 53, 2. νῦν δέ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν.
In uno cod. d ἡμαρτήκωμεν scriptum est; "μὴ ἀμφοτέρων s. v. al.
man. g." Pp. sd. Hoc unum est exemplum part. μὴ cum ind. temp.
præter. conjunctæ apud Thuc. (nam III, 74, 2. 105, 4. p. 62 ne digni
quidem videntur quos hic commemoremus). Quo de usu infra pau-
lum disseremus.

μὴ οὐ cum conjunctivo

α) post perf. ind.:

III, 57, 4. καὶ οὐτε . . ὠφελεῖ οὐδεὶς, ὑμεῖς τε, ὦ Λακεδαιμό-
νιοι, ἢ μόνη ἐλπίς, δέδιμεν¹⁾ μὴ οὐ βέβαιοι ᾗτε. v. Class.

β) post tempora secundaria:

1. Impf. ind. I, 91, 3. ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ . . ὅποτε σαφῶς ἀκού-
σειαν, οὐκέτι ἀφῶσιν. v. Class. III, 102, 4. δεινὸν ᾗν.

1 a. Impf. ind. et part. I, 52, 3. δεδιότες μὴ . . οὐκ ἐῷσι.

2. Aor. ind. V, 32, 4. ὠρρώδησαν μὴ οὐδεὶς . . προσχωρῇ. Nota
προσχωρεῖ tot bonis codd. aliisque A B E F (Pp. adn. Arn.) H M
(St.) R (Arn.) V (Pp. adn. Arn.) g h Lugd. (Pp.) traditum esse
prætereaque προσχωρεῖν in codd. c d i inveniri, "in i tamen cum ᾗ
s. εῖ." Pp. sd. Cfr VIII, 72, 2.

2 a. Aor. ind. et inf. II, 72, 2. (ἀπεκρίναντο) δεδιέναι . . μὴ . .
Ἀθηναῖοι ἐλθόντες οὐκ ἐπιτρέπωσιν, ἢ Θηβαῖοι . . πειράσωσι κατα-
λαβεῖν. Stahljo excepto, qui virgulam ante δεδ. posuit, ceteri omnes
ibi colo interpunxerunt. Cur Pp. ed. Goth. Class. Böhme, quos conj.
in IV, 71, 1. p. 59 retinere vidimus, hoc uno l. auctoritatem codd.
secuti sint, ut fut. ind. πειράσουσι ex libris A B E F H¹⁾ M (St.)
Q h enotatum acceperint (cfr Kerst. p. 24), non plane comprehendi-
mus. Nam iidem conj. in I, 56, 2. p. 57. IV, 71, 1 tuentur. At
vide ne, si codd. optimos hic sequendos esse recte monuerint, idem
in illis quoque ll. valeat. Sed hæc hactenus; infra pauca addemus.

¹⁾ δεδιάμεν Dion. Hal. p. 7. Cfr III, 53, 4. p. 56, ubi solus g eandem for-
mam præbet, quam inusitatam esse inter omnes constat.

²⁾ "h tamen ᾗ s. εῖ" Pp. sd., qui IV, 71, 1 de eodem hæc notat: "cum
γρ. ᾗ s. εῖ al. man."

2 b. Aor. ind. et part. II, 76, 3. III, 4, 3. 105, 4. *δεδιότες μὴ οἱ μετ' Εὐρυλόχου οὐ δύνωνται διελθεῖν . . καὶ σφίσιν ἥ . . γέννηται ἥ . . οὐκ ἦ ἀσφαλές.* cfr Kerst. p. 23 sq. P om. *μὴ οἱ*; in cod. I ἦν pro ἥ scriptum est. Deinde animadvertas libros quosdam deteriores L O P d (Pp.) i (Arn.) *μή*, non *οὐ* ante *δύνωνται* habere; cfr II, 13, 1. p. inf. — VII, 8, 2. *φοβούμενος δὲ μὴ . . οὐ τὰ ὄντα ἀπαγγέλλωσιν.* Neg. *οὐ* hic liberius collocatam esse notat Kerst. p. 24 extr. — VIII, 72, 2. *ἀπέπεμψαν . . δείσαντες μή, . . οὔτε αὐτὸς . . ἐθέλη, σφᾶς τε μὴ . . μετασιήσωσιν.* Q solus *θέλη*; sed in codd. A E F H M (St.) N (Pp. adn. Arn.) V (ib.) c *ἐθέλει* invenitur; *ἐθέλῃσαι* B, quem Pp. *ἐθέλησῃ* voluisse adnotat. Objectum alterius membri ante *μή* collocatum esse monet Krüg.

3. Part. et praes. hist. III, 92, 2. IV, 46, 4. *δεδιότες μὴ . . οὐκ ἀποκτείνωσι.* Ind. praes. in codd. N V scriptum esse monent Pp. adn. et Arn.

b) *De verbis suspicandi, expectandi, sim. cum μή, μὴ οὐ constructis.*

μή cum conjunctivo

α) post part. praes.:

II, 62, 1. *τὸν δὲ πόνον τὸν κατὰ τὸν πόλεμον, μὴ γένηται τε πολὺς καὶ οὐδὲν μᾶλλον περιγενώμεθα, ἀρκεῖτω μὲν ὑμῖν καὶ ἐκεῖνα ἐν οἷς ἄλλοιτε πολλάκις γε δὴ ἀπέδειξα οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν ὑποπιεζόμενον.* "Dicendi genus ὁ πόνος ὑποπιέζεται μὴ γένηται πολὺς positum est pro usitatore ὑποπιέζεται μὴ ὁ π. γ. π. subjecti, quod vocant, attractione vel transpositione . . Nomen πόνον autem quia maximam vim et omne momentum disputationis habet, jure est primo loco collocatum, et αὐτόν postea ad resumendum sermonem interpositionibus interceptum additum est." Pp. ed. Goth. Praeterea cfr ed. Lips. adn. Krüg. Class. al.

β) post tempora secundaria:

1. Impf. ind. V, 29, 3. *ἐς ὑποψίαν καθίστη μὴ . . βούλωνται.* Ind. *βούλονται* praebent Q g.

1 a. Impf. ind. et part. II, 13, 1. *ὑποιοπήσας, . . μὴ πολλάκις ἢ αὐτὸς . . παραλίπη καὶ μὴ δηώσῃ, ἢ . . γέννηται.* Praes. conj. *παραλείπη* cod. E. Altero loco *μή* pro usitatore *οὐ* positum esse monent Pp. ed. Goth. Krüg. Class. alii (v. infra). "Der regelmässige Fortschritt hätte nach *μὴ πολλάκις* lauten müssen *οὐ δηώσῃ*. Indem aber am Schluss die Bedeutung des *ὑποιοπήσας* als positives Vermuthen, nicht mehr als negatives Befürchten hervortritt, sind die Verba *παραλίπη καὶ μὴ δηώσῃ* ohne Beziehung auf die vorangestellte

Negativpartikel eingeführt (v. Herw. streicht: *καὶ μὴ δηώσῃ*).” Class. Quod num recte explanaverit ipse videat. — V, 14, 3. *προσδοκίας οὐσης μὴ . . νεωτερίσωσι*.

2. Aor. ind. II, 101, 4. *παρέσχε δὲ λόγον . . μὴ . . καὶ ἐπὶ σφᾶς χωρήσωσιν*. K solus *χωρήσουσιν*, ”sed emendatum et recte quidem, cum ita *χωρήσονται* requireretur.” Pp. De vi loquendi formulæ *παρ. λόγον*. v. Krüg. præcipueque Class. — VII, 49, 4. *ἐγένετο καὶ ἅμα ὑπόνοια μὴ . . ἰσχυρίζεται*.

μὴ cum optativo et ἄν

post impf. ind.:

II, 93, 3. *ἦν . . προσδοκία οὐδεμία μὴ ἄν ποτε οἱ πολέμιοι ἐξαπιναίως οὕτως ἐπιπλεύσειαν, ἐπεὶ οὗτ’ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς τολῆσαι ἄν καθ’ ἡσυχίαν, οὗτ’ εἰ διανοοῦντο, μὴ οὐκ ἄν προαισθῆσθαι*. ”Soloecum hoc, ni fallor, et delendum ἄν. Si faveret vel unus codex notæ non pessimæ, legerem *μὴ ἄν ποτε ἐξαπ. οὐ. ἐπιπλεύσαι*, sine *οἱ πολ.*” Dobr. I, p. 32. Nihil autem mutandum esse ceteri omnes monent. Cfr Pp. et Class. — qui his verbis utitur: ”das Fernabliegende der Besorgniss ist noch besonders durch das problematische ἄν ποτε — ἐπιπλεύσειαν st. des gewöhnlichen: *μὴ ἐπιπλεύσωσι* ausgedrückt.” — et alios, quos infra nominabimus.

μὴ οὐ cum conjunctivo

α) post præs. ind.:

III, 53, 2. *τόν τε γὰρ ἀγῶνα περὶ τῶν δεινοτάτων εἶναι εἰκότως ὑποπιεύομεν καὶ ὑμᾶς μὴ οὐ κοινοὶ ἀποβῆτε*. Oratione ut sæpius mutata, *ὑποπιεύειν* et cum inf. et cum enuntiato, quæ part. *τε - καί* inter se copulantur, constructum est.

β) post impf. ind.:

VI, 75, 3. *ἦσαν γὰρ ὑποπτοὶ αὐτοῖς οἱ Καμαριναῖοι μὴ προθύμως σφίσι μῆτ’ ἐπὶ τὴν πρώτην μάχην πέμψαι ἃ ἐπεμψαν, ἧς τε τὸ λοιπὸν μὴ οὐκέτι βούλωνται ἀμύνειν . . , προσχωρῶσι δ’ αὐτοῖς*. Part. *μὴ* ante *οὐκέτι* positam K om.; *μήτε* præbet f. Jam nota *βούλωνται* in codd. R (Arn.) Lugd. (Pp.) vitiose scriptum esse et *προσχωροῦσι* in E f. De structura h. l. variata v. Pp. Class. Liebk. p. 9, quorum hic ita disserit: ”Difficilior locus inde, quod primum structura infinita *μὴ -- πέμψαι*, mox structura finita conjunctivo modo, consequens voculas *μὴ οὐκέτι*, apta est ab eodem verbo *ὑποπτοὶ ἦσαν*, sensus leni discrimine; nam alterum ut jam factum cogitabant, alterum ut futurum metuebant. Liberior loci structura etiam dicenda

ideo, quod pro μήτε — μήτε dictum est μήτε — τε μή.” Idem fere vult Class.

c) *De verbis cavendi cum μή constructis.*

μή cum conjunctivo

post tempora secundaria:

III, 105, 2. φυλάσσοντες τοὺς . . Πελοποννησίους μὴ λάθωσι . . διελθόντες, ἐστρατοπεδεύσαντο. Prolepsin hic esse notant Pp. Krüg. Class. — IV, 11, 4. ὁρῶν τοὺς τριηράρχους . . φυλασσομένους τῶν νεῶν μὴ ξυντρίψωσιν, ἐβόα. De gen. explanando inter se dissentiunt grammatici et editores; cfr Pp. Krüg. Class. al. — IV, 44, 4. ἐκὰς θηντο φύλακες, μὴ ἐπὶ Κρομμυῶνα πλεύσωσι. cfr IV, 55, 1. p. 57.

μή cum praes. ind. verbi ἵέναι

post praes. ind.:

VI, 18, 2. τὸν γὰρ προὔχοντα οὐ μόνον ἐπιόντα τις ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ μὴ πῶς ἔπεισι προκαταλαμβάνει. Excepto uno cod. d, qui correctus ὅπως μὴ præbet, libri omnes mss. in μὴ ὅπως congruunt, quem ordinem Pp. I, 1, p. 303. Bekk. Göll. Class. Böhme, Haase defendi posse existimant. Negandi enim part. hic ut in II. Thuc. I, 5, 1. 78, 1. 91, 7. III, 67, 1. V, 49, 4. VI, 60, 3 al. et Isæi de Apoll. hered. §. 27 transpositam esse dicunt, ut μὴ ὅπως, quas part. *ne dicam*, *non modo* valere inter omnes constat, h. l. ὅπως μὴ respondere velint. Quis autem est, qui exempla allata ad quod volunt stabiliendum parum idonea esse non primo obtutu inveniat? Neque quidquam aliud nisi *non modo* ea part. conjunctione indicari posse recte monent Pp. edd. et Arn. Jure igitur obelos ad eas Pp. in ed. Lips. (cfr ed. Goth. sd.) et Arn. apposuerunt. In medio tamen relinquunt quomodo verba sint corrigenda. Qua de re alii aliter sentiunt. Nam Krüg. et Bloomf. in ed. 2 — cfr Aken. 197 — ὅπως μὴ ex cod. d receperunt, sed ita quidem, ut, cum ille nihil amplius mutandum esse censeat, hic ἐπίη pro ind. ἔπεισι scripserit. Attamen vide ne auctoritas codd. iis repugnet. Quod jam Pp. in Ephemm. Jenn. a. 1820. p. 459 ὅπως delendum esse conjecit, id non recte fieri notat Göll., "quia sic dici debebat ἐπίη." At quis nescit ind. praes. verbi ἵέναι fut. ind. respondere eamque ob rem interdum cum ὅπως μὴ vel μὴ solo conjungi posse? Cfr Kühn. 382, 7. Krüg. 38, 3, 4. Madv. p. 127*). Pp. ed. Goth. sd. aliosque. Quia autem Pp. ipse eam conjecturam postea aspernatus est, eam omittamus. Haacke denique, cui Stahl assentitur, ὅπως in πῶς, servato ἔπεισι, mutandum esse ingeniose

conjecit, quod nescio an probari oporteat. Hoc tamen additum volumus. Loco simili III, 46, 6. p. 48 verbum προκαταλαμβάνειν post se habet ὅπως μή cum conj. verbi ipsius ἵεναι copulatum. Itaque nobis in mentem venit aliud quoddam vitium fortasse his in verbis latere.

d) *De aliis verbis cum μή, μή οὐ constructis et de conjunctis οὐ μή particulis.*

μή cum conjunctivo

post tempora secundaria:

VII, 25, 7. ἦσαν γὰρ τῶν σταυρῶν οὓς οὐχ ὑπερέχοντας τῆς θαλάσσης κατέπηξαν, ὥστε δεινὸν ἦν προσπλεῦσαι, μή οὐ προῖδὼν τις ὥσπερ περὶ ἔρμα περιβάλλῃ τὴν ναῦν. Conj. præs. περιβάλλῃ V (Pr. adn. Arn.); περιβάλλει autem codd. L O P k. Cum hic et ejusmodi loci, ubi verbo uni timendi et inf. et μή cum verbo finito adjungi Kühn. 590, g) et Krüg. adnotant, dupliciter, si doctissimum illum Bellermin. (p. 9) auctorem sequimur, intelligi posse videantur, eum l. huc retulimus. Fieri enim potest, ut part. μή aut ex suppleto δεινὸν ὄν vel sim. h. l. pendeat aut vice conj. fin. ὅπως μή vel ἵνα μή fungatur; cfr p. 69.

IV, 22, 3. ὁρῶντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι οὔτε σφίσιν οἶόν τε ὄν ἐν πλήθει εἰπεῖν . . μή ἐς τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσιν. v. Krüg. Non multum inter loquendi formulas οὐχ οἶόν τε et δεινόν ἐστὶ hic interesse facile patet, ut nesciam an hæc verba ex similitudine illius l. constructa facere possimus. — IV, 80, 2. καὶ ἄμα τῶν Εἰλώτων βουλομένοις ἦν ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι, μή τι . . νεωτερίσωσι. — VIII, 75, 1. ἔπειτα μέντοι ὑπὸ τῶν διὰ μέσον κωλυθέντες καὶ διδαχθέντες, μή . . ἀπολέσωσι τὰ πράγματα, ἐπαύσαντο. "Haud congrue dictum. Diceret aut διδαχθ. ἀπολέσειν [ἀπολεῖν] τὰ πράγμ., edocti fore, ut perderent omnia; aut certe διδαχθ. μή ἀπολέσαι τὰ πρ., moniti non perdere omnia; aut intell. περὶ τοῦ παντός, eo consilio, ne forte perderent omnia." Bauer. Ex tribus illius explanationibus hanc ita probandam esse dicit Pr., qui eas III, 4, p. 775 attulit, ut διδ. per se accipiatur. Cfr ed. Goth. et Krüg. — VIII, 100, 1. ὁ δὲ Θράσυλος ἐκ τῆς Σάμου, ἐπειδὴ ἐπύθειο αὐτὸν ἐκ τῆς Μιλήτου ἀπηρξότα, ἔπλει καὶ αὐτὸς . . ἐπειγόμενος μή φθάσῃ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἐσπλεύσας. H solus præbet φθάσει. Infra de hoc usu part. μή paulum disseremus.

μη οὐ cum optativo

post impf. ind. et inf.:

IV, 105, 1. ἡπείγετο προκατασχεῖν, εἰ δύναίτο, τὴν πόλιν, μὴ ἀφικομένου αὐτοῦ τὸ πλῆθος . . οὐκέτι προσχωροῖ¹). cfr Kerst. p. 36. "Supra μὴ in F a man. I scr. ἢ μήπως" Pp. sd.; οὐκέτι om. G (Pp. adn. Arn.). Præterea v. p. 71.

οὐ μή cum conjunctivo:

IV, 95, 2. καὶ ἦν νικήσωμεν, οὐ μὴ ποτε ὑμῖν Πελοποννήσιοι ἐς τὴν χώραν ἄνευ τῆς τῶνδε ἵππου ἐσβάλλωσιν. Pro οὐ μὴ ποτε codd. C D I οὐδέ ποτε præbere notat Pp.; præ. conj. ἐσβάλλωσι in L N (Pp. adn. Arn.) O T (Arn.) V (Pp. adn. Arn.) c Taur. (Pp. adn.) invenitur; in B autem ἐσβάλλουσιν, "quod licet in ἐσβαλοῦσι mutaveris, Elmsleii saltem sectatores improbabit." Pp. sd. Cfr Krüg. et Class., qui quod hoc unum ejus structuræ apud Thuc. inveniri exemplum hic adnotavit postea revocat, et p. 71. — V, 69, 1. (παραινέσεις τοιαῖδε ἐγίγνοντο) τοῖς δὲ Ἀθηναίοις . . ὅτι . . τὴν τε ἀρχὴν βεβαιωτέραν καὶ μεῖζω ἔξουσιν, καὶ οὐ μὴ ποτέ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς τὴν γῆν ἔλθῃ. Opt. ἔλθοι Q V (Pp. adn. Arn.) e præbent. "Optativum post οὐ μὴ ob præcedens ὅτι fortasse aliquis desideret, sicut Sophocles scripsit Phil. 611. Sed conj. apud οὐ μὴ nonnumquam etiam post ὅτι retinetur. Quod alibi quidem tum fit, quum aut enunciatum ab ὅτι incipiens subjecti, quod vocatur, locum tenet, ut Plut. de cap. ex inimic. util. p. 352. E, aut ὅτι quia sonat, ut Plat. Phædon. c. 11. A superiore ind. ἔξουσιν jam incipit orationis rectæ et obliquæ commixtio." Pp. edd. sd. Præterea cfr Arn. Göll. Krüg. Class. et p. 72.

B. Animadversiones.

a) De particulis μὴ, μὴ οὐ, οὐ μὴ.

1. De vi part. μὴ et μὴ οὐ universa. Verba timendi, suspi-candi, cavendi et sim. part. μὴ et μὴ οὐ cum modis finitis conjunctæ sequi solent, quarum illam conj. Latinorum *ne*, has autem part. *ne non* conjunctis vel *ut* respondere inter omnes constat. Vide Kühn. 516, 7. 589, 1. Krüg. 54, 8, 9. 69, 38. Matth. 608, 5, a & adn. 2. Rost. 122,

¹) In scriptura προσχωροῖ libri multum fluctuant. Ind. enim προσχωρεῖ præbent d g — cfr Pp. sd. — προχωρεῖ Hc — cfr Pp. sd. In reliquis autem opt. inest, sive προχωροῖ sive προσχωροῖ habent, pro quo unus E προσχωροίη. Formam vulgo traditam προσχωροῖ omnes editores, Stahlio excepto, servant. Ille enim, cum ubique, ut p. 14 vidimus, Atticas opt. formas Thuc. tribuendas esse existi-met, h. l. προσχωροίη probat. Forsitan id recte fecerit.

10, adn. 5. 135, 3, C), f) & 7, b), α). Madv. 124, a). 201, b). Löfst. 84, III. Curt. 533, 1. 618, 2. 621, b). Herm. I, p. 231. Aken. 158. 161. Hart. II, pp. 117, 137. Bäuml. pp. 288, 312. Bellermin. p. 3. Liebk. p. 4. Herw. p. 16. Kerst. pp. 21, 24. Tamen fit ut $\mu\eta$ - $\mu\eta$ pro $\mu\eta$ - $\sigma\upsilon$ rarissime quidem inveniatur, quod Kühn. 516, adn. 3 assimilationi cuidam deberi existimat. Alia est sententia Hart., qui p. 117 hæc habet: "Indess da $\mu\eta$ in dieser Eigenschaft fast zur Conjunction geworden ist, so ist durch sie die Einmischung der anderen Negation in die Wechselwirkung der Glieder nicht verwehrt, und der nochmalige Gebrauch eines $\mu\eta$ in demselben Satze nicht unmöglich gemacht." At vide ne Bellermin. p. 4 sq. Liebk. p. 9 suo jure docuerint, alterum $\mu\eta$ pro $\sigma\upsilon$ positum negligentia quadam propter interjecta verba irrepsisse, nullo sensus discrimine. Quo de usu prætera v. Krüg. 54, 8, 9. Rost. 135, 7, adn. 13. Madv. p. 238*). Aken. 325. Class. ad Thuc. II, 13, 1. Breitenb. ad Xen. Comm. I, 2, 7. Jam videamus quomodo part. $\mu\eta$ in his sent. usurpata proprie sit explananda. Sed quisquis in ea quæstione versatus est, non ignorat quam difficilis sit, quot obnoxia dubitationibus, quam nihil de ea inter viros doctissimos conveniat. Quo accedit quod tempus nos eam penitus cognoscere vetuit. Neque vero quidquam pro certo affirmare possumus. Sed ad rem transgrediamur. Nonnulli ut Kühn. 399, adn. 4. 512, 4, b), δ). 516, 8. 589, 1. Rost. 122, 10, adn. 5. Hart. II, pp. 137—140 part. $\mu\eta$, quicunque modi finiti ei adjuncti sunt, vocem interrogantis obliquam ubique esse contendunt. Quod num recte existiment viderint. Certe reliqui omnes, quorum libros inspeximus, ab iis de ea re videntur dissentire, sive part. $\mu\eta$, quoties cum modis sent. fin., i. e. conj. vel opt. consociata est, vim interrogandi abjudicant, sive eam semper prohibitivam esse existimant. Nam Krüg. 54, 8, 12. Matth. 519, 8. 608, adn. 3. Bernh. pp. 402, 413. (Madv. 124, a), adn. 1). Löfst. l. l., adn. 1. Curt. 610. Bellermin. p. 13 — quorum ex numero Matth. 608, 5, a. et Curt. 621, b), adn. 3 eam verbis tim. additam conj. negativam appellant (cfr Bäuml. p. 288. Bernh. p. 400 al.) — sent. per $\mu\eta$ introductas, quæ ind. vel opt. cum $\alpha\upsilon$ sunt expressæ, solas in interrogationes obliquas referunt, ut ibi $\mu\eta$ sit vox dubie et anxie interrogantis. Præterquam enim quod complura sunt exempla part. $\mu\eta$ hoc sensu aliis verbis additæ (v. Kühn. 589, 1 & adn. 2. Aken. 306. Hart. p. 138 al.), tum part. $\epsilon\iota$, cui insit notio quærendi, tum pron. vel adv. interrogativa verbis tim. et sim. nonnumquam adungi monent. Vide Kühn. 590, b) & e). Krüg. l. l. Matth. 520, adn. 1. Rost. p. 624. Bellermin. p. 7. Quæ non satis apta esse ad vim part. $\mu\eta$ interrogativam iis additæ probandam et Aken et alii

docent, qui iidem, quamvis in rebus singulis explanandis varient, eam tamen ubique idem significare affirmant. "Neque enim existimandum est, diversas esse significationes particulæ *μή*, ut quum Latine *num* et *ne* dicimus, quarum altera indicativum, altera conjunctivum requirat. Nam si ita esset, non posset illa particula uno eodemque in loco simul utramque significationem habere, quod necessarium foret, ubi cum utroque modo conjuncta est, ut apud Euripidem in Phoen. 90. ἐπίσχες, ὥς ἂν προὔξερυνήσω στίβον, μή τις πολιτῶν ἐν τριβῶ φαντάζεται, καὶ μοὶ μὲν ἔλθῃ φαῦλος ὥς δούλῳ ψόγος." Herm. III, p. 186. Qua causa aliisque commotus doctissimus ille Aken part. *μή* in his sent. positam non interrogativam esse sed prohibitivam ll. compl. 158—160. 169. 305 vehementius contendit. Idem fere atque ille volunt Bäuml. pp. 281, 287 sq. Herw. pp. 9, 23. Kerst. pp. 5—10, 26 sq. Lange pp. 75, 123—126. Quomodo autem Herm. et Liebk. eam proprie intellectam velint nescio. Nihil jam restat quam ut commemoremus, cum verba tim. tum sæpius notiones cav. (cfr. p. 73) ὅπως *μή* pro simplici *μή* vel solum ὅπως interdum post se habere. Vide Kühn. 590, a). Krüg. 54, 8, 11. Matth. 520, adn. 1. Rost. p. 624, aa). Madv. 124, b). Beller. p. 5 sq. Liebk. p. 5, alios. Contra sunt ll. compl., ubi, cum ὅπως *μή* vel ἵνα *μή* positum expectes, *μή* solum invenitur. Quid de eo usu grammatici sentiant in proxima quæstione videbimus.

2. De usu part. *μή*, *μή οὐ*, *οὐ μή* elliptico. Part. *μή* cum conj. aut rarius ind. copulatam nonnumquam sic usurpari constat, ut liberam sent. introducere videatur, atque eam ita dubitanter affirmantis esse, quemadmodum Aken, Bäuml., Beller. alii monent. Quod dicendi genus ellipsi verbi cavendi vel timendi ut ὄρα, φοβοῦμαι natam esse dicunt Kühn. 394, 6 & adn. 5. 512, 4, a), δ). Matth. 608, 5, a, adn. 1. Bernh. p. 402 (397). Madv. 124, a), adn. 2. Löfst. 84, III, adn. 2, obs. Aken 170. Hart. p. 148 sq. Bäuml. pp. 283, 312. Beller. pp. 18—20. Liebk. p. 4. Quomodo Krüg. 54, 8, 13 et Poet. Synt. 54, 8, 10 et Curt. 514. 618, adn. 1 (cfr. tamen 533, 2, adn.) eam structuram intelligant non plane liquet. Contra Kerst. p. 30 et Lange p. 80, ellipsi rejecta, omnia ad vim part. *μή* prohibitivam referunt. At vide ne illi auctores sequendi sint. Deinde animadvertas Kühn. Curt. 533, 2, adn. Aken., Beller. p. 20 eam ita usurpatam perraro cum ind. conjungi monuisse. Madv. denique et Löfst. de solo præ. conj. mentionem hic faciunt. Sed hæc hactenus. Transgrediamur ad *μή* sent. secundarias introducens, ubi ὅπως *μή* vel ἵνα *μή* expectemus. Quam ita negantis esse conj. fin. longe plurimi censent, ut Germanice *damit nicht* reddi debeat. Vide Krüg. 54, 8, 1.

65, 4. 69, 38. Matth. 518. 608, 5. a. Bernh. p. 400. Madv. 122. Curt. 530. 638, 5. Bäuml. p. 288. Bellermin. p. 9. Liebk. p. 4 insuperque Lang. pp. 9, 87 (not. 112) et fautorem ejus Kerst. p. 30, qui *μή* proprie atque principio hic quoque nihil aliud esse nisi part. prohibitivam, sed postea in conj. fin. esse mutatam existimant. Idem fere Akenio 139 extr. aliqua quidem ex parte placet, sed num ille *μή* in his sent. positum pro vera conj. habeat parum liquet. His enim verbis utitur: "Häufig finden sich *negative* Finalsätze ohne Conjunction, d. h. *μή* für *ὅπως μή*, *ἵνα μή*, wo man ein *Vb. tim.* ergänzt". (cfr 157. 47 extr.). Quæ enuntiata media esse inter interr. obl. et sent. fin. Rost. 122, 11, 2) et Hart. p. 140 (cfr pp. 117, 206) existimant. Jam audiamus Kühn. hoc modo 589, adn. 4 disserentem (cfr 589, 2): "Sowie die interrogativen *εἰ* und *ἐάν* (§ 587, A. 27) nach Verben, die irgend eine *Handlung* ausdrücken, stehen, und alsdann der Begriff von *σκοπεῖν* u. dgl. hinzudenken ist; ebenso ist diess der Fall bei *μή*, so dass das interrogative *μή* die Bedeutung einer negativen Finalkonjunktion anzunehmen scheint.. A. 522 *ἀπόστιχε, μή σε νοήσῃ Ἡρῆ*, weiche zurück aus Besorgniss, ob dir nicht H. erkenne." Quod primum attinet ad *εἰ* (*ἐάν*) ita usurpatum, participium *πειρώμενος* vel sim. subaudiendum esse inter omnes fere convenit: vide Krüg. 65, 1, 10. Matth. 526. Madv. 194, adn. 2. Löfst. 81, II, adn. 3. Curt. 610, adn. 2. Aken. 307—310 (cfr Rost. 101, adn. 15 et Hart. p. 206). Alia tamen est sententia Lange pp. 80, 113 sqq. Quod si illi recte docuerunt, nonne inde colligere possumus et ipsum *μή* ex ea similitudine hic constructam esse? Deinde vide ne hæc Kühnero ellipsin probanti faveant. Talibus enim locis, quales sunt Thuc. VII, 25, 7. p. 65 (cfr IV, 22, 3), Xen. An. I, 3, 17. *ὀκνοίην μὲν ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἃ ἡμῖν δοίη, μὴ ἡμᾶς καταδύσῃ, φοβοίμην δ' ἂν τῷ ἡγεμόνι ὃ δοίη ἐπεσθαι, μὴ ἡμᾶς ἀγάγῃ* (cfr Aulinium ad h. l., qui *ὀκνῶν* ex præcedentibus suppletum vult, et al. et Xen. Hell. III, 1, 22. *Μειδίας ὥκνει ἀνοίγειν τὰς πύλας, φοβούμενος μὴ συλληφθῇ*), Xen. Comm. II, 3, 14. Plat. Theæt. p. 143, e. Phæd. p. 84, d. Soph. Aj. 1394 sq. (ed. Nauckii), part. *μή* notioni cuidam tim. intellecto se applicare verisimile est. Sed ita quoque explanari possunt, ut *μή* sensu finali positum esse statuamus, quemadmodum Bellermin. monet. Nonne igitur idem fere in his sent. valet? Deinde si verba cavendi inspicimus, ea non modo cum *ὅπως μή* aut solo *μή* constructa sunt sed etiam ita, ut *μή* ex participio verbi tim. iis addito pendeat (v. p. 73). Tum valde dubium est num conjunctæ part. *μή οὐ*, quoties sent. ex aliis atque verbis tim. suspensæ iis sunt introductæ, sensu finali, ut quidam volunt (v. infra), accipi possint. Denique intelli-

gere non possumus cur, si ut in sent., quæ liberæ videntur, a part. $\delta\pi\omega\varsigma$ vel $\delta\pi\omega\varsigma \mu\eta$ ductis notionem contendendi vel cavendi audiendam esse vulgo existimant, ita ad part. $\mu\eta$, $\mu\eta \sigma\upsilon$, $\sigma\upsilon \mu\eta$ in enunt. per se constantibus usurpatas verbum tim. cogitari oporteat, non idem in sent., de quibus nunc agitur, fieri liceat. Itaque ad Kühn. auctorem sequendum proclives sumus. Sed cum tot viri doctissimi in alia sententia conspirent, difficile est partes eorum deserere. Priusquam ad $\mu\eta \sigma\upsilon$ transgredimur, notandum est conj. solum, non opt. part. $\mu\eta$ hoc modo usurpatæ adnexum esse videri. Cfr. Aken. 140 hæc dicentem: "Fälle ohne Conjunction, wie die beim Conj. aufgeführten, sind beim Opt. unmöglich."

Part. $\mu\eta \sigma\upsilon$ conjunctas, quoties in enuntiatis liberis inveniuntur, ad notionem quandam tim. vel cav. subauditam spectare docent Kühn. 394, 6 & adn. 5. 512, 4, a), δ). Matth. 517, adn. 4. Rost. 135, 7, b), α). Bernh. pp. 400—404. (Madv. 124, adn. 2, ex.). Löfst. 84, III, adn. 2, b). Aken 170. Hart. p. 148 sq. Bäuml. pp. 283, 312. Bellermin. pp. 19—21. Liebk. pp. 4—7, quorum nonnulli ut Bernh., Löfst., Aken, Bäuml., Bellermin., Liebk. eam structuram *modestius et dubitantiùs negantis* esse verbis expressis dicunt (qua in re Herw. p. 22 videntur errare). Itaque $\mu\eta \sigma\upsilon$ nostro "kanske icke" respondent. Krüg. autem, quamvis cum illis de vi ejus structuræ consentire videatur, neque 54, 8, 13 neque in Poet. Synt. 54, 8, 10 de ellipsi mentionem fecit. Idem fere valet in Curt. 514. 621, b), adn. 1), (cfr. tamen 533, 2, adn.). Sed eam prorsus rejiciunt Herw. p. 22 (11). Kerst. pp. 11, 19, 30, 33. (Lange p. 80), ut mos eorum est. Deinde adnotemus part. $\mu\eta \sigma\upsilon$ ita positas semper fere cum conj. consociari. Perpauca tamen sunt exempla ind. præ. aut temp. præ. ei part. conjunctioni additi: vide Kühn. 394, adn. 5. Bernh. p. 404. Curt. 533, 2, adn. Aken. 170. Bellermin. p. 20. Liebk. pp. 6, 8. Herw. p. 23 sq. Kerst. p. 38 sq. "Illud denique non prætereundum, quod sane mirum videatur, quod illo $\mu\eta \sigma\upsilon$ quasi pro una negatione Græci usurpare interdum ausi sunt, obliti quodammodo notionem timendi in talibus inesse. Quare ita nonnusquam illa $\mu\eta \sigma\upsilon$ orationi interposita invenimus, ut nihil valeant ad structuram, sed regantur, ut si simplex negatio sint." Liebk. p. 7. Unde factum est, ut opt. potentialis post $\mu\eta \sigma\upsilon$ inveniatur; cfr. Kühn. l.l. 589, adn. 5. Bellermin. p. 21. Liebk. l.l. prætereaque Kerst. p. 37. "Structuram ex $\sigma\upsilon \mu\eta \sigma\upsilon$ sequente Optativo potentiali natam habet Thuc. 2, 93 ubi, cur hostium impetum non exspectaverint Athenienses, ita verbo $\epsilon\pi\epsilon\iota$ et sequentibus indicatum est, ut hæc subsit recta oratio: $\sigma\upsilon\tau\epsilon \gamma\alpha\rho \alpha\pi\omicron \tau\omicron\upsilon \pi\rho\omicron\phi\rho\nu\omicron\varsigma \tau\omicron\lambda\mu\eta\sigma\epsilon\iota\alpha\nu \alpha\nu \kappa\alpha\theta' \upsilon\sigma\upsilon\chi\iota\alpha\nu, \sigma\upsilon\delta\acute{\epsilon}, \epsilon\iota \delta\iota\epsilon\nu\sigma\omicron\upsilon\nu\tau\omicron, \mu\eta \sigma\upsilon\kappa \alpha\nu$

προαισθηόμεθα." Bellermin. p. 21 sq. Cfr Kühn. 516, 5. 589, adn. 5. Jam accedamus ad sent., quæ part. *μή οὐ* introductæ ex aliis atque verbis tim. vel cav. pendent et conj. aut rarius opt. sunt expressæ. Quomodo illa enuntiata, de quibus non multi mentionem fecerunt, sint explananda alii aliter sentiunt. Consilium enim iis indicari vult Liebk., qui p. 9 extr. hæc habet: "pauca exempla afferam, quibus *μή οὐ* finis sensu dicuntur, quod rarius fit et ita, ut *οὐ* ad singularem vocem negandam pertineat. Habeo hosce: Xen. Mem. 2, 2, 14. Plat. de rep. 442, A." Idem fere, quamvis eum omnia ad vim part. *μή* prohibitivam ubique referre appareat, Kerst. pp. 30—32, 36 velle nobis videtur. At vide ne Kühn. 394, 6. 589, 2 & adn. 4 notionem tim. vel cav. hic obversari rectius existimet; cfr Bellermin. p. 19 (Bernh. p. 404. Hart. p. 148). Cur enim Liebk., cum ad *μή οὐ* in enunt. liberis posita verbum quoddam supplere non dubitaverit, has sent. aliter explanare velit non plane intelligimus. Quo accedit quod in aliis ll. explanatio ejus non quadrat. Quæ cum ita sint, nescio an Kühn. de ea structura recte judicaverit. Præterea vide ne forte Aken, cujus verba in 140 facta supra attulimus, idem fere existimet (cfr 47 extr.).

Part. *οὐ μή* sæpenumero ita usurpari, ut ex nullo verbo pendere videantur, inter omnes constat. Eæ tamen sent. speciem solam enuntiationum per se constantium præbent. Omnes enim grammatici — exceptis Krüg. 53, 7, 6 et Langio pp. 68 (not. 73), 149, qui quomodo eam structuram intellectam velint nusquam ostenderunt — *μή* notione quadam tim. vel cav. post *οὐ* cogitata regi faciunt. Vide Kühn. 394, 2. 516, 9 & adn. 12. Matth. 517. 518. Rost. 135, 7, a). Bernh. p. 402 sq. Madv. 124, a), adn. 3. Löfst. 84, III, adn. 2, a). Curt. 518 b, 1. 620. Herm. III, pp. 236 — 239. Aken. 47. 48. Hart. pp. 155—158. Bäuml. pp. 308—310. Bellermin. pp. 19—21. Quam ellipsin loci, ubi illa notio vocabulo proprie expressa est, probare nonnullis ut Kühn. Rost. l.l. adn. 12. Löfst., Curt., Herm., Bäuml. videntur. Aliud vult Aken, qui idem 47 extr. hæc notat: "Eine Ellipse ist insoweit unabweisbar, als *οὐ* einem Satze ausserhalb des mit *μή* angehört. Dies kann ferner nur die eines *Vb. met.* sein; denn solches liegt im Gedanken, auch wo *μή* nach andern Ausdrücken folgt, und wo ein Satz mit *μή* scheinbar selbständig steht. Dagegen ist die Weglassung eines bestimmten *Vbi met.* nicht zu statuiren; wäre ein bestimmtes ins Bewusstsein getreten, so wäre es auch gesetzt." Ac nescio an vir ille doctissimus id suo jure monuerit. Nonnumquam enim part. *οὐ μή* conjunctæ ita usurpantur, ut verendi illa notione dicentis animo non obversante in nudam negationis vim ("neutiquam") transisse videantur, quemadmodum Kühn., Hart. p. 158. Bäuml., Bel-

lerm. p. 20 extr. Liebk. p. 7 adnotarunt. Nonnulla jam est dissensio hæcne formula *οὐ μὴ* sit *confidenter affirmantis rem non esse eventuram*, ut nostro "sannerligen icke" respondeat, quod longe plurimi probant, an dubitanter negantis. Hoc verum esse contendit Bäuml. (cfr Herm. p. 238). Neutram autem sententiam Aken complecti videtur. Bernh. denique et Rost de ea re nihil proprie disseruerunt. Jam videamus qui modi part. *οὐ μὴ* adjungi soleant. Fut. ind. vel sæpius conj. eas sequi omnes fere monent. Tamen Kühn. Bernh. Löfst. Bäuml., uter modus sit usitator, non commemorant (cfr Herm). Deinde omnes præter Kühn. conj. aor. iis multo sæpius quam præes. conj., de quo Curt. ne mentionem quidem fecit, additum esse docent. Tum quod ad "canonem Dawesianum" attinet, eum non magis hic quam alibi valere apparet; complura enim sunt exempla conj. aor. I act. vel med. part. *οὐ μὴ* adnexi. Cfr Kühn. 553, adn. 4. Krüg. l.l. Matth. 517, adn. 1. Bernh. l.l. Aken. 48. Hart. p. 156 al. Denique observemus *οὐ μὴ* cum iisdem modis atque in enunt. liberis, quæ videntur, conjuncta et in sent. post verba sentiendi vel declarandi positis et in aliis sec. nonnumquam inveniri: cfr Matth. 609, 3, b. Rost. l.l. Aken. 106 prætereaque Kühn. p. 775. Madv. l.l. Hart. p. 157 extr. Eos modos, prægredientibus temp. sec., in opt. mutari posse facile apparet, ut monent Matth. 517, adn. 3. Rost l.l. Löfst. 96, II. Hart. p. 158. Beller. p. 21 (cfr Bernh. p. 404). Nihil jam restat, quam ut hæc verba Beller. p. 20 extr. afferamus: "Etiam post *οὐ μὴ* reperitur Indicativus, tametsi, ut supra monitum est, *οὐ φοβοῦμαι μὴ* non conjungitur cum Indicativo. Nam *οὐ μὴ* in nudam negationis vim transisse videtur, id quod ex iis potissimum intelligitur locis, ubi, præcedente Verbo declarandi, Verbum finitum post *οὐ μὴ* positum in Infinitivum mutatum est." Cfr Kühn. Rost. Löfst. Hart. At tamen monendum est Beller., qui solus ind. commemorat, nullum ejus modi iis additi exemplum attulisse.

3. *Quoties part. μὴ, μὴ οὐ, οὐ μὴ apud Thuc. inveniantur quæritur.* Si exempla supra allata numeravimus, *μὴ* centies sexies et *μὴ οὐ* sedecies posita esse reperimus. Singula jam breviter attingamus. a) Post verba et loquendi formulas, quibus proprie inest notio metus, *μὴ* duodenonagies [*φοβεῖν* = 1 (V, 45, 1), *φόβον παρέχειν* = 1 (III, 11, 4), *φοβεῖσθαι* = 24, *διὰ φόβον εἶναι* = 1 (VI, 34, 2), *δεδιέναι* = 54, *περιδεῖν γίνεσθαι* = 1 (III, 80, 1), *δέος γίνεσθαι* = 2 (III, 33, 2. V, 50, 4), *δέει πορεύεσθαι* = 1 (I, 26, 2), *δεινὸν εἶναι* = 1 (IV, 75, 1 — cfr VII, 25, 7. p. 65), *κίνδυνον εἶναι* = 1 (VI, 6, 2), *περιορᾶν* = 1 (IV, 124, 4)] et *μὴ οὐ* terdecies [*φοβεῖσθαι* = 3 (I, 91, 3. III, 4, 3. VII, 8, 2), *δεδιέναι* = 8, *ὀρρωδεῖν*

= 1 (V, 32, 4), *δεινὸν εἶναι* = 1 (III, 102, 4)] inveniuntur. — b) Verba suspicandi et exspectandi *septies* cum *μή* [*ὑποπτεύειν* et sim. = 3, *ὑπόνοιαν γίγνεσθαι* = 1 (VII, 49, 4), *λόγον παρέχειν* = 1 (II, 101, 4), *προσδοκίαν εἶναι* = 2 (II, 93, 3. V, 14, 3)] et *bis* cum *μή οὐ* conjuncta sunt. — c) Verba cavendi *μή quater* (v. p. 64) post se habent. Jam nota part. verbi tim. his tribus in locis IV, 55, 1. p. 57. V, 50, 3. VI, 70, 4. p. 59 *φυλάσσειν* et sim. additum esse, unde *μή* pendet. — d) Part. *οὐ μή* conjunctæ *bis* apud Thuc. exstant, et ita quidem, ut IV, 95, 2. p. 66 ad sent. regentem pertineant et V, 69, 2 in enunt., quæ part. *ὅτι* introducta verbo declarandi se applicat, positæ sint. Deinde nullum exemplum usus *part. μή οὐ elliptici* invenimus, quod quidem de sent. liberis agatur. Contra vide ne forte *μή οὐ*, quæ IV, 105, 2 *ἐπειγόμενος* cum inf. conjunctum sequuntur, ex subaudienda quadam notione metus pendeant. Num enim sensu finali ibi usurpentur jure dubitari potest (v. supra). Tum ad *μή solum* accedamus. Quam part. VII, 25, 7 dupliciter intelligi posse sæpius commemoravimus atque eam participio ex præcedentibus suppleto regi verisimilius esse. His denique *quattuor* locis IV, 22, 3. p. 65. IV, 80, 1. VIII, 75, 1. 100, 1 *μή* pro *ὅπως μή* vel *ἵνα μή* scriptum videtur, nisi verendi et cavendi notionem ibi cogitandam esse existimes. Negare non possumus animum inclinare ut Akenium, Kühnerum aliosque secuti eam ellipsin statuamus. Præterea vide ne IV, 22, 3 ex similitudine quadam loci VII, 25, 7 constructum facere possimus.

Adn. Formulas *ὄρα μή (οὐ)*, *ὄρατε μή (οὐ)* usitatissimas et sim. numquam apud Thuc. invenimus. Semper enim iis *ὅπως (μή)* et uno loco, III, 57, 1. p. 47 *ὅπως μή οὐκ* addidit. Verba quædam cavendi ut *προκαταλαμβάνειν*, *φυλακὴν ἔχειν*, alia etiam cum *ὅπως μή* constructa esse supra p. 68 vidimus. Quo *καταισχύνεσθαι* (VI, 13, 1. p. 48) et ipsum retulimus, cui Krüg. et alii *ὅπως μή* ex analogia verborum timendi addita esse monent. Hæc autem verba numquam a Thuc. cum *ὅπως (μή)* conjuncta sunt.

4. *De collocatione part. μή.* Cfr p. 27. Semel tantum VIII, 72, 2. p. 62 *μή* postpositum invenimus. Nam paulo alii sunt III, 57, 4. VI, 29, 3 (v. p. 79). Præterea animadvertas V, 52, 1. p. 59, ubi ordo verborum insolentior est.

5. *De part. iteratione.* Ad membra opposita *μή quater* repetitur: *οὐ μή — ἀλλὰ μή* = 2 (III, 53, 4. p. 56. VI, 76, 1. p. 59), *οἱ μὲν μή — οἱ (ἄλλοι) δὲ μή* = 2 (IV, 71, 1. p. 59. VII, 86, 4. p. 60). Deinde cum objectum prioris membri et subjectum poste-

rioris per part. $\tau\epsilon - \tau\epsilon$ inter se conjuncta in enunt. primariam VI, 29, 3. p. 57 relata sint, part. $\mu\eta$ ibi repetitur. "Ubi denique timendi verbis duo enuntiata adnectuntur, quorum alterum vocula $\mu\eta$, alterum voculis $\mu\eta$ $\sigma\upsilon$ introducitur aut vice versa, ita fit conjunctio, ut $\mu\eta$ ad alterum enunciatum aut iteretur aut mente tantum repetatur, $\sigma\upsilon$ autem ad eam tantum enunciationis partem possit trahi, ubi legitur." Liebk. p. 8 extr., quocum Kühn. 589, adn. 3 consentit. Quæ de ea re Bellermin. p. 4 præcepit, non omnia recta esse monet idem Liebk. Ad Thuc. accedamus. Prægrediente sent., quæ a $\mu\eta$ $\sigma\upsilon$ incipit, part. $\mu\eta$ uno loco VIII, 72, 2 in membro altero *iterata* est. Reliquis autem *quinque* II. $\mu\eta$ non repetitur, sive $\mu\eta$ $\sigma\upsilon$ ut in II, 72, 2. p. 61. VI, 75, 3. p. 63 antecedunt, sive $\mu\eta$ prægrediente membrum posterius aut neg. $\sigma\upsilon$ ut II, 62, 1. p. 62 aut $\mu\eta$ pro $\sigma\upsilon$ in II, 13, 1. p. 62 posita instructum est, sive verba ita sunt conjuncta ut III, 105, 4. p. 62, ubi $\mu\eta$ $\sigma\upsilon$.. $\kappa\alpha\iota$ η .. η $\sigma\upsilon$ leguntur.

Adn. Hoc uno loco II, 13, 1 ($\mu\eta$ — $\kappa\alpha\iota$ $\mu\eta$) Thuc. neg. $\mu\eta$ in altero membro, quod ex $\mu\eta$ mente repetito pendet, usurpavit, ut $\mu\eta$ — $\mu\eta$ ibi pro $\mu\eta$ — $\sigma\upsilon$ negligentia quadam scripsisse videatur (cfr p. 67). Nota tamen libros quosdam $\mu\eta$ — $\mu\eta$ III, 105, 4 tradidisse. Denique cfr VIII, 46, 3 $\eta\nu$ $\mu\eta$ $\pi\omicron\iota\tau\epsilon$ $\alpha\nu\tau\iota\omicron\upsilon\varsigma$ $\mu\eta$ $\epsilon\chi\acute{\epsilon}\lambda\omega\sigma\iota$.

6. *De negandi part. $\sigma\upsilon$ aliis verbis a $\mu\eta$ sejuncta.* Cfr Kühn. 516, 8. Bellermin. p. 4 supr. Herw. p. 23. Kerst. p. 24. Si sent. Thuc. per $\mu\eta$ $\sigma\upsilon$ introductas inspicimus, eas neg. sæpissime interjectis verbis sejungi invenimus atque $\sigma\upsilon$ semper fere ad *prædicatum* quod vocant positam esse. Quod in his VIII locis valet: I, 52, 1. 91, 3. II, 72, 2. III, 102, 4. 105, 4. IV, 46, 4. 105, 1. p. 66. VIII, 72, 2. De collocatione verborum VII, 8, 2 liberiore jam supra diximus.

7. *Adv. $\pi\omicron\iota\tau\epsilon$ sæpius $\mu\eta$ part. additur.* Part. $\sigma\upsilon$ $\mu\eta$ conjunctæ utroque 1. $\pi\omicron\iota\tau\epsilon$ post se habent. Hæc jam exempla invenimus: III, 11, 4. IV, 55, 3. VI, 6, 2. 34, 2. 38, 2. VIII, 108, 5 (prætereaque II, 93, 3. IV, 1, 2 ubi $\pi\omicron\iota\tau\epsilon$ part. $\alpha\nu$ aut aliis verbis a $\mu\eta$ sejungitur). Denique observemus Class. et Stahl. hic semper $\mu\eta$ $\pi\omicron\iota\tau\epsilon$ scripsisse idemque, uno loco VIII, 108, 5 excepto, Krüg. et Haase placere. Reliqui autem modo $\mu\eta$ $\pi\omicron\iota\tau\epsilon$ modo $\mu\eta\pi\omicron\iota\tau\epsilon$ habent.

b) *De modis harum sententiarum.*

1. *De conj. et opt.* Quæ de vi eorum, quibuscunque insunt sent., viri doctissimi sentiunt, cum ea jam ante pp. 29—31 attigerimus, rem hic paucis absolvemus. Eisdem enim eadem fere de conj. et opt. in his enunt. usurpatis judicare manifestum est. Vide igitur

Kühn. 589, 2 & 3. Krüg. 54, 8, 9. Matth. 520. Rost. 122, 10, adn. 5, a). Bernh. pp. 400, 401, 407. Madv. 124. 131. Löfst. 84, II. Curt. 533, 1. Herm. I, pp. 229—231. III, pp. 184—190. Aken. 161. 162. 165. 166. Hart. II, p. 139 sq. prætereaque Bäuml. p. 287 extr. Bel-lerm. p. 11 sq. Liebk. p. 7 sq. Herw. p. 22 sq. Kerst. p. 13 sqq., 32.

Ad Thuc. transgrediamur. Quam sæpe *conjunctivo* usus est primo obtutu inveniēmus. Illum enim modum *quaterdecies* [$\mu\eta' = 10$, $\mu\eta' \sigma\upsilon = 2$, $\sigma\upsilon \mu\eta' = 2$] post temp. prim. atque *centies* [$\mu\eta' = 87$, $\mu\eta' \sigma\upsilon = 13$] post temp. sec. posuit. Thuc. cum ubique eam dicendi rationem, quam "objektivering" vocamus, valde dilexerit, conj. propter eam in his quoque enunt. sæpissime usurpasse expectemus. Et res se ita habet. Excepto enim VI, 76, 1. p. 59, ubi antecedente aor. ind., quem pro *perf. ind.* quodammodo positum esse apparet (cfr p. 31), conj. post part. $\mu\eta'$ repetitam invenitur, reliqui XCVIII conj. ei consuetudini videntur deberi. Sive igitur temp. prim. sive sec. prægrediuntur, conj. adeo constanter usus est, ut *optativus* apud eum *quingies* tantum [$\mu\eta' = 4$, $\mu\eta' \sigma\upsilon = 1$] exstet.

Si sent. per part. $\mu\eta'$, $\mu\eta' \sigma\upsilon$ introductæ ex binis vel pluribus membris constant, quæ una part. complectitur, iisdem modis eas Thuc. semper videtur expressisse (cfr tamen p. 77 et, si libet, adn. 2). Hæc sunt exempla. a) *Duo vel plures conj.* his XVII locis una sunt consociati: post $\mu\eta' = 14$ (I, 50, 5. 56, 2. II, 13, 1. 62, 1. III, 79, 1. 83, 3. IV, 71, 1. V, 3, 1. 40, 1. 45, 1. 46, 4. VII, 86, 4. VIII, 57, 1. 92, 11), $\mu\eta' \sigma\upsilon = 3$ (II, 72, 2. III, 105, 4. VI, 75, 3). — b) *Duo opt.* hoc uno loco III, 74, 2 post $\mu\eta'$ inter se conjunguntur.

Adn. 1. Cfr p. 32. a) *Conj.* his V locis I, 102, 3. V, 45, 1. VI, 29, 3. VIII, 50, 1. 57, 1 post $\mu\eta'$ et $\eta\nu$ invenitur (cfr IV, 95, 2). — b) *Conj. et opt.* hoc uno loco I, 91, 3. p. 61 inter se mutati sint, ut ille modus $\mu\eta'$, hic $\sigma\pi\acute{o}\tau\epsilon$ sequatur. — Præterea animadvertas III, 33, 2. p. 58.

Adn. 2. *Conj. præs.* uno paucisve libris *quater* pro conj. aor. II vitiose traditur: post $\mu\eta' = 3$ (II, 13, 1. p. 62. IV, 71, 1. p. 59. VII, 25, 7. p. 65), $\sigma\upsilon \mu\eta' = 1$ (IV, 95, 2). — Deinde notandum est *ind. præs.* in libris nonnullis *terdecies* prave inveniri. a) *Pro conj.* his II. scriptus est: post $\mu\eta' = 7$ (I, 26, 2. p. 58. II, 67, 4. p. 59. IV, 71, 1. V, 29, 3. p. 62. VI, 29, 3. p. 57. VII, 25, 7. VIII, 92, 11. p. 58), $\mu\eta' \sigma\upsilon = 5$ (III, 53, 4. IV, 46, 4. V, 32, 4. VI, 75, 3. p. 63. VIII, 72, 2). b) *Pro opt.* post $\mu\eta' \sigma\upsilon$ IV, 105, 1. p. 66 exstat. — Denique observemus *conj. pro opt.* duobus tribusve codd.

in IV, 27, 1 post μή contraque opt. pro conj. quater traditum esse: post μή = 3 (III, 11, 4. p. 57. VII, 86, 4. p. 60. VIII, 89, 2. p. ead.) et οὐ μή = 1 (V, 69, 1).

2. *De reliquis modis in his sent. usurpatis.* Modos earum sent., quas Germani "Aussagesätze", "Urtheilssätze" et sim. appellant, haud raro part. μή (οὐ) adjunctos esse inter omnes constat, sive μή in vocem interrogantis obliquam transisse existimant sive eam ita quoque vim suam prohibitivam retinere censent. Quo de usu universo Kühn. 589, 5. Curt. 533, 2. Aken 162. Bellermin. p. 12 proprie disseruerunt. Hic postquam conj. et opt. efficere docuit, ut verbum tim. artissime cohæreat cum insequenti sent., hoc modo pergit: "Jam vero alterum exstat dicendi genus magis dissolutum, ubi sola particula μή sententias inter se conjungit, quum præterea id, quod timet aliquis, ita pronuntiatum sit, ut rectam ipsum efficere possit sententiam. Nam ut in rectis sententiis dicitur ποιεῖ, ποιήσει, πεποίηκε, ῥαδίως ἂν ποιοίη, ἡδέως ἂν ἐποίησεν, ita hæc omnia æque post φοβῆσθαι μή dicuntur." (cfr p. 14). Præterea monendum est Akenium δέδοικα μὴ ἔστιν aut ἦν aut sim. ita intellectum velle, ut pro δέδοικα μὴ (φανερὸν γένηται, ὅτι) ἔστιν aut ἦν aut sim. breviloquentia quadam dicatur. Ad singulos modos transgrediamur.

a) *De ind. omnium temporum.* Vide Kühn. 589, 6. Krüg. 54, 8, 12. Matth. 519, 8. 520. Rost. 122, 10, adn. 5, b). Bernh. p. 402. Madv. 124, a) & adn. 1. Löst. 84, III, adn. 1. Curt. l.l. & adn. Herm. III, pp. 186—188. Aken. l.l. 169. Hart. pp. 138—140. Bäuml. p. 287 extr. Bellermin. pp. 12—16. Liebk. pp. 5—8.

[α) *De ind. præs.* "Qui veritatem rei cognoscere vult, i. e. eum, in quo nunc res est, statum, indicativum, ut qui verum rei statum indicet, utitur." Herm. p. 186. Quocum faciunt Rost, Liebk. p. 8. Bellermin. (v. maxime not. 11). Contra Aken ab iis dissidens usum præs. ind. ad breviloquentiam refert, ut jam supra vidimus. Curt. et eum secutus Kerst. p. 40 formulam ὅρα μή (οὐ) cum ind. conjunctam omnino "nihil aliud esse nisi lenissimam dicendi rationem" adnotant. Præterea cfr Kühn. Matth. p. 1187 supr. Madv. Hart. et contra Bernh. Denique observemus verba, quibus metus proprie significatur, ut φοβεῖσθαι, δεδιέναι, sim. rarissime cum μή (οὐ) et ind. præs. conjungi. Vide Rost. Aken. Bellermin. Liebk. p. 5 et Herm. p. 186 supr. Sed hæc hactenus. Nam nullum ejus structuræ exemplum apud Thuc. invenitur. Longe enim alii sunt ll., quos supra attulimus. Neque vero VI, 18, 2. p. 64 huc jure referri posse apparet.]

β) *De ind. temp. præter.* "De præteritis proprie non possumus metuere, quia omnis metus de futuro est. Itaque ubi de re præterita

metuimus, nihil aliud possumus metuere, quam ne cognoscamus factum esse, quod nolimus evenisse. — Si quis dicat, *δέδοικα μὴ τέθνηκε*, non sollicitudinem suam et metum, sed opinionem significabit." Herm. p. 187. Cfr Class., qui *φοβείσθαι* ita constructum idem fere esse atque *σὺν φόβῳ ἡγεῖσθαι* ad Thuc. III, 53, 2 adnotat, et Matth. p. 1189 et Curt. Præterea vide eos, quos supra nominavimus. Loco laudato (p. 61) Thuc. *μὴ* cum *perf. ind.* conjunctum verbo *φοβείσθαι* addidit.

Adn. De ind. temp. rel. cum *ἄν* consociato, cujus structuræ unum tantum exemplum Luc. enc. Dem. 42 afferri solet, vide Kühn. 589, 8. Aken. 164. Bellermin. p. 18. Deinde hoc animadvertas: "Das finale *Præter.* ist hier unmöglich, da es nicht in Objectssätzen erscheint." Aken. 165. Alia tamen est sententia Matth. 519, 7.

γ) *De ind. fut.* "Futuro ibi locus est, ubi quid infinito tempore, i. e. aliquando eventurum metuimus." Herm. p. 188 extr. Quocum omnes fere facere videntur. Sæpe quidem id valere constat, sed vide ne sæpius ind. fut. et conj. nullo sensus discrimine inter se mutari possint. Deinde sunt, qui, cum de certa eventus fide cet. agatur, illum modum usurpandum esse moneant. Quod omnino, si Akenium auctorem sequimur, probari nequit (cfr p. 36). Ad Thuc. accedamus. Excepto uno loco VI, 18, 2, ubi *præs. ind. verbi ἐπιέναι* legitur, quem partes fut. ind. sustinere apparet, nullum certum ejus modi in his sent. usurpati exemplum apud Thuc. invenitur. Nonnulli quidem editores auctoritate codd. nisi fut. ind. in II, 72, 2. p. 61 acceperunt, cui conj. in membro priore positum non obstare ad VII, 39, 2. p. 1 vidimus. Quod si recte fecerint, nonne iidem codd. in I, 56, 2. p. 57. IV, 71, 1. p. 59 sequi debuerunt? Attamen vide ne illi viri doctissimi libris mss. hac in re nimium tribuerint. Difficile enim est intellectu cur Thuc., qui nusquam, ubi ex singulis membris hæ sent. constant, fut. ind. usus est, illis tribus locis, ubi conj. prægreditur, modos variaverit. Sæpe quidem (fortasse nimis sæpe) auctoritatem codd. secuti sumus, sed eos, quippe quibus sexcenties, ut Cobet aliique monent, terminationes *εἰ* et *ἦ*, *οὐ* et *ω*, sim. et hic (cfr p. 75) et alibi (cfr p. 33) leviter inter se permutatæ sint, non tanti æstimamus, ut *his solis nisi* Thuc. fut. ind. post *μὴ* posuisse statuamus. Aliquoties autem conj. aor. I act. vel med. part. *μὴ* (*οὐ*) adjunxit. Forsitan igitur non alienum sit omnia quæ huc pertinent exempla breviter attingere. a) *Conj. aor. I act. vel med.* omnibus libris stabilitum omnes editores, quos inspeximus, his XXIV locis (*μὴ*) retinent: I, 102, 3. II, 13, 1. III, 75, 5. 79, 1. 80, 1. 83, 3. IV, 11, 4. 44, 4. 80, 2. V, 3, 1. 14, 3. 34, 2. 44, 3. 50, 3. VI, 38, 2. 70, 4. 76, 1. VII, 71, 1. 73, 3. 86, 4. VIII, 39, 3. 72, 2. 75, 1. 108, 5. — b) *Conj. aor. I*

pro fut. ind. uno paucisve libris vitiose tradito omnes his in VI locis ($\mu\eta$) tuentur: I, 36, 1. p. 56. II, 101, 2. p. 58. II, 101, 4. p. 63. V, 38, 3. p. 60. V, 40, 1. p. 59. VIII, 100, 1. p. 65. — c) *Conj. aor. I*, rejecto fut. ind., quem libri quidam optimi præbent, omnes I, 56, 2 ($\mu\eta$) rectam esse scripturam existimant. — d) *Fut. ind.* libris compluribus optimis aliisque traditum editores nonnulli in II, 72, 2 ($\mu\eta$ $\sigma\upsilon$) acceperunt. Plerique tamen vulgatum, i. e. conj. aor. I servant. — e) *Conj. aor. II act. verbi liquidi* omnes, nullo respectu ad codd. aliquot optimos habito, qui fut. ind. tradunt, in IV, 71, 1 ($\mu\eta$) tuentur. Cfr prius h. l. membrum (et IV, 95, 2).

Adn. Conj. aor. I omnes pro præs. conj. vulgo tradito ex libris optimis VIII, 57, 1. p. 60 receperunt. Deinde nota conj. aor. I, pro quo unus cod. opt. aor. præbet, ab omnibus VIII, 89, 2. p. ead. probari.

b) *De opt. cum $\alpha\upsilon$.* Cum iis assentiamur, qui rem modestius dictam opt. potentiali, sive in sent. prim. sive in sec. exstat, ubique indicari existimant (cfr p. 34 sq.), rem paucis absolvemus. Recte Madv. p. 152 *) opt. cum $\alpha\upsilon$ post $\mu\eta$ positum fut. ind. respondere monuit. Præterea vide Kühn. 589, 7. Krüg. 69, 38. Matth. p. 1192. Rost. 122, 10, adn. 5, a). Bern. p. 413. Aken. 163. Hart. p. 304 (138). Bellerm. pp. 16—18 & not 10. Pp. et Class. et al. ad Thuc. II, 93, 3 (p. 63). Hoc uno l. eam structuram post $\mu\eta$ adhibuit.

Adn. Inf. cum $\alpha\upsilon$ conjunctum, qui ib. legitur, ex orationis rectæ opt. potentiali exortum esse p. 70 commemoravimus. Fieri potest ut VII, 29, 3 $\alpha\pi\rho\sigma\delta\omicron\chi\eta\tau\omicron\iota\varsigma$ $\mu\eta$ $\alpha\upsilon$ $\pi\omicron\tau\epsilon$ $\iota\iota\nu\alpha\varsigma$ $\sigma\phi\acute{\iota}\sigma\iota\nu$ $\alpha\pi\theta$ $\theta\alpha\lambda\acute{\alpha}\sigma\sigma\eta\varsigma$ $\tau\omicron\sigma\sigma\omicron\upsilon\iota\omicron\nu$ $\epsilon\pi\alpha\nu\alpha\beta\acute{\alpha}\nu\tau\alpha\varsigma$ $\epsilon\pi\iota\theta\acute{\epsilon}\sigma\theta\alpha\iota$ ejusdem fere sit generis.

c) *De structuris quibusdam.*

1. *Transitus ab inf. ad sent. $\mu\eta$ $\sigma\upsilon$ præfixa habentem.* cfr p. 56. His duobus locis III, 53, 2. VI, 75, 3. p. 63 et inf. et sent. fin., quæ per part. copulativas inter se consociantur, verbo uno regenti simul adnexa sunt.

2. *De his sent. cum aliis verbis conjunctis.* Cfr p. 39. Casus acc., qui est objectum verbi $\delta\epsilon\delta\iota\epsilon\nu\alpha\iota$, et sent. a $\mu\eta$ ducta semel V, 61, 5. p. 59 per part. $\tau\epsilon$ - $\kappa\alpha\acute{\iota}$ inter se copulantur. Deinde observes iisdem part. dat. nominis, cui præp. $\pi\epsilon\rho\acute{\iota}$ præfixa est, et enunt. a $\mu\eta$ incipientem IV, 70, 1. p. 60 una conjungi.

3. *Verba tim. et cum acc. et cum $\mu\eta$* nonnumquam constructa esse monet Krüg. ad Thuc. III, 83, 3 (p. 57). Vide ne ejusdem generis sint I, 102, 3. p. 59. VI, 54, 3. p. 60.

4. *De prolepsi s. attractione, quæ vocatur.* Notissimum est aut subjecta aut rarius objecta aut alias notiones sent. ex verbis tim. susp. cav. pendentium sæpe in enunt. potiores referri, ut sent. quasi in unam

magis coeant. a) *Subjectum* sent. sec. in potioris objectum sæpius mutatur. Vide Kühn. 600, 4. Krüg. 61, 6, 2 & 5. Matth. 296. 630, h, α. Rost. 122, 8, a). Bernh. p. 466. Madv. 191 & adn. 2. Löfst. 80, IV. Curt. 519, 5, adn. 2. Apud Thuc. hæc XII exempla invenimus: verba tim. (μή) = 10 (I, 88. p. 59. II, 67, 4. p. ead. IV, 1, 2. p. ead. IV, 108, 2. p. 57. IV, 124, 4. p. ead. V, 14, 2. p. 58. VI, 76, 1. p. 59. VI, 88, 1. p. 60. VIII, 89, 2. p. ead. VIII, 108, 5. p. 60), verba susp. (μή οὐ) = 1 (III, 53, 2), verba cav. (μή) = 1 (III, 105, 2). Excepto IV, 124, 4 (gen. propter verbum sent. prim.) subj. sent. sec. in acc. mutatum est. — b) *Subjectum* sent. sec. hoc uno loco I, 119. p. 57 (δεδιέναι μή) in dat. mutatur, cui præp. περί præfixa est. Cfr Krüg. 61, 6, 4. — c) *Objectum* sent. sec. in potioris objectum his IV locis (verba tim. μή) VI, 29, 3. p. 57. VI, 76, 1. VII, 75, 4. p. 58. VII, 75, 7. p. 60 mutatum est. Vide Kühn. 600, adn. 3. Krüg. 61, 6, 7. (Curt. l.l.). Huc quoque IV, 11, 4. p. 64. (φυλάσσεσθαι μή) pertinet, si cum grammaticis et editoribus permultis gen. in sent. prim. positum ex verbo φυλ. pendere facimus. Quod num recte sentiant dubitari potest. Illud enim verbum hunc casum ita contra morem post se haberet. Itaque vide ne Class. eum pro cujusdam gen. relationis, qui vocatur, suo jure habeat. — d) *Notionem*, quæ anticipata est, pronomine αὐτός vel sim. in enunt. sec. nonnumquam repeti docent Kühn. 600, adn. 2. Krüg. 61, 6, 6. (Matth. 472, 1, a). Apud Thuc. hæc. III sunt exempla (verba tim. μή): I, 26, 2. p. 58. IV, 8, 7. p. 59. VI, 76, 1 (cfr. II, 62, 1. p. 62). Gen. primo l. positum animadvertas: cfr Kühn. 600, 5. Krüg. 61, 6, 4. Matth. 296 extr. Rost. 122, 8, adn. 2. Madv. 191, adn. 1. Curt. l.l. Similis est I, 57, 6. p. 48 (ὅπως μή). Denique notandum est Krüg. IV, 86, 3 (p. 56) huc quodammodo relatum velle.

Adn. 1. Liberiores quandam attractionem in I, 102, 3 locum habere docet Krüg., sed in sim. VI, 54, 3 de ea tacet. At v. supra. Præterea observemus III, 56, 6. p. 56. III, 60. p. 57. VIII, 50, 1. p. 60.

Adn. 2. Subjectum sent. sec. aut aliam notionem interdum in enunt. prim. ita collocari monet Krüg. 61, 6 & adn. 1, ut structura, quam hæc proprie desideret, non respiciatur. Eam quoque anticipationem appellat. Illius generis est membrum VI, 29, 3 posterius (cfr III, 57, 4. p. 61).

[5. *Part.* ὥς pro μή verbis tim., quæ ita neg. semper fere instructa sunt, nonnumquam conjungi monent Kühn. 590, c). Matth. 520, adn. 1. Rost p. 624, aa). Aken 167. Beller. p. 7 & not. 10. Quod a genere dicendi Thuc. alienum videtur. Alius enim est VII, 12, 4. προσδοκίαν παρέχειν ὥς ἐπιπλεύσονται.]

6. *De part. ὅτι post verba tim. posita.* Facile apparet ea non quod quis timeat, sed causam timoris indicari, ut monet Bellermin. p. 9. Cfr. Kühn. 590, d). Matth. 520, adn. 1. Rost. p. 624, bb). Aken. 161. Bäuml. p. 288. Apud Thuc. hæc exempla invenimus: IV, 27, 2. ἐφοβοῦντο τοὺς Λακ., ὅτι . . ἐνόμιζον οὐκέτι σφίσι ἐπικηρυκεύεσθαι. v. Class., qui structuram insolentem esse admonet atque μὴ οὐκέτι ἐπικηρυκεύονται poni debuisse. VII, 86, 4. p. 60 (ὅτι bis legitur). VIII, 52, 1. Nota denique Akenium, qui idem fere vult atque illi, hæc addidisse: "ὅτι ist da nicht nothwendig = "weil"; aber stets transitives Object." Eo pertinet VII, 67, 3. τόδε, ὅτι οὐκ ἴσαις ναυμαχήσει, πεφόβηται.

7. *De inf. verbis tim. addito.* Inf. articulo aut omisso aut addito verba tim., quæ ita plerumque vereri, sky valent, sæpenumero sequitur. Unde fit, ut idem subjectum et verba tim. et inf. de more habeant, longe rarius diversa, quemadmodum Kühn. 590, g) et Bellermin. p. 8 sq. monent (cfr Aken. 168). Præterea vide Krüg. 55, 3, 18. Matth. 520, adn. 1. 534, adn. 5, 5. Rost. p. 625, cc). Madv. 145, adn. 1. Löfst. 84, III, adn. 1. Curt. 560, 2. Bäuml. p. 288. Apud Thuc. complura sunt exempla ejus structuræ. a) *Inf. sine articulo* verbis tim. his ll. adnectitur: δεδιέναι I. 136, 1. καταδεδοικέναι IV, 110, 2. φοβεῖσθαι V, 105, 3. καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον . . οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι. Cum φοβ. hic metuere respondere videatur, μὴ cum verbo finito ei adjunctum esse facile expectes. Articulum autem inf. addi debuisse monet Kühn. Post ὀκνεῖν inf. in I, 120, 3. V, 61, 1 legitur, post κατοκνεῖν II, 18, 5. Præterea observes III, 39, 3. οὔτε παρέσχεν ὄκνον μὴ ἐλθεῖν ἐς τὰ δεινὰ. cfr Kühn. et alios. Loquendi formulis δεινόν ἐστι (cum ei inest notio timoris) et κίνδυνός ἐστι et sim., quæ interdum μὴ cum verbo finito post se habent, inf. etiam sæpius ut IV, 57, 2. VI, 18, 3 (v. tamen St.). VII, 25, 7 alibi additur. Denique nota inf. perpauca codd. V, 32, 4. VIII, 72, 2 vitiose traditum esse. — b) *Inf. cum articulo* verbis tim. bis VI, 14 (ὀρρωδεῖν). VI, 61, 6 (δεδιέναι) adjungitur.

Adn. 1. Verba suspicandi et sim. cum inf. de more conjungi satis constat. Cujus usus complura sunt apud Thuc. exempla. Nam III, 53, 2. VI, 75, 3 exceptis sedecim fere ll. inf. ὑποπιτεύειν et sim. adnexum invenimus.

Adn. 2. Verbis tim. ὥστε et inf. nonnumquam adnecti monent Kühn. 590, h). Matth. 520, adn. 1. Rost l.l. Bellermin. p. 9 sq. Qua structura effectum aut timoris aut ejus rei, quam timemus, indicari apparet. Hoc valet in l. Thuc. I, 136, 1. δεδιέναι δὲ φασκόντιον Κερκυραίων ἔχειν αὐτὸν ὥστε Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἀπέχθασθαι.

Jacobson, Per Gustaf Samuel

De usu sententiarum finalium Thucydideo commentatio academica (Doctordiss.
von Upsala.)

Upsaliae 1877

A.gr.b. 3354 n

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11354022-4